SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1983

DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM OBČINE ŽALEC
želijo
SKUPŠČINA OBČINE, IZVRŠNI SVET, OBČINSKA KONFERENCA SZDL, OBČINSKA KONFERENCA ZKS, OBČINSKI ODBOR ZZB NOV, OBČINSKI SVET ZVEZE SINDIKATOV, OBČINSKA KONFERENCA ZSMS, SKUPŠČINE SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI, UREDNIŠTVO SAVINJSKI OBČANA ŽALEC

Celje - skladišče
D-Per
III 5/1982
1119820619,12
COBISS

SAVINJSKI OBČAN

Leto V
Številka 12
December 1982

»Savinjski občan« izdaja Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Žalec.

Ureja uredniški odbor: Jože Jan (glavni urednik), Janez Kroflič (odgovorni urednik), člani: Lojze Trstenjak, Elza Golob, Franci Ježovnik, Marjan Vidmar, Zdenko Puncer, Kristjan Marković, Franc Izlakar, Irena Terglav, Cveta Mikuž, Milan Žolnir, Nevenka Žohar.

Naslov uredništva: Žalec, Ulica heroja Staneta 1, telefon 710-671

Grafična priprava: Savinjski občan, Tisk: ČGP VEČER Maribor

Naklada: 11.000 izvodov

Po sklepu republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/72 je časnik »Savinjski občan« oproščen prometnega davka.

PROGRAMSKA SEJA OK SZDL

VEČJA UČINKOVITOST IN ENOTNOST

Delegati občinske konference SZDL Žalec so se sestali na programski konferenci, da bi ocenili delo tega leta, nato pa še sprejeli programske usmeritve za leto 1983. Konference sta se udeležila tudi Slavko Glinšek, član izvršnega odbora Republiške konference SZDL, in Jože Veber, predsednik Medobčinskega sveta SZDL Celje.

K poročilu o delu občinske konference je njen predsednik Janez Meglič ocenil opravljeno delo in kritično opozoril na slabosti, neodgovornost in neučinkovitost pri opravljanju sprejetih nalog. Ta se pojavlja povsod tam, kjer še niso doumeli resnosti sedanjih zapletenih političnih in gospodarskih razmer. Delovni ljudje in občani vse bolj kritično in glasno opozarjajo na slabosti, ki so subjektivnega značaja. Naloga subjektivnih sil še zlasti SZDL, pa je da se odločno upre slabostim in neučinkovitosti. Zato pa je nujna večja učinkovitost in enotnost subjektivnih sil.

V tem letu je občinska konferenca opravila pomembno nalogo pri izvedbi skupščinskih volitev. Še zdaleč pa niso odpravljene slabosti delovanja delegatskega sistema, saj se nekatere že znane slabosti ponavljajo. Z izdajanjem Delegata se je izboljšalo informiranje, ne pa delo delegacij, še zlasti ne povezanost z delegatsko bazo. Odnos do delegacij ni dober; pomoč strokovnih služb v združenem delu je namreč premajhna. Še slabše je z delegacijami za samoupravne interesne skupnosti, kjer se srečujajo z nesklepčnostjo, in kjer komajda uspevajo imenovati delegata za zasedanje skupščine. Predsednik OK SZDL je kritično ocenil zavlačevanje organiziranja skupnih služb SIS s področja gospodarstva in zahteval dosledno spoštovanje dogovorjenega. Tako je iz predsednikovega poročila in govora izzvenela skrb zaradi sedanjih gospodarskih gibanj in odgovornost do planskih dokumentov, ki so v razpravi.

V široki razpravi so bila izpostavljena mnoga aktualna vprašanja: od nalog na področju razvoja delegatskega sistema, kadrovske politike, štipendiranja do zaposlovanja. Ker obstoja nevarnost nezaposlenosti, bo treba odpraviti pogodbeno in honorarno delo, zaposlovati pa skladno s potrebami.

Gospodarstvo žalske občine bo moralo bistveno povečati izvoz, če si želi zagotoviti repromaterial ali z drugimi besedami delo. Več bo treba storiti pri zmanjševanju materialnih stroškov pri varčevanju z energijo, predvsem pa povečati produktivnost. Poraba bo tudi naslednje leto omejena, tako so črtane skoraj vse investicije na področju družbenih dejavnosti. Sicer pa so največji problemi s kanalizacijo in s preskrbo z vodo. Sicer pa bo v naslednjih letih treba več storiti za razvoj obrobnih naselij. Konferenca je tudi podprla nadaljevanje akcije izgradnje cest do višinskih kmetij.

Že v poročilu, še posebej pa v razpravi, je bila poudarjena vloga kmetijstva, z njo pa pridelava hrane, še posebej mleka in mesa. Prizadevanja družbe so še vse preveč načelna. Delegati so menili, da z regresiranjem samo prelagamo denar iz žepa v žep, zato pa hrane ni nič več. Bolje bi bilo ta sredstva vložiti v proizvodnjo. Cenovni odnosi še niso spodbudni za proizvajalce mleka in mesa.

Na račun preskrbe pa tudi nedavne potrošniške mrzlice je bilo izrečenih precej pripomb. O tem je bilo tudi največ razprav na programskih konferencah v krajevnih organizacijah.

Potem, ko so delegati sprejeli programske smernice za leto 1983, so razrešili Staneta Lesjaka dolžnosti podpredsednika občinske konference in člana predsedstva, za novega člana predsedstva pa izvolili Iva Robiča z delovno zadolžitvijo: razvoj krajevne samouprave.

jk

IZ UREDNIŠTVA

Leto se izteka. Ob ocenah rezultatov, doseženih na posameznih področjih gospodarskega in družbenega razvoja, tudi v uredništvu ugotavljamo, v kolikšni meri smo preko našega Savinjskega občana uresničevali cilje in naloge v zvezi z informiranjem občanov in delovnih ljudi. Prav gotovo lahko ugotovimo, da smo v marsičem uspeli. Ne le z lepšim izgledom, z boljšo grafično obdelavo in s preglednostjo časnika, kar je predvsem rezultat sodelovanja s časopisno grafičnim podjetjem Večer. Z njim smo pričeli uspešno sodelovati v letošnjem letu. Glasilo pa je pridobilo tudi vsebinsko. Ugotovimo lahko, da je večina številk letošnjega leta vsebinsko bogatejša, pridobili pa smo tudi na aktualnosti, kljub temu da je Savinjski občan še vedno mesečnik. Če je le bilo mogoče, smo se izogibali suhoparnemu poročanju o posameznih dogodkih. Več prostora smo namenili komentarjem, razgovorom za okroglo mizo, dogodkom iz življenja naših občanov in delovnih organizacij, krajevnih skupnosti, delu družbenopolitičnih organizacij in društev in delovanju delegatskega sistema. Ob aktualnih gospodarskih razmerah nismo pozabili na razvoj in problematiko premalo razvitih, obrobnih, višinskih področij. Opozarjali smo na življenjske probleme našega človeka, spodbujali smo solidarnost med občani in še večjo zavzetost pri reševanju različnih družbeno pomembnih nalog. K večji zanimivosti glasila pa so prispevali tudi strokovni prispevki, posamezni sestavki s področja delavskega in narodnoosvobodilnega gibanja, kotiček za mlade, stalne rubrike in drugo.

Razumljivo je, da z našim delom nismo v celoti zadovoljni. Še marsikaj je, kar bo potrebno v naslednjem letu izboljšati. Osnovni namen pa smo le dosegli. Kljub temu, da je Savinjski občan mesečnik in je za to težko biti povsem aktualen, pa smo vas, dragi bralci in bralke, le informirali o vseh pomembnih dogajanjih in problemih. Kot štirinajstdnevnik bi bili vsekakor aktualnejši, kar pa nam zaradi objektivnih težav v letošnjem letu še ni uspelo; vendar pa misli na štirinajstdnevnik še nismo opustili.

Krog naših zunanjih sodelavcev se je v letošnjem letu zelo razširil, česar smo zelo veseli. K razvoju časnika pa je mnogo prispevala tudi občinska konferenca SZDL in drugi dejavniki občine.

Ob zaključku letošnjega leta, ko smo v mislih zazrti že v prihodnje, ki naj bi bilo še uspešnejše, želim v imenu uredništva in v svojem imenu vsem, ki z veseljem prebirate naš časnik, da bi še v večji meri postal del vašega življenja.

Glavni urednik

Iskrene čestitke Francu Leskošku-Luki

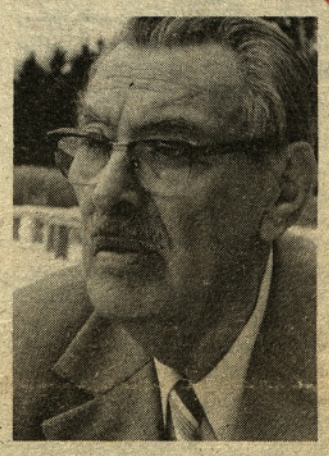

Franc Leskošek-Luka je devetega decembra slavil 85-letnico rojstva. Za ta visoki jubilej so mu v imenu delovnih ljudi in občanov poslali čestitko Skupščina in Izvršni svet ter družbenopolitične organizacije občine Žalec z naslednjo vsebino:

»S ponosom in spoštovanjem se pridružujemo mnogim čestitkam k visokemu življenjskemu jubileju. Hvaležni smo za vaš pomemben prispevek pri izgradnji samoupravnega socialističnega sistema in naše družbeno politične skupnosti, katere častni občan ste. Vedno smo zaupali vašim revolucionarnim idealom in ciljem in se bomo zanje zavzemali tudi v bodoče. Želimo vam še mnogo zdravih in trdnih let.«

Za častnega občana občine Žalec je bil tovariš Franc Leskošek-Luka proglašen na svečanem zasedanju občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij občine Žalec ob proslavljanju občinskega praznika v Andražu. To niti ni slučaj, saj izvira iz tega kraja njegov rod. Stari starši so živeli kot kmetje v zaselku Podsevčnik. Za to se še danes tovariš Luka rad spominja tega kraja, ki ga je večkrat obiskal. Slavljencu smo v naši občini vedno izkazovali posebno pozornost, saj se je mnogokrat odzval vabilu na delovna in praznična srečanja. Vedno se je zanimal za razvoj gospodarstva, za življenje delovnega človeka, za razvoj samoupravnih odnosov, posebno vesel pa je bil srečanj z borci NOV. V ocenah je bil vedno strog in brezkompromisen, vendar pa pravičen. Poleg kritičnih besed je znal izreči tudi spodbudne. Vedno pa je imel v mislih bitko za boljše življenje delavca in kmeta. Težko življenje delavca je spoznal že v rani mladosti, ko je bil ključavničarski vajenec v Lorberjevi tovarni (sedanji Ferralit), kjer se je tudi izučil. Njegova revolucionarna pot nam je znana; prežeta je z mnogimi pomembnimi dogodki, med njimi pa naj tudi omenimo, da je bil Franc Leskošek-Luka udeleženec prve konference KPS na Šmiglovi zidanici. Ob praznovanju tako visokega jubileja bi lahko še naštevali in obujali spomine na preteklost, ki so bogati ne samo zanj, ampak za vso Jugoslavijo, za ves napreden svet. Vedno je bil in ostaja borec in graditelj. Vedno je bil in ostaja naš tovariš Luka. Z njim laže gradimo lepši jutri.

Prodajnem centru NAME
Ugoden nakup v
N
do 10% nižje cene
- v diskontu

SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1983

PRODAJNI CENTER LEVEC

nama lesnina

prodajni center levec lesnina

NOVOLETNI INTERVJU

ŽALSKA OBČINA LETOS IN V NOVEM LETU 1983

Na vprašanja odgovarja Viljem Petek, predsednik skupščine občine Žalec

Savinjski občan: »Izteka se leto 1982 in to je čas, ko ocenjujemo rezultate enoletnega dela. Kako smo letos gospodarili?«

V. Petek: »Zaostrene gospodarske razmere tako v Jugoslaviji kot Sloveniji so se prav gotovo odrazile tudi v dosežkih gospodarjenja v naši občini. Ugotavljamo, da bomo osnovne usmeritve povečanja proizvodnje za izvoz in povečanje proizvodnje hrane sicer izpolnili, vendar pa bo dinamika gospodarskih gibanj pod planskimi predvidevanji.

Nizke rasti vseh ekonomskih kategorij v letošnjem letu so gotovo tudi rezultat relativno visokih rasti v letu 1981, predvsem pa so pogojevane s težavami pri preskrbi s surovinami in reprodukcijskim materialom. Te težave so se odražale predvsem v industriji, kar povzroča upadanje njenega deleža v družbenem proizvodu občine. Nasprotno pa smo kljub elementarnim nesrečam, ki so nas prizadele, dosegli zelo dobre rezultate na področju kmetijstva pri povečanju primarne proizvodnje, saj je tudi dosežena rast dohodka nadpovprečna. Tudi malo gospodarstvo, kateremu že vrsto let posvečamo v naši občini posebno pozornost, v rezultatih ni zaostajalo, čeprav se je soočalo z mnogoterimi problemi. Podpoprečno gospodarsko rast poleg industrije beležita še gradbeništvo in stanovanjsko-komunalna dejavnost.

Čeprav je celotno gospodarstvo tako po dinamiki, kot po rasti posameznih kategorij, poslovalo pod planskimi predvidevanji, beležimo vendarle še vedno ugodne in nadpoprečne kazalce po dohodku na delavca, ekonomičnosti in rentabilnosti, kar je gotovo odraz rezultatov gospodarjenja v preteklih letih in tudi dobra osnova za načrtovanje vnaprej.

S. občan: »Kakšne so programske zasnove v letu 1983?«

V. Petek: »Na podlagi izhodišč dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije smo z resolucijo o izvajanju družbenega plana občine Žalec v letu 1983 opredelili naslednje temeljne usmeritve:

1. Povečanje izvoza blaga in storitev na konvertibilno področje s skupnim ciljem, da bi izboljšali zunanjo likvidnost ter nadaljnjo gospodarsko rast.

2. Zaustavitev nadaljnjega upadanja gospodarske aktivnosti — zlasti industrijske proizvodnje.

3. Uskladitev vseh oblik porabe z dejansko razpoložljivimi sredstvi in blagovnimi skladi ter na ta način krepitev akumulativne sposobnosti združenega dela.

4. Učinkovitejše gospodarjenje, varčevanje v proizvodnji in porabi, boljše izkoriščanje delovnega časa in proizvodnih zmogljivosti (zlasti s povezovanjem in smotrnejšo organiziranostjo posameznih proizvodnih kompleksov) ter zaostritev odgovornosti za gospodarjenje z družbenimi sredstvi in izvajanjem dogovorjenih nalog.

S. občan: »Katerim vprašanjem bo občinska skupščina Žalec v letu 1983 posvetila največ pozornosti?«

V. Petek: »Občinska skupščina bo posvečala veliko pozornost izvajanju nalog, ki smo jih opredelili v resoluciji za leto 1983 s tem, da bomo posebno skrb namenili prioritetnim nalogam na področju ekonomskih odnosov s tujino in povečanju proizvodnje hrane. Poleg uresničevanja navedenih nalog pa si bo občinska skupščina skupaj s posameznimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi prizadevala razreševati nekatere probleme, ki v sedanjem trenutku zavirajo nadaljnji skladen razvoj občine. V mislih imam predvsem osnovno infrastrukturo, kot so oskrba z vodo, kanalizacija in telefonija, kamor v preteklosti nismo vlagali dovolj sredstev. Enako velja tudi za doslednejše uresničevanje nalog na področju policentričnega razvoja občine, pri čemer mislim na hitrejši razvoj obrobnih in hribovitih predelov. Še posebej pa bo občinska skupščina vztrajala pri doslednem uresničevanju zmanjševanja možnosti gradenj na ravninskem predelu, kjer imamo najboljšo zemljo, in usmerjanju na področja, ki za kmetijstvo in njegovo proizvodnjo niso primerna.

S. občan: »Kolikšen je bil letos izvoz v žalski občini in kakšni so izgledi v prihodnjem letu?«

V. Petek: »Če bi ocenjevali ekonomske odnose s tujino skozi številke, bi lahko bili relativno zadovoljni, saj predstavlja izvoz eno petino družbenega proizvoda občine. Tudi uvoz smo zmanjšali tako, da beležimo kar visoko pokritje uvoza z izvozom, celo uvoz in izvoz na konvertibilno področje se pokrivata. Vendar pa je resnica takšna, da imamo v občini velik delež industrijske poizvodnje, ki je močno uvozno odvisna. Ker predstavlja izvoz omejitven faktor za uvoz surovin in reprodukcijskih materialov, bi morali izvoz v strukturi družbenega proizvoda znatno povečati. Če tega gospodarstvo v prihodnjem in v naslednjih letih ne bo zmoglo, bo pomanjkanje deviznih sredstev za plačevanje uvoza še naprej eden od poglavitnih dejavnikov upočasnitve gospodarske rasti.«

S. občan: »Združevanje dela in sredstev v občini Žalec in zunaj občinskih meja?«

V. Petek: »Glede združevanja dela in sredstev v naši občini ne moremo govoriti o splošnem povezovanju organizacij združenega dela z drugimi organizacijami v okviru občine in širše, vendar pa imamo nekaj dobrih primerov, kot so SOZD Hmezad, TT Prebold, SIP Šempeter in še nekatere na področju trgovine, gostinstva in drugod. V letošnjem letu gradimo novo regijsko mlekarno v okviru SOZD Hmezad, ki je rezultat združevanja sredstev v regiji in širše. TT Prebold je zgradila nov obrat v Biogradu na moru, tudi ta investicija je rezultat združevanja dela in sredstev, ki sega celo preko republiške meje.«

Viljem Petek

S. občan: »Kaj bi rekli o odprtih občinskih mejah oziroma o povezovanju s sosednjimi občinami v Sloveniji?«

V. Petek: »Smo za odprte občinske meje. Sodelujemo s številnimi občinami v SR Sloveniji, SR Hrvatski in BiH. Žalska občina je pobratena z občinama Kruševac v SR Srbiji in z Bačko Palanko v SAP Vojvodini. Seveda pa namenjamo veliko pozornost sodelovanju z našimi neposrednimi sosedi, s katerimi smo vzpostavili pristne in prijateljske odnose, kar se seveda odraža v uspešnem razreševanju nekaterih skupnih problemov. Z zasavskimi občinami smo podpisali sporazum o sodelovanju, ki je dobra osnova za sprejemanje posameznih aktivnosti v tekočem letu pa tudi v naslednjih letih.«

S. občan: »Napovedi glede novih investicij v prihodnjem letu zaradi varčevalnih ukrepov niso rožnate. Za katere ste se v žalski občini opredelili v prihodnjem letu?«

V. Petek: »V letošnjem letu bodo investicije znašale približno milijardo dinarjev, kar bo predstavljalo okrog 16 % družbenega proizvoda. Delež gospodarskih investicij je peko 70 %, v teh pa so najpomembnejše naslednje:

— gradnja regijske mlekarne v Arji vasi, investitor je SOZD Hmezad, OZD Celjske mlekarne;

— vlaganja v elektroenergetske objekte, investitor je DEM Maribor;

— razširitev proizvodnje samolepilnih trakov v Šempetru, investitor je Aero Celje, TOZD Kemija Šempeter.

V naslednjem letu bodo investicijska vlaganja usmerjena predvsem v nadaljevanje nedokončanih projektov kot so Juteks, regijska mlakarna in elektroenergetski objekti. Poleg teh načrtujejo večja vlaganja še naslednje organizacije: SIP Šempeter, Aero — TOZD Kemija Šempeter, LIK Savinja Celje — TOZD Pohištvo Šempeter in SOZD Hmezad DO Notranja trgovina, TOZD Sadeks, DO Minerva, DO Export-import ter KZ Savinjska dolina.«

S. občan: »V žalski občini že nekaj let teče humana akcija povezovanja odmaknjenih hribovskih zaselkov in višinskih kmetij z novimi cestami. Bo akcija tekla še naprej in doklej?«

V. Petek: »Res je, da je šest let (najprej štiri leta in potem podaljšano še dve leti) tekla ena najbolj humanih akcij v naši občini v preteklih letih. Nove cestne povezave pomenijo do nedavnega odrezanim hribovskim krajem in višinskim kmetijam okno v svet. Zato so se občani odločili za solidarnostno združevanje sredstev. Z letošnjim letom (seveda s predpostavko, da bodo vse OZD poravnale svoje obveznosti) bo sklenjen celoten program povezovanja hribovskih zaselkov in višinskih kmetij z razvitejšo dolino, tako kot smo objavili v 11. št. Delegata.

Vendar pa smo na skupnem zasedanju zborov občinske skupščine in skupščine SKIS ugotovili, da je bil prvotni program pomanjkljiv, saj je ostalo še nepovezanih 74 višinskih kmetij, za kar bi bilo potrebno zgraditi še 26 cest. Zato smo predlagali OK SZDL Žalec, da sproži preko občinskega sveta ZSS pobudo za podaljšanje akcije še za naslednji dve leti. Zaupamo delovnim ljudem naše občine, da bodo še naprej pokazali solidarnost, in da bodo tudi v naslednjih dveh letih prispevali enodnevni zaslužek za uresničitev te široke, humane akcije.

Ob koncu mi dovolite, da našim občanom zaželim zdravo in uspešno novo leto 1983.

Vprašanja je zastavljal
Lojze Trstenjak

Odlikovani delavci SIP Šempeter

Ob dnevu republike je predsednik skupščine Viljem Petek podelil državna odlikovanja delavcem SIP-a. Najvišja odlikovanja predsedstva SFRJ je prejelo trinajst delavcev. Prejeli so jih: Leopold Rajh — red dela z zlatim vencem; Peter Kač — red dela s srebrnim vencem; Rafko Končina, Daniel Kopušar in Marjan Tamše — medaljo zaslug za narod; medaljo dela pa: Edvard Delakorda, Oto Muck, Branko Omladič, Marija Škrubej, Jože Turnšek, August Vasle, Vlado Vovk in Peter Žohar. Ta priznanja so nedvomno priznanje tudi celotnemu kolektivu za njihov uspešen razvoj. V imenu odlikovancev se je zahvalil Polde Rajh, ki je v zahvali poudaril pomen SIP-a za razvoj kmetijske mehanizacije v prizadevanjih, da bi pridelali čim več hrane.

Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo.

Še o skupni porabi

O skupni porabi v tem stabilizacijskem obdobju in glede na vse ostale oblike porabe, je slišati prav v tem času, ko se izteka leto, največ pripomb. To seveda samo po sebi niti ne preseneča, saj se številne dejavnosti s področja gospodarstva in družbenih dejavnosti financirajo iz osebnega dohodka delavcev ali pa iz doseženega dohodka, z zbranimi sredstvi pa zagotavlja reševanje življenjskih potreb naših delovnih ljudi in občanov. Ob vsem tem pa vendarle velja opozoriti na splošen problem, ki je povezan s skupno porabo in ni posebnost naše občine. Delavec dejansko vedno manj odloča o svoji oziroma skupni porabi. Lahko bi rekli, da ima na programe in financiranje občinskih samoupravnih interesnih skupnosti še določen vpliv, čeprav to ne velja za vse samoupravne interesne skupnosti enako, na ostale, ki so širšega družbenega pomena, pa nobenega ali pa zelo malo. Ob vsem tem gre vendarle za neodtuljivo samoupravno in ustavno pravico delovnega človeka, da razpolaga in odloča o rezultatih svojega dela. Pravzaprav o tako pomembni obliki porabe, kot je skupna poraba, v delovnih kolektivih organizacij združenega dela skoraj ni več zaslediti. K temu stanju v marsikateri organizaciji pripomore tudi neredno sestajanje delegacij, ki se v posameznih primerih razvodenijo v določitev delegata za posamezne skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, le-ta pa je brez opredelitve stališč delegacije.

Če pa razprava o programu ali financiranju določene interesne dejavnosti steče in so podane posamezne pripombe, se običajno ugotovi, da je posamezna vloga iz programa že opredeljena z drugimi dokumenti, da je bila predhodno dogovorjena s posebnim samoupravnim sporazumom ali dogovorom ali pa, da so določeni nameni porabe in omejitve opredeljeni z ukrepi zveznih ali republiških organov. Tako delavcu ostane le to, da razmišlja in ugotavlja svoje težave in probleme, rešitve pa v večini izostanejo.

Takšno stanje na področju skupne porabe je vse prej kot skladno z izhodiščnimi cilji, saj bi morali tudi na tem področju dosledno vztrajati pri izvajanju dvofaznega postopka. Razprave v združenem delu bi morale biti najprej o osnutku programov interesnih skupnosti, nato pa o predlogih, nakar bi skupščine sprejele končna stališča.

—an

KOMITE OK ZKS O SIGMI

Zadnja seja komiteja občinske konference Zveze komunistov je bila posvečena tudi obravnavi težav v žalski Sigmi. Znano je namreč, da je njena tozd v Zabukovici devetmesečje zaključila z izgubo za več kot deset milijonov dinarjev. Predstavniki Sigme so povedali, da v tej temeljni organizaciji niso bili pripravljeni na zaostrene gospodarske razmere, ki se v veliki meri odražajo tudi v gradbeništvu. Po njihovem je neustrezna tudi sedanja organiziranost Sigme, saj je nemogoče, da gre za dve tako različni dejavnosti kot sta gradbena montaža in kovinsko predelovalna industrija. Nekateri člani komiteja so menili, da to tudi ne more biti poglavitni vzrok za težave, saj je organizacij z različnimi dejavnostmi v občini več, pa se vendarle nikjer ne ubadajo s takšnimi težavami kot v Sigmi.

Predstavniki Sigme so spet prišli na dan s svojimi argumenti in poudarili, da gre pri njih za specifičen problem, saj sta temeljni organizaciji med sabo oddaljeni po 35 kilometrov, DSSS pa so spet na svoji lokaciji.

Ob vsem tem pa bo verjetno držalo, da so za položaj v Sigmi oziroma v njeni tozd še posebej krivi slabi odnosi na relaciji TOZD-DSSS, neustrezna kadrovska struktura, preveč režijskega dela, nedisciplina ter slabo opravljeno delo. Kako bi sicer bilo mogoče, da gre več kot polovico dela pripisati reklamacijam. Povrhu pa gre še za izdelke temeljne organizacije, v kateri je kar dvanajst različnih vodij ob tako majhnem številu zaposlenih?! Obrekovanja, opravljanje, neizvajanje dogovorjenega so značilnosti zabukovške temeljne organizacije.

V Sigmi imajo res pripravljen program, s katerim bi odpravili težave, toda dokler bodo vladali takšni medsebojni odnosi, uspeha ne bo. Prav gotovo pa bo v veliko pomoč tudi posebna komisija izvršnega sveta, ki bo skušala storiti vse, da bi se stanje vendarle izboljšalo.

TERITORIALNA OBRAMBA — SESTAVNI DEL OBOROŽENIH SIL

22. december-dan, posvečen vsem tistim vrlim mladim fantom, ki čuvajo in bdijo nad našo domovino. Že več kot trideset let prihajajo skozi vrata kasarne nove in nove generacije, da bi ohranile tisto, kar so si s krvjo in neštetimi žrtvami priborili njihovi starši. Prihajajo novi in novi rodovi, med katerimi se spletajo tesne vezi prijateljstva in tovarištva.

Dan oboroženih sil je priložnost, da rečemo besedo, dve o naših teritorialcih. Skupaj s fanti v sivo zelenih in modrih uniformah praznujejo tudi pripadniki teritorialnih enot. V domu SLO v Žalcu smo na kratek razgovor povabili Emila Pižorna, zastopnika komandanta teritorialne obrambe občine Žalec, in Zdenka Terplna, referenta za pouk pri občinskem štabu teritorialne obrambe.

Savinjski občan: »Če primerjate prve korake v nastajanju in razvoju teritorialne obrambe in tisto, kar ste dosegli danes-kakšna je razlika v pomenu, delu in načinu aktivnosti v teritorialni obrambi?«

Emil Pižorn: »Ni primerjave med tistim, kar je bilo na začetku in tistim, kar smo dosegli. Leta 1968 je obstajalo le nekaj skromnih enot. Danes je v enote TO vključeno petkrat več pripadnikov kot v začetku. Spremenile so se organizacijske oblike; rečemo lahko, da so razlike v organiziranem in načrtnem pristopu, boljša je usposobljenost naših pripadnikov, razpolagamo pa tudi z močnejšo materialno bazo.«

Savinjski občan: »Kakšna je vloga TO v našem obrambnem sistemu? Morda bi poskusili razmejiti teritorialno obrambo in civilno zaščito, ker ugotavljamo, da ti pojmi ljudem niso vedno jasni in razumljivi.«

Emil Pižorn: »TO je sestavni del naših oboroženih sil, to je pravzaprav najmasovnejši del oboroženih sil. Teritorialna obramba so vsi tisti fantje, možje, žene in dekleta, ki v mirnem času opravljajo svoje delo, v vojni pa nosijo uniforme in so usposobljeni za boj. Civilna zaščita pa je najširša oblika priprav delovnih ljudi in občanov za zaščito in reševanje prebivalstva in materialnih dobrin.«

Savinjski občan: »Krajevna skupnost naj bi bila tisto mesto, kamor je usmerjena vsa vaša dejavnost. Kako pa je v resnici? Ali povezava s krajevnimi skupnostmi dejansko obstaja ali pa bi jo bilo treba še okrepiti?«

Emil Pižorn: »Krajevnih skupnosti ne zanemarjamo, njim posvečamo veliko pozornost, ker se zavedamo, da je krajevna skupnost osnova, iz katere črpamo in se naslanjamo nanjo pri zagotavljanju neborbenih sredstev. Stiki s štabi TO po krajevnih skupnostih niso le ozki in strogo vojaški. Naši stiki so pristni, ker vemo, da drugače ne bi mogli izvajati številnih vaj, s katerimi usposabljamo naše pripadnike.«

Zdenko Terpin: »Naša praksa je najlepši dokaz, da tesna povezava obstoja in da se ne zapiramo v ozke okvire. Enote teritorialne obrambe so npr. pomagale pri razširitvi telefonskega omrežja v Mariji Reki, na Homu in v Matkah. Ob urjenju enot za protizračno obrambo v Gotovljah so naše enote ob občinskem prazniku prostovoljno pomagale pri ureditvi doma DPO v tamkajšnji krajevni skupnosti. S takšnimi in podobnimi akcijami ustvarjamo neposredne in žive vezi.«

Savinjski občan: »Stiki z mladimi-kakšni so po vaši oceni?«

Zdenko Terpin: »Od vsega začetka vključujemo v naše enote mladince-prostovoljce. Mladi v naših vrstah aktivno delujejo, so tisti, ki dvigujejo

moralo s svojo zagnanostjo in voljo, da se naučijo česa novega.«

Savinjski občan: »Še pred nekaj leti se je postavljalo vprašanje, kako pritegniti dekleta v vrste teritorialne obrambe. Kakšna je današnja podoba?«

Zdenko Terpin: »Dolgo tu res ni bilo storjenega ničesar. Zdaj že nekaj časa teče akcija za čim večje vključevanje žensk v naše vrste. Letos imamo evidentiranih že preko 100. Ob dnevu oboroženih sil se bo svečano zavezalo 50 žensk-vojaških obveznic, ostale pa v prihodnjih mesecih.«

Emil Pižorn: »Doslej smo jih vse premalo seznanjali z možnostmi in pogoji, ki jim omogočajo sodelovanje v vrstah teritorialne obrambe.

Zakon o vojaški obveznosti je prinesel nekatere novosti glede služenja v rezervni sestavi JLA.«

Savinjski občan: »Za Slovence velja, da nismo preveč zainteresirani za vojaške poklice. Ali poskušate pri svojem delu vplivati na mlade ljudi in v njih spodbuditi zanimanje za službovanje v vojski?«

Zdenko Terpin: »Bolj se angažiramo pri mladincih-prostovoljcih. V šolo za rezervne oficirje smo npr. poslali mladinca prostovoljca in s tem imamo zagotovljen kader za rezervni sestav, kar je za nas zelo pomembno. Ob 22. decembru vsako leto obiščemo nekaj osnovnih šol, kjer se pogovorimo z mladimi. Šolarjem,ki se zanimajo za tovrstno izobraževanje, skušamo prikazati dobre in slabe plati, da si ne bi ustvarjali napačne podobe. V preteklosti so se namreč vojaško življenje in vojaški poklici prikazovali preveč nerealno. Naj ob tej priložnosti povemo, da smo teritorialci vedno pripravljeni za obisk na šolah. Morda bi bila naša predavanja zanimiva zlasti ob koncu leta, ko se mladi odločajo, kam bodo krenili po končani osnovni šoli.«

Takole smo se menili o delu in nekaterih v prašanjih, s katerimi se srečujejo pripadniki teritorialnih enot. Še marsikaj bi nam lahko povedali, pa so jih že čakale obveznosti. Tako je vedno. Od ene dolžnosti k drugi, iz enega kraja v drugega. Včasih podnevi, nemalokrat tudi ponoči, pa ob nedeljah in praznikih. Zato pa svoje delo tudi opravijo tako, kot je treba. Da je res tako, dokazuje prehodna zastavica, ki je bila podeljena občinskemu štabu TO na proslavi v domu SLO ob 22. decembru. Iskrene čestitke vsem pripadnikom teritorialne obrambe.

Irena Jelen

Vrbje

Veseli nove trgovine

Za dan republike in ob 30-letnici DO Savinjski magazin Žalec so v Vrbju odprli novo samopostrežno trgovino z bifejem. Otvoritve se je udeležilo veliko krajanov iz Vrbja in sosednjih vasi ter predstavniki družbenopolitičnega in gospodarskega življenja občine, trgovskih organizacij in izvajalcev novega objekta. Osrednji govornik je bil predsednik delavskega sveta Savinjskega magazina Žalec Evgen Vedenik, ki je med drugim dejal: »Ta objekt, v katerem je danes pričela poslovati samopostrežna prodajalna Vrbje z bifejem, je od naših pridobitev štiriintrideseta po vrsti. Prepričani smo, da bo kraju Vrbje veliko pomenila, saj smo s tem vsakodnevno oskrbo približali potrošnikom. Dolgoletna želja krajanov Vrbja se danes uresničuje. Ta želja pa se bi verjetno uresničila pozneje, če ne bi bilo tako tesnega sodelovanja med družbenopolitično skupnostjo občine, krajevno skupnostjo Vrbje in našim kolektivom. To je prvi primer združevanja sredstev, ko so krajani sami sodelovali s samoprispevkom. Skupna površina je 150 kvadratnih metrov, gradil pa ga je GP Obnova Celje s kooperanti, zgrajen je bil v petih mesecih. . .«

Simbolično je s prerezom traka odprl novo trgovino najstarejši delavec Savinjskega magazina Žalec Janko Rajh (na sliki).

Tone TAVČAR

Nova članica SOZDA Hmezad

Delavci Perutnine Zalog so se na referendumu 14. decembra odločili za vključitev v SOZD Hmezad. Kolektiv, ki šteje 450 zaposlenih, je tako uspešno zaključil 20-letno sodelovanje s Hmezadom, ki jih je v vsem tem času preskrboval s krmili. Odslej bodo skupno pokrivali 25 odstotkov slovenskih potreb po piščančjem mesu, del proizvodnje pa bodo namenili tudi za izvoz. Združitev pa pomeni tudi prodor Hmezada v širši slovenski prostor.

PRIZNANJA PROIZVAJALCEM MLEKA

Pred dnevi je bilo v okviru Hmezada v Žalcu zanimivo medregijsko srečanje najboljših proizvajalcev mleka. Med skromno pogostitvijo so vsem 210 živinorejcem podelili pismena priznanja, najuspešnejšim pa tudi zlata, srebrna in bronasta odličja. To lepo navado z že tradicionalnim podeljevanjem priznanj v SOZD Hmezad uveljavljajo že nekaj let.

Živinorejce sta pozdravila in jim čestitala direktor Hmezada Vlado Gorišek in upravnik Mlekarne Celje Tone Repnik. Ugotavljala sta, da bo nova mlekarna pri Arji vasi z dnevno kapaciteto 150.000 litrov predelanega mleka v iskane mlečne proizvode velika pridobitev za potrošnike in za proizvajalce, ki bodo lahko ponudili vse razpoložljive viške mleka.

Priznanja so prejeli živinorejci iz celjske, koroške, posavske in zasavske regije, skratka iz vseh proizvodnih področij, iz katerih Mlekarna Celje zajema viške mleka.

Ker bi naštevanje vseh, ki so prejeli priznanja, predstavljalo predolg seznam, bomo iz vsake organizacije navedli le nekaj primerov:

Največ mleka je proizvedel in oddal v letu 1981 kmet Franc Brišnik iz Prekope, TZO Vransko in sicer 96.357 litrov; v družbeni proizvodnji pa se je povzpel na najvišje mesto Hmezad kmetijstvo-TOZD Petrovče — DE Govedoreja s 5,561.834 litri mleka.

Ostali primeri: Jože Rožič, Zakl, TZO Trnava-53.720 litrov, Ivan Terglav-Tabor, TZO Tabor-19.362 litrov mleka, Vinko Cokan, Roje, TZO Šempeter 47.159 litrov, Peter Zagožen, Matke, TZO Prebold-55.203 litre, Cvetka Rakun, Založe, TZO Polzela—65.030 litrov, Ivan Oset, Drešinja vas, TZO Petrovče—28.868 litrov, Jože Bizjak, Letuš, TZO Braslovče-539.234 litre.

Spodbudni uspehi, ni kaj reči, zato tudi naše iskrene čestitke.

Tk.

Brišnikova Marta iz Prekope prejema zlato odličje. V letu 1981 sta Brišnikova proizvedla 96.357 litrov mleka

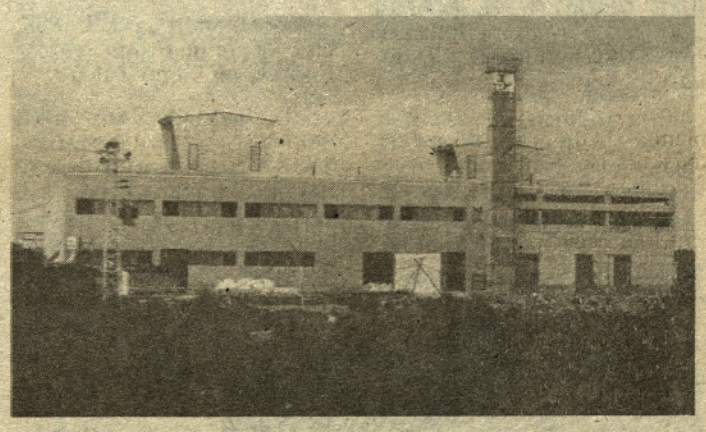

Nova tovarna

Letošnje leto bo ostalo zapisano v kronologiji Tekstilne tovarne Prebold z velikimi črkami. In to ne samo zaradi 140-letnega jubileja, ampak in predvsem zaradi velike delovne zmage, ki so jo proslavili ob minulem prazniku republike. V teh dneh so namreč izročili namenu objekt nove tovarne v Biogradu na moru in tako močno zaorali v realizacijo sanacijskega programa tega TOZD-a, ki so ga prevzeli v svoje okrilje v letu 1980 od celjske Metke.

V Biogradu so se zbrali na slavnostnem odprtju delavci TOZD Predilnica Biograd, delegati iz TOZD-ov Tekstilne tovarne Prebold, Pristave in Vinskega vrha, predstavniki DPO in SO Biograd, predstavniki izvajalcev investicijskih del in izvajalci kulturnega programa iz TT Prebold in Biograda. Skratka, pred novo tovarno se je v soboto, 27. novembra, zbrala množica ljudi, ki je najprej prisostvovala demonstraciji gašenja in uporabe varnostnih oblačil Neplam in Preflam-oblačil, ki jih proizvaja TT Prebold. Po demonstraciji je zbranim spregovoril predsednik delavskega sveta TT Prebold Robi Brinar in pozval predsednika SO Biograd Mladena Buljevca, da je prerezal trak in s tem odprl novo tovarno. V proizvodni hali je bila zatem slavnostna proslava za dan republike in za novo delovno zmago kolektiva, na kateri so z bogatim in narodopisno obarvanim sporedom nastopili domačini in delavci iz TT Prebold. Navzoče je pozdravil tudi direktor Tekstilne tovarne Ivan Žagar, ki je povedal nekaj besed o pomenu nove tovarne, razvoju TT Prebold skozi 140-letno obdobje, o investiciji, opremljenosti in dohodkovnem učinku nove tovarne. Ob koncu je spregovoril še o perspektivi in planih ter se zahvalil celjskemu Ingradu, ki je tovarno postavil v dobrih šestih mesecih.

Nova tovarna bo iz dosedanjih 800 ton letno proizvedla 1500 ton bombažne preje ob 150 zaposlenih. Poleg teh pa bo v prostorih nove tovarne našlo zaposlitev še okrog 100 drugih delavcev, ki bodo delali v proizvodnji konfekcijskega blaga. Celotna površina novega objekta znaša s skladiščem nekaj več kot 6000 kv. metrov. Tovarna je opremljena s sodobnimi klimatskimi napravami, razsvetljavo, požarno varnostnimi napravami in z vrsto drugih sodobnih naprav, ki zagotavljajo kar najboljše pogoje dela. Skupna vrednost investicije znaša 218.000,000 din (novih), od tega pa odpade 63.000,000 din na novo nabavljene stroje.

Ob koncu naj še povemo, da čakajo kolektiv tekstilne tovarne nove in pomembne odločitve. Ob koncu novembra so se na referendumu odločali o organiziranju novega TOZD-a za proizvodnjo tekstilnih stojev za ustanovitev razvojno-raziskovalnega inštituta in za sanacijo ter integracijo z delovno organizacijo trikotaže in pozamentarije Biokovka iz Zagvozde v občini Imotski.

Takšna poslovna naravnanost jim je v minulih obdobjih prinašala dobre poslovne rezultate, ki so med drugim v letošnjem letu pripomogli k 200 % povečanju izvoza in s tem ustvarili za 16,000.000 deviznih dinarjev. Ob zaostrenih pogojih gospodarjenja takšni rezultati pomenijo še dosti več, še zlasti, če upoštevamo težave z repromaterialom in energijo.

Darko Naraglav

ŽALEC MED OKUPACIJO

Okupator je 27. 12. 1941 izgnal 21 družin s 75 člani, sedem pa jih je ustrelil. Zaradi pomanjkanja prostorov v zaporih so bili Žalčani zaprti v hmeljarni. Zoran Pikel je takoj po prihodu Nemcev organiziral člane Sokola za varstvo pomembnejših objektov. Organizirano je začel delovati odbor OF. Sekretar odbora je bil Jože Hofer, sicer uradnik v tovarni jute. V odboru so bili Ernest Verderber, Dolfi Štajner, Štefan Herman, Jože Zagode, Mirko Gorišek-starejši, Tone Sajevic, Jernej Venkovič in drugi. Najožji sodelavci in člani OF so bili Janko Herman, Jože Luskar, Franc Pajenk, Branko Krašovic in drugi. Člani odbora 7. 7. 1941 so izvedli akcijo odstranjevanja nemških napisnih tabel in 30. julija so z razdelitvijo letakov pozivali k odporu. Zbirali so tudi orožje in ga pošiljali partizanskim četam. Povezali so se tudi komunisti v Zabukovici.

Kmalu je prišlo do izdaje, izdajalec je bil Ernest Divjak iz Žalca. Tako je gestapo 26. 11. 1941 aretiral ves aktiv OF. V Stari pisker so bili odpeljani Jernej Venkovič, Viktor Beržek, Jože Zagode, Jože Kerk, Marjan Pravdič, Adolf Štajner, Ernest Verderber, Janko Herman, Jože Luskar, Jože Hofer in Mija Manojlovič. Že 27. decembra so bili ustreljeni:

Janko Herman, rojen 13. 12. 1924, tkalec, Žalec

Jernej Venkovič, rojen 12. 8. 1899, delavec, Žalec

Franc Pajenk, rojen 28. 6. 1900, poljedelec. . . Dobrina št. 109, Žalec

Jože Zagode, rojen 15. 5. 1921, delavec, Žalec

Adolf Štajner, rojen 19. 8. 1912, uradnik Žalec

Ernest Verderber, rojen 2. 11. 1895, finančni uradnik, Žalec

Jože Hofer, rojen 3. 3. 1908, bivši oficir in strojni tehnik, Dobriša vas 34 pri Žalcu

Niso pa to bile edine žrtve, spomenik, ki je bil postavljen leta 1953, priča o petdesetih žrtvah okupatorjevega nasilja.

Sanjaj, Maja

Snežilo je že od jutranjih ur dalje. Enakomerno so se vrtinčile snežinke in tiho padale na ramena skupine mož, ki je sestavljala partizansko zasedo. Mehak je bil in prhek, čez čas se je od telesne toplote stopil in neprijetno vlažil obleko, kapo, pa tudi orožja se je oprijemal v veliko nezadovoljstvo lastnikov.

Zaseda je imela položaj na parobku gozda. Pod njimi se je vila gozdna cesta. Pozno ponoči so partizanski bataljonski obveščevalci prinesli v štab poročilo, da se bo naslednji dan pomikala po gozdni poti nemška kolona tovornjakov z živim tovorom-vojaki in težkim orožjem. V koloni naj bi se peljal tudi višji nemški oficir, ki se je zaklinjal, da bo na svojem »operativnem področju« iztrebil partizansko golažen do zadnjega. V štabu so sprva dvomili, da bi se Nemci spuščali v akcijo ravno na Silvestrovo, toda verjetnost je rasla z željo, da opravijo učinkovit protinapad. Priložnosti torej niso smeli zamuditi.

Tako je zaseda že v jutranjem mraku krenila na položaj. Štirje fantje in rosno dekle, ki si je vroče želelo čimprej opraviti ognjeni krst.

Minilo je jutro, poldan, dan se je že nagibal v mrak, vendar željene kolone ni bilo. Vladala je mehka tišina, le od časa do časa so jo zmotile vrane, ki so jih motili šepetajoči glasovi. Vreščale so s hreščečim glasom, tako da so v bližnjem gozdu še vrabčki začivkali od neugodja. Sicer pa so se tudi one kmalu umaknile, saj se jim ni splačalo močiti kril zaradi nekaj tujcev, ki jim niso hoteli nič žalega, pa tudi hrane se niso mogle nadejati od njih.

Vlaga se je zalezla vse globlje v obleko, čakanje je paralo živce. Glavni — mitraljezec Janez — je ob porajajočem se mraku menil, da njihovih »gostov« ne bo, kajti tudi švabske riti so bo takih večerih rade na toplem in varnem. Njegov pomočnik Ivan si niti v mislih ni upal nasprotovati temu, kar je trdil Janez. Vedno se je namreč izkazalo, da ima Janez prav, čeravno je bil marsikdo drugačnega mnenja. Janez je bil v civilu jeklar, Ivan pa tesar. Idealno sta se dopolnjevala. Seveda je imel vedno prednost Janez, ki je znal Ivana prepričati, da je jeklo trdnejše od lesa. Imela sta imeni po istem svetniku in kadar sta hotela bataljonskega političnega komisarja spraviti ob živce, sta to razglašala precej glasno. Ne zaradi svetnikov, temveč zaradi komisarja, ki jima je pogosta bral levite. No, zaslužene sicer, kajti neprestano »biti na liniji« je lahko tudi naporna zadeva, predvsem za Ivana in Janeza, ki sta bila živahne narave in nista bila kriva, če so jima dekleta pletla najtoplejše nogavice v četi, če ne celo v celem bataljonu.

Matevž je bil kmečki fant, doma so bili »beli«, njemu pa do te druščine ni bilo dosti, zato je odšel v partizane, kjer so bili že njegovi številni prijatelji. V četi se je s tovariši dobro razumel. Kjer je ropotalo, to je v četi vsakdo vedel, je bil poleg tudi Matevž. Pravili so, da je imun na svinec. Zaradi izrednega junaštva in vzornega vedenja je bil že nekajkrat predlagan za sprejem v komunistično partijo, pa je vedno odklonil. Ne zato, ker ne bil prepričan v pravilnost politike komunistične partije, enostavno zato, ker je mislil, da kot kmet brez tradicije proletarca-delavca ne more biti dober komunist. Je pa rad pel in igral harmoniko, toda kaj, ko je imel v teh časih za to tako malo priložnosti.

Malen je ležal poleg Matevža. Ime Malen se ga je prijelo, ker je bil mlinarjev sin z barja blizu Ljubljane. Tam pa v narečju mlinu pravijo malen. Nič ni imel proti, da ga tovariši tako kličejo, zato je pri tem imenu ostalo. Tudi on je bil navihane sorte. Z Matevžem sta bila zaupna prijatelja, vendar sta imela včasih prav zanimive javne razprtije, čemur se je smejala vsa četa, v nekaj dneh pa tudi bataljon, saj so vesti posebej, če so bile razburljive, zelo hitro potovale. Z vsemi štirimi je imel politični komisar bataljona kar precej opraviti. Imel pa jih je rad. Če je nad njimi že moral povzdigniti glas, je to storil zaradi splošne discipline, manj pa iz želje, da bi fante v resnici spravil k pameti, saj bi bilo brez njih včasih kar pusto, predvsem v dneh, ko je bataljon počival.

Peta v zasedi je bila komaj šestnajstletna Maja. Drobna, zlatolasa, z velikimi modrimi očmi, ki so osrečile vsakogar, ki se je kdaj zazrl vanje. Kot gimnazijka se je morala zaradi političnega dela umakniti iz mesta. Ko se je tako iznenada znašla v četi med samimi robustnimi fanti in prav takimi dekleti, jo je popadel strah. Malo iz spoštovanja, malo zaradi dvoma, če bo njej sami kdaj uspelo postati tako odločna. Že po nekaj dnevih bivanja med tovariši pa je uvidela, kako smešen je bil njen strah in vesela je bila sprememb, ki so se dogajale v njej sami. V kotičku srca pa je obdržala majhno skrivnost: ob večerih, ko je morala iti spat, je v njeno sobo prihajala mama in ji vsakokrat nežno zaželela: »Sanjaj, Maja«. Tako je storila tudi večer pred Majinim odhodom v partizane in ta ljubi glas še ni zamrl v Maji.

Tudi tega dne je v zasedi prisluškovala utripu doline in mislila na mamo, ki je sama in zagotovo misli nanjo — Majo. Skoraj bi zajokala, pa ni smela, saj je vendar del njih zasede in fantom gotovo ni bilo do joka. Naglas bi krepko preklinjali, če bi v prisotnosti Maje le upali. Pa niso.

V gostem mraku je nekaj zašumelo in ta »nekaj« je tudi povedal, kdo je. Kurir. Kolone ta dan niti ponoči ne bo. Direktiva štaba — umik. Smeje je še povedal, da tudi švabi svojih mrtvih ne pokopavajo radi na novoletno jutro. Sledili so kurirju. Mokra obleka se jih je oprijemala in zdelo se jim je, da gredo na konec sveta, čeravno pot sploh ni bila dolga. Ustavili so se v prijazni kmečki hiši. V topli sobi je nekaj borcev že prislanjalo hrbte na krušno peč, vendar so takoj uvidevno prepustili prostor premočenim tovarišem Peterica je trdo sedla na klop in nejeverno zrla okrog sebe. Le počasi so si odpeli opasače, zrahljali vezalke na razmočenih čevljih in položili mokre kape na peč v krog, kot bi ga načrtovali že ure in ure. Živahnost v kmečki sobi se je stopnjevala z vonjavami iz kuhinje in z vse pogostejšim kroženjem gospodarjeve steklenice z žganjem. Nazdravljali so novemu letu, koncu vojne, zaveznikom, posebej toplo vrhovnemu komandantu Titu.

Med večerjo, ko je bilo razpoloženje že precej živahno, je vstopil bataljonski politični komisar. Pohvalil je tovariše iz zasede, ker so brez zamenjave vzdržali na položaju. Seveda ni mogel kaj, da ne bi vprašal Janeza in Ivana. kakšnega svetnika praznujeta nocoj pri tako obilni večerji. Janez in Ivan sta se spogledala, prijela vsak svoj kozarček žganja in v en glas odtrobentala: »Janeza Krstnika, tovariš politkomisar.« Borci, navajeni takih scen, so planili v smeh, pa tudi gospodar in gospodinja sta vedela, da gre za posebno igro besed. Politkomisar je nato krstil s požirkom žganice tudi sam sebe in pri tem pomembno pogleda oba Janeza Krstnika. Kar žal mu je bilo, da je moral še k borcem drugih čet, saj je vedel, da bosta Janeza nocoj še marsikatero ušpičila. Matevž, ki je do Maje gojil tiho in nežno ljubezen, je videl, da dekle omaguje od silne utrujenosti. Odvedel jo je h krušni peči, jo pokril s svojim obledelim, še mokrim površnikom, in sramežljivo zašepetal: »Sanjaj, Maja.« »Mama«, je dahnila Maja in se pogreznila v globok spanec. Matevž je razumevajoče pokimal, se za hip dotaknil Majine tople roke in se vrnil k družbi pri mizi. Njegovo srce je vedelo: Bdeti moram nad tem nesrečnim, a junaškim otrokom. Morda pa pride ljubezen naslenje Silvestrovo, ko bo novo leto stopalo v njun skupen topel dom.

C. Mikuž

SAVINJSKA PARTIZANSKA MATI

Neke sobote je zakurila krušno peč, spekla slastne štruklje, skuhala klobase in prekajen želodec, kupila cigarete in vse skupaj zložila v košaro. Ko so v nedeljo sosede odšle k nauku, je neopaženo smuknila proti gozdu. Dolgo je hodila, a ni srečala žive duše. Pričakovala je, da bo vsak čas zagledala za grmom ali smreko partizana. Toda motila se je.

»Moj bog, kako se znajo skriti!« je vzdihnila na pol srečna, na pol razočarana. Šla je naprej. Tako čudno ji še nikoli ni bilo pri srcu. Steze so jo vodile na vse strani. Rahel dvom jo je prevzel. Mislila je: »Ko bi vsaj naletela na enega partizana, da bi mu dala te stvari in ga pozdravila kakor svojega sina.« Druge partizanske matere so tako morda ravnale z njenimi sinovi. Domovina je klicala. Najprej je mož končal v Starem piskru, zdaj se trije borijo v gozdovih. »Ali, kje ste moji dragi fantje, vas bom še privijala na svoje trudne prsi? O, seveda vas bom, moram vas!«

Sonce se je nagnilo proti goram, a mati še vedno ni vedela kam. Obup ji je rasel v duši. Vedela je eno, s polno košaro ne sme nazaj. Preveč bi ji bilo hudo. Prebrodila je grmičevje in majhno smrekovo hosto. Prišla je v gorsko dolinico s poljem in dvema hišami. Podvizala se je in stopila čez prvi prag.

Odzdravila je nekoliko starejša ženska in se začudila: »Franca, Franca, kaj pa ti v hribih?«

»Mati, prišla sem, a Nemci ne smejo vedeti.« »Uh, nikar se ne boj,« se je užaljeno našobila. Potem sta si zaupali vse.

»K meni prihajajo fantje vsako noč. Ni ure, da ne bi kdo potrkal na okno. Oh, kaj vse človek doživi na stara leta.«

»Tebi povem. Moji trije so tudi . . . Pa moža so mi ubili . . .« »Saj vem, saj vem! Jaz vse vem, pa nikomur ne povem,« je zadovoljno kimala starka. Franca se je čudila.

»Ali tudi to veš, kje so?«

»Gori v Zgornji Savinjski nekje.«

»Poglej! Nekaj sem napekla za naše. Ko pridejo k tebi, jim daj. Čakaj, še napisala bom nekaj.« Prijela je svinčnik v žuljavo roko in napisala na listek: »Najlepši pozdrav vsem partizanom od stare ženice partizanske matere!« Velike in okorne so bile njene črke.

Zložila je iz košare vse, kar je imela, segla svoji novi prijateljici v roko in še naročila:

»Pa nikomur ne povej!«

Lahki so bili njeni koraki, ko je hitela domov. V duši je čutila neizmerno srečo. Vse hrepenenje je izginilo in vsa teža ji je padla z rame takrat, ko je izpraznila košaro. Gore, žareče v soncu, so jo pozdravljale in govorile:

»Mati, partizani gotovo zmagajo!«

Neznani partizanski mamici v spomin zapisal Drago Kumer

Spomini Španove mame

Jožefa Ropas, po domače Španova mama s Čretе, je med vojno mnogo pretrpela, njene spomine [illegible]mo strnili in zapisali:

[illegible]tka, ki je bila 26. oktobra 194[illegible], je med Čretlane vnesla veliko strahu in negotovosti. Partizani, ki so se pri nas zadrževali, so imeli tudi shranjeno orožje. Ko so omenjenega dne prišli Nemči, so v hiši našli tudi orožje. Ne bi ga našli, če ne bi bilo izdajstva. Izdal nas je neki Divjak, ki je vedel za našo hišo in za pomoč, ki smo jo nudili partizanom. Ko je gestapo stopil v hišo, je povedal, da je večkrat bil in jedel pri nas. Začela se je preiskava, nato pa so nas odpeljali v celjski pisker. Tam so sledila zasliševanja. Moža nisem več videla. Ustrelili so ga kot talca v Mariboru. Z njim je bil ustreljen tudi Anton Remic. Po treh dneh aretacije so po groznem mučenju ustrelili še Ivana Strožiča. V Starem pisku sem bila zaprta do marca 1942. Po posredovanju Antonije Kokovnik so me izpustili. Nekaj dni zatem sem dobila sporočilo, naj se umaknem k sorodnikom zaradi ponovnih preiskav. Umaknila sem se k staršem. Ostala sem pri njih. Bratje so mi naredili zemljanko, v kateri sem živela s hčerkama Katico in Mimico. Starejša je imela dve leti. Otrokoma je bilo težko dopovedovati, da smo prisiljene prestajati težke dneve. Še naprej sem delala za partizane. Viktor Šošter-Dobroveljski Miha se je večkrat oglasil. Tudi v zemljanki nismo bile varne. Nemci so pogosto zahajali na Čreto in večkrat šli mimo nas. Poleti, ko je bilo toplo in sončno, je bilo življenje v zemljanki še nekako znosno, huje pa je bilo v jeseni in pozimi. Bili smo brez vode, kurjave in svetlobe. Posledice so bile očitne, zlasti pri otrocih. Po vojni smo se vrnili praznih rok na požgano domačijo.«

F. Golavšek

Španova mama s hčerkama in bratom takoj po vojni

Množičen pohod

Planinsko društvo Zabukovica je organiziralo tradicionalni pohod ob spomenikih NOB v Savinjski dolini. Pohoda so se udeležili predstavniki osnovnih šol, družbenopolitičnih organizacij, Zveze rezervnih vojaških starešin, komandant občinskega štaba teritorialne obrambe in predstavniki krajevnih skupnosti Griže, Liboje in Žalec.

Pohodniki so se zbrali pred spomenikom NOB v Migojnicah kjer je predstavnik planinskega društva in krajevne skupnosti Griže spregovoril o revolucionarni vlogi kraja in o namenu pohoda. Poudaril je pomen obujanja tradicij NOB, pri čemer imajo pohodi še poseben pomen. Nato so se pohodniki ustavili pri grobu Nade in Rudija Cilenška, kjer je o njunih likih govoril Jože Jan. V kulturnem programu so pionirji recitirali pesem Nade Cilenšek o skojevki Ivanki Uranjek. Pri spominskem obeležju na Šprajčevem hribu so obudili spomin na predvojno delovanje SKOJ-a in napredne mladine. Pri Tkavčevem spomeniku v Porencah je pohodnike pozdravil predstavnik krajevne organizacije ZB. Od tu so pohod nadaljevali v Zagreb pod Gozdnikom, kjer sta padla Karel Kolar in Matija Potočnik. Tu so pohodnikom podelili 110 bronastih in 28 srebrnih značk. Spominsko obeležje pod Gozdnikom, kjer so Nemci januarja 1941 odkrili Guzejev bunker, sta padla Ivan Kajtna in Viktor Guzej. V Pongracu je okupator ustrelil 10 talcev, pred tem pa so partizani likvidirali izdajalca Žganka. Pohod so zaključili pred Minervo, kjer je spominska plošča v spomin na napad prve Savinjske in del Revirske čete na rudnik Zabukovica.

Pohod je uspel, spoznavanje tradicij NOB in obrobja krajevnih skupnosti Griže in Liboje pa lahko pomembno prispeva k usposobljenosti za splošni ljudski odpor.

F. J

ŽALČANI SO PRAZNOVALI

V spomin na prve žrtve, ki so bile ustreljene leta 1941, praznujejo krajani mesta Žalca in naselja Ložnica svoj praznik. Kako je potekalo praznovanje, še posebej pa o življenju in delu v krajevni skupnosti, smo se pogovarjali s predsednikom skupščine krajevne skupnosti Venom Satlerjem.

»Žalec je mesto, ki se hitro razvija, ob tem pa se srečuje tudi s problemi. Katerimi?«

Veno Satler:

Žalec se je v zadnjih letih hitro razvijal, kar potrjuje intenzivna stanovanjska gradnja in s tem hitra rast števila prebivalcev. To je tudi narekovalo potrebo po izgradnji spremljajočih objektov, kot so šola, vrtec, trgovine, zelene površine in igrišča. Mnogo je bilo storjenega. Žalčani smo na vse to ponosni, zavedamo pa se, da bo potrebno še marsikaj storiti. Vedno bolj nas pesti pomanjkanje vode, povečujejo se potrebe v otroškem varstvu, saj je prav v Žalcu največ otrok brez organiziranega varstva. Že nekaj let se pripravljamo na izgradnjo kulturnega doma, čeprav v tem trenutku še ne vemo, kako bomo rešili ta problem. Kulturna dejavnost, še zlasti amterska, deluje v nemogočih pogojih, prav tako tudi Občinska matična knjižnica. S stanovanjsko izgradnjo se povečuje tudi število otrok v osnovni šoli in tako vse bolj grozi dvoizmenski pouk.«

»Kakšen pa je odnos občanov do teh problemov?« Veno Satler:

»Tako kot marsikje drugje, tudi v Žalcu nismo zadovoljni z aktivnostjo občanov pri razreševanju problemov. Še zlasti pogrešamo pomoč tistih, ki so se v mesto priselili zadnji čas. Delo organov krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij še vse preveč sloni na delu posameznih. Vendar pa upamo, da bo v prihodnje bolje, kar dokazuje tudi aktivnost mestnih četrti.«

»Kakšno je sodelovanje z organizacijami združenega dela?«

Veno Satler: »Brez razumevanja in pomoči združenega dela ne bi dosegli vsega, kar smo. Za to moramo tudi v bodoče zagotoviti takšno sodelovanje in povezanost, da bomo lahko, seveda v okviru možnosti, uresničevali zastavljene cilje.«

»Kako je potekalo praznovanje krajevnega praznika?«

Veno Satler: »Mesto Žalec je letos praznovalo 800-letnico in skozi vse leto so se vrstile prireditve, zato smo sam praznik krajevne skupnosti obeležili bolj skromno.

Zvrstile so se kulturne in športne prireditve, praznovanje pa smo zaključili s svečano sejo skupščine in družbenopolitičnih organizacij ter podelili priznanja zaslužnim občanom. S tem pa smo zaključili tudi praznovanje 800-letnice. Ob tej priložnosti se želim vsem, ki so sodelovali in omogočili praznovanje te pomembne obletnice, izreči zahvalo in priznanje.«

jk

Srečanje gasilcev veteranov v Grižah

V Grižah so se v domu upokojencev pred dnevi že dvaindvajsetič srečali gasilski veterani občine Žalec. Po pozdravnih besedah predsednika komisije za veterane Mirka Podgornika so predstavniki Občinske gasilske zveze Žalec seznanili gasilske veterane o delu društev in zveze v zadnjem letu. Poudarili so, da je bilo veliko storjenega, kljub temu pa varnost pred požari še ni popolnoma zagotovljena. Po podelitvi priznanj je bil kulturni program, ob tej priložnosti jih je pozdravil tudi predsednik OK SZDL Žalec Janez Meglič, sledilo pa je tovariško srečanje.

T. Tavčar

Srečanje krajanov v Grižah

Tudi letos smo v naši krajevni skupnosti pripravili srečanje ostarelih krajanov. Na letošnje srečanje je bilo vabljenih 217 krajanov, starih 70 in več let. Med njimi so bili tudi trije pari, ki so letos praznovali zlato poroko.

Po pozdravnem govoru predsednika krajevne organizacije RK in pozdravu predsednika krajevne konference SZDL, ki je opisal opravljeno delo v krajevni skupnosti in načrte za prihodnje, so pionirji pripravili prisrčen kulturni program, s katerim so razveselili starejše občane.

Letošnjega srečanja se je udeležil tudi Karel Močivnik, nekdanji rudar v rudniku Zabukovica. Pripovedoval nam je o rudarjenju pri tem pa skromno zamolčal, da je bil kar dvanajstkrat udarnik. Spominjal se je dni in življenja pod zemljo. V rudniku je delal do leta 1962, ko je odšel v pokoj kot strelski mojster. Delo v jami je bilo tedaj ročno in marsikdaj tudi zelo naporno, ob tem se je spomnil sodelavca, ki ga je ubila eksplozija, ko je v jami razneslo skladišče razstreliva. Prav tako se je spomnil, kako so hodili delavci, ki so delali na zunanjih obratih, pomagat rudarjem.

V pogovor se je vključil tudi Franc Poteko iz Pongraca. Povedal nam je, kako se je že leta 1941 pri njem oglasil Peter Šprajc, starejši. Od takrat je France pomagal partizanom, kjer je le mogel. Spomnil se je, da se je v noči na 11. 9. 1942 oglasil pri njem Jože Hafner—Veličko s svojo četo, ki je delovala na področju Laškega in Griž. Obudil je tudi spomin na zadnje hajke v Zahomu leta 1945, ko so požgali zidanice v Zahomu. Ni omenjal mučenja, ki ga je moral prestati, ker je sodeloval s partizani.

Takšne in podobne spomine so obujali krajani na srečanju v Grižah. Vsakoletna srečanja niso le priložnost za srečanje starih prijateljev, ampak tudi priložnost, da se mlajšim pove, kako so živeli nekoč.

F. Ježovnik

DRUGA KRVODAJALSKA AKCIJA

V prostorih večnamenskega objekta Tekstilne tovarne Prebold je bila v začetku decembra že druga krvodajalska akcija v letošnjem letu. Geslo — Kri za človeka je tudi tokrat dobilo pravo veljavo in izkazalo humanost delovnih ljudi in občanov Prebolda.

Pri vsem tem pa je razveseljivo, da se je na tej akciji zapisalo med krvodajalce dosti novih ljudi, zlasti mladih, kar daje garancijo, da je ta humanitarna akcija, ki mnogim rešuje življenja, v porastu.

V Preboldu so se vedno izkazali kot dobri krvodajalci in zato lahko pričakujemo, da bodo ob dobri aktivnosti krajevne organizacije RK tudi vnaprej med tistimi, ki se bodo odzivali ob takšnih in podobnih akcijah v čim večjem številu.

D. Naraglav

NESREČA PRI LIKOVIČEVIH

Štefan in Pavla Likovič imata v vasici pod Mrzlico kmetijo, v hlevu pa sta si vzredila štiri glave živine. Štefan se je popolnoma posvetil kmetovanju potem, ko se je upokojil. Prej je delal v tekstilni tovarni v Preboldu. Preden se je Štefan nekega nedeljskega jutra odpravil na lov, je pogledal še v hlev in ni mogel verjeti svojim očem. Kot okamenel je obstal, saj je živina mrtva ležala vsaka na svojem mestu. Obupan je o tem obvestil svojo območno veterinarsko postajo.

Štefan in njegova žena Pavli izgube ne bosta mogla kmalu nadoknaditi, kljub temu da tudi v tej nesreči nista ostala brez prijateljev, sorodnikov in znancev. Svojo pomoč so prispevali člani lovske družine Prebold, sovaščani Brda in okolice, telico pa mu je dal sosed Germadnik. Pomagal mu je tudi znanec iz Marija Reke. Štefan Likovič in Pavla pomoči dobrih ljudi nikdar ne bosta pozabila. Dali so jima pogum, da sta vzdržala in laže prebolela svojo nesrečo.

AKCIJA

Brezhibno vozilo je varno vozilo

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Skupščine občine Žalec je v sodelovanju s Postajo milice Žalec, postajo prometne Milice Celje, ZŠAM Žalec in DO Hmezad, TOZD Strojna postaja pripravil akcijo »Brezhibno vozilo je varno vozilo«. Akcija je potekala na dveh krajih, in sicer za vozila, ki so prihajala iz smeri Celje v Levcu, in za vozila, ki so prihajala iz smeri Ljubljane v Šempetru. Skupno so pregledali 217 vozil, od katerih jih je bilo 170 brezhibnih, na ostalih pa so bile napake na svetlobnih telesih, krmilnem mehanizmu, gumah in drugje. Pri pregledu varnostnih pasov so ugotovili, da jih 101 voznik uporablja občasno, 74 nikoli in 18 voznikov vedno. Zaradi vinjenosti so odvzeli tudi eno vozniško dovoljenje. Na sliki: Med akcijo v Šempetru pri pregledu tovornega avtomobila.

T. TAVČAR

20 000 naročnik telefona je iz Spodnjih Gorč

Pred dnevi je bila v domačiji Jožeta Medveda v Spodnjih Gorčah pri Braslovčah prisrčna slovesnost, na kateri so predstavniki celjskega PTT vključili 20.000. telefon na celjskem območju. Ob tej priložnosti je direktor Ivan Slamnik povedal, da se je število telefonskih priključkov v zadnjih letih podvojilo, kljub temu pa so potrebe še izredno velike. To še zlasti velja za našo občino. Najbolj kritično je v Žalcu, Preboldu, na Polzeli in še v nekaterih drugih krajih, zlasti v višinskih in obrobnih predelih. Ivan Slamnik je pripomnil, da bodo v Celju skušali storiti vse, da bi se stanje popravilo, brez pomoči drugih pa bo naloge nemogoče opraviti. Vse je seveda odvisno od denarja.

Zapišimo še to, da je Jože Medved prejel darilo celjske PTT: telefon in imenik. Jože Medved je star 81 let in ima kar trinajst otrok. Osem od njih ima telefon.

jv

Ivan Slamnik izroča telefon 20.000. naročniku

214 krvodajalcev

Sredi tega meseca je bila v Žalcu krvodajalska akcija, ki jo je pripravila krajevna organizacija RK Žalec za Zavod za transfuzijo krvi iz Ljubljane. Kri je darovalo 214 občanov, od tega pa jih je bilo iz krajevne skupnosti Vinska gora 24. Na sliki: Med krvodajalsko akcijo v Žalcu.

T. TAVČAR

NOVOLETNI RAZGOVOR Z ZDOMCI

Občinska konferenca SZDL Žalec vabi na razgovor vse delavce, zaposlene na začasnem delu v tujini, o vprašanjih, ki jih zanimajo,

v sredo, dne 5. januarja 1983, ob 13. uri

v sejni sobi izvršnega sveta skupščine občine Žalec (prizidek 19/II) ž.

Vabimo vas, da se razgovora udeležite v čim večjem številu!

Nov gasilski dom in orodni avto

V počastitev dneva republike je industrijsko gasilsko društvo v AERU — TOZD Kemija Šempeter izročilo namenu nov gasilski dom in orodni avtomobil. Na slovesnosti so se zbrali številni člani industrijskih gasilskih društev in zaposlenih v AERU—TOZD Kemija Šempeter ter predstavniki družbenih in političnih organizacij občine, Občinske gasilske zveze, sosednjih gasilskih društev in Zavoda za požarno varnost. Kako je potekala izgradnja, je povedal ing. Ivan Četina in poudaril, da so člani društva in ostali zaposleni pri gradnji opravili več tisoč prostovoljnih ur, v domu pa bodo poleg gasilcev imeli prostor za enote CZ. Podelili so 84 priznanj, pripravili kulturni program, dom pa je s prerezom traku simbolično odprl Stanko Satler, predsednik IGD AERO — TOZD Kemija Šempeter.

T. TAVČAR

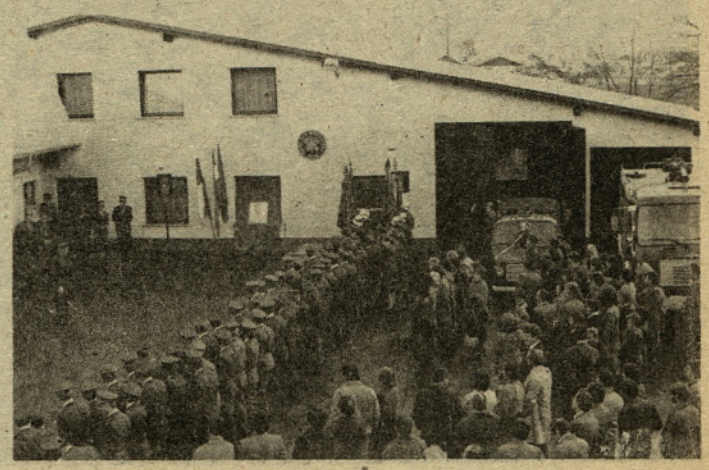

RASTE, RASTE NOVA MLEKARNA

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE LJUBLJANA
GRADIS
TOZD GRADBENA ENOTA CELJE N. SOL. O.

Nova mlekarna pri Arji vasi že kaže okvirno podobo. Velika in moderna bo in takšno potrebujemo. Ko bo dograjena, bo lahko dnevno prevzela in predelala 150.000 litrov mleka. Oprema prihaja pa tudi gradnja uspešno napreduje in tako lahko pričakujemo začetek proizvodnje spomladi 1984. leta.

Gradisovci (Gradis Ljubljana, TOZD enota Celje) se uspešno spoprijemajo z zahtevno gradnjo nove mlekarne pri Arji vasi. Z deli so tako daleč, da se že lepo vidijo deli novega objekta. V Sloveniji že imamo podobne mlekarske obrate v Vipavi in v Kranju (slednja je sirarna), vendar bo nova mlekarna pri Arji vasi največja.

Povejmo še, da je bila gradnja nove mlekarne dolgoletna želja tako proizvajalcev mleka in potrošnikov ne le celjske regije, ampak tudi Slovenije. Stala bo sredi živinorejsko razvitega kmetijskega področja in tako ob dobri organizaciji odkupa in urejenih cenovnih odnosih ni bojazni, da ji ne bi zagotovili dovolj mleka — 150.000 litrov dnevno.

Očitno je tudi, da bo tolikšna predelava mleka odločilno vplivala na boljšo oskrbo z mlekom in drugimi mlečnimi proizvodi. Po vsem tem je naložba smotrna in ima v času stabilizacijskih prizadevanj vso prednost.

Ker pa smo že o gospodarskem pomenu nove mlekarne večkrat pisali, bomo v današnjem sestavku obširneje spregovorili o izvajalcu — Gradisu, ki je prevzel to gradnjo. Objekt gradi TOZD enota Celje. O tem, kako delajo in s kakšnimi problemi se spoprijemajo, smo se pogovarjali z vodjem gradbišča Zvonimirom Podbrežnikom in delovodjem Ivanom Košcem.

V glavni sezoni je bilo pri gradnji zaposlenih 50 delavcev, sedaj pa jih je še 30.

Povedala sta, da je teren narekoval že v začetku veliko dela, saj ga je bilo treba najprej utrditi z zabijanjem pilotov. Lokacija je lepa, ob gozdiču, dovolj daleč od naselja in vendar dovolj blizu glavne ceste in drugih komunikacij.

Sedaj dela lepo napredujejo, kajti Gradis je specializiran za takšne gradnje, gradbena ekipa ima na voljo tudi vso potrebno mehanizacijo.

Podbrežnik in Košec menita, da bo objekt dograjen do dogovorjenega roka, to je do septembra prihodnjega leta.

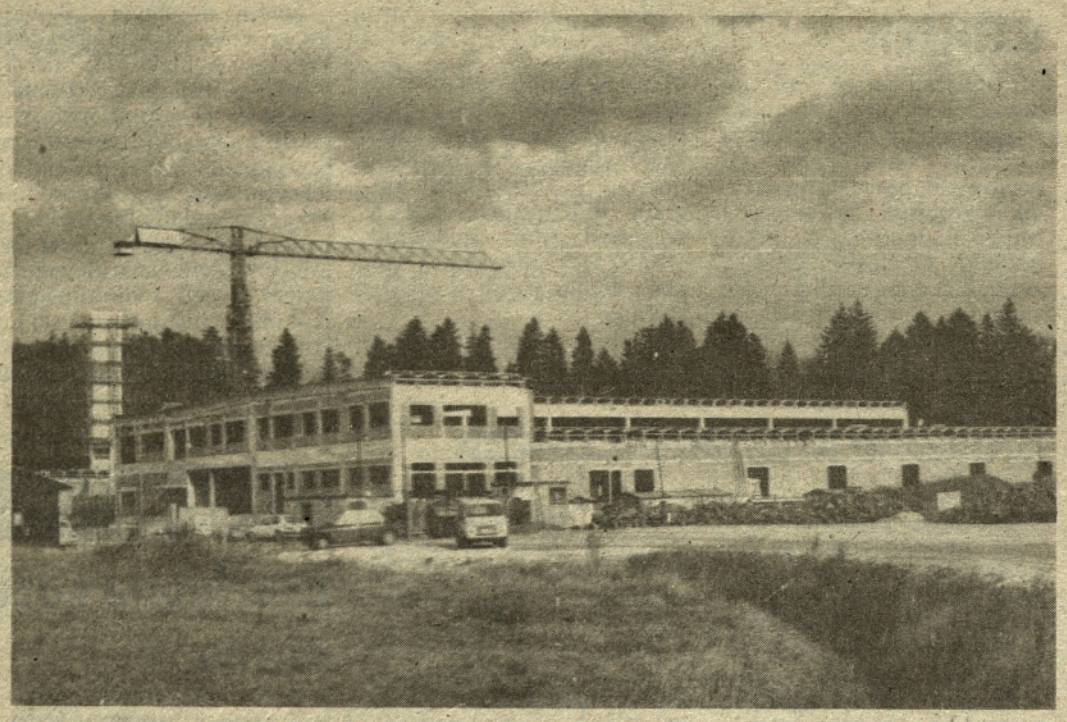

Nova mlekarna v Arji vasi v gradnji

Med tem je prispelo precej opreme, druga pa še prihaja in tako tudi s te strani ne bo zadržkov. Nabavo strojne opreme in vse potrebne inštalacije ima v rokah Hmezad, kolektor pa gradi Vodna skupnost Celje. Hmezadovci računajo, da bo nova mlekarna začela obratovati predvidoma spomladi 1984. leta.

Nova industrijska mlekarna bo imela 8000 m^2 prostorov, z ostalo infrastrukturo pa bo zajemala 25.000 m^2. Zapišimo še, da so študijo za novo mlekarno pri Arji vasi izdelali v Mlekarskem inštitutu Slovenije, projekt je delo Projektivnega biroja Ljubljana, za tehnološko opremo z vsemi inštalacijami skrbi Hmezad, gradnjo pa nadzira Razvojni center Celje.

RAZVOJ GRADISA, UTRIP KOLEKTIVA . . .

Gradis — TOZD enota Celje ima zaposlenih 600 delavcev. Zanimivo je, da je kar 80 % delavcev iz drugih naših republik, zato je bilo še posebej potrebno ljudem zagotoviti stanovanja, prehrano in vse drugo. Gradis namreč ni delovna organizacija sezonskega značaja, zato je treba delavcem zagotoviti urejene pogoje tudi pozimi. V Celju (na Hudinji) imajo stanovanjska domova s samskimi stanovanji. Menze nimajo, ker bi je zaradi specifičnosti dela delavci ne mogli uporabljati, skrbijo pa za malice po gradbiščih. Ta pa so razkropljena po celi Sloveniji.

Delavce redno vozijo na delo in domov.

V Gradisu posvečajo veliko skrb strokovnemu izobraževanju. V ta namen je na voljo dobro organiziran Center za izobraževanje, ki je dostopen vsem. Letno usposobijo v okviru Centra po 40 delavcev. Zavedajo se, da je znanje ljudem potrebno, da bi kar najboljše obvladali svoje delo. Časi tudi za gradbeno operativo niso najboljši, dela je manj in dobe ga tisti, ki so konkurenčni in zagotavljajo kvalitetno delo.

Gradis ima za zdaj še dovolj naročil. Njegova gradbišča niso le v celjski regiji, marveč tudi v Posavju, Novem mestu in drugod. Ob dobri organiziranosti in produktivnosti za zdaj nimajo izgub in takšno poslovanje bi radi obdržali tudi v bodoče, čeprav se zavedajo, da naslednja leta za gradbeništvo ne bodo rožnata.

beogradska banka
temeljna banka ljubljana
poslovna enota: žalec

beogradska banka
temeljna banka ljubljana
poslovna enota: žalec

20.000 varčevalcev

Poslovna enota Beogradske banke v Žalcu je bila ustanovljena konec leta 1975 in mirno lahko zapišemo, da je v času obstoja upravičila svoje poslanstvo. Banko so ustanovili predvsem zaradi potreb združenega dela in želje občanov.

In kakšne so njihove osnovne naloge? V prvi vrsti je organiziranje združevanja dela in sredstev za obnavljanje in razširjanje materialne osnove dela za potrebe združenega dela, nadalje združevanje denarnih sredstev, zbiranje prostih denarnih sredstev ter dinarskih in deviznih vlog občanov. Opravljanje bančnih poslov v imenu in za račun pravnih oseb in občanov, organizacij združenega dela, družbenopolitičnih skupnosti ter drugih družbenopravnih in tujih oseb. Prav tako pa sprejemajo v hrambo vrednostne papirje, izdelke iz zlata in drugih plemenitih kovin, dragocenosti in druge predmete.

Sredstva občanov predstavljajo glavno postavko v skupni strukturi sredstev, zbranih na poslovnem področju poslovne enote v Žalcu. Čeravno njihova enota posluje sorazmerno kratek čas, je že dosegla pomembne rezultate. Preko 20.000 varčevalcev je svoje prihranke in brezgotovinsko poslovanje zaupalo žalski enoti. Zanimiv je tudi podatek, da je v Beogradsko banko vključenih tudi več kot sedemsto obrtnikov.

Samo lani je Beogradska banka odobrila več kot 32 milijonov dinarjev potrošniških kreditov ter 33 milijonov stanovanjskih kreditov. Malemu gospodarstvu so lani namenili skoraj dvajset milijonov dinarjev za osnovna sredstva in dobrih petnajst milijonov za obratna sredstva. Letos pa so za stanovanjske kredite namenili 96 milijonov dinarjev. Seveda pa ni šlo tudi brez pomoči malemu gospodarstvu.

Izredno zanimiva je bila zadnja seja poslovnega odbora, na kateri so ugotovili, da je banka devizno in dinarsko likvidna. Na seji so odobrili posojila za obratna sredstva nekaterim organizacijam: Savinjskemu magazinu, MIK-u Prebold, Cestnemu podjetju Celje, Zarji Žalec, Kmetijski zadrugi v Vuzenici ter drugim.

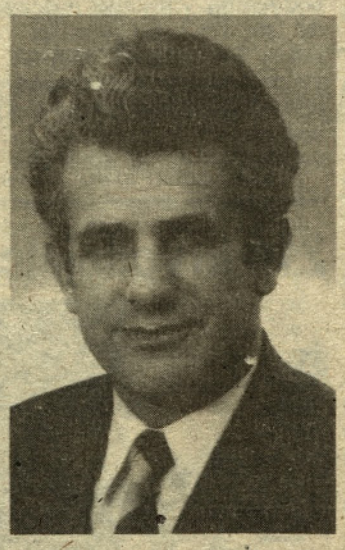

Dane Senič, direktor PE Žalec

Odobrili so tudi avale za Hmezadovo delovno organizacijo Notranja trgovina, za Glin Nazarje in Elkroj iz Mozirja. Malemu gospodarstvu so odobrili več kot deset milijonov kreditov, občanom pa za stanovanjska posojila šest milijinov.

Prihodnje leto seveda ne bo brez težav. Z združenimi močmi pa bodo storili vse, da bodo kredite plasirali predvsem v obratna sredstva in v naložbe za osnovna sredstva.

Poslovna enota v Žalcu se bo trudila, da bi se v izvoz preko organizacij združenega dela vključilo tudi malo gospodarstvo.

Ob vsem tem seveda ne manjka težav. Trudijo pa se, da jih uspešno premagujejo. O tem govori tudi dejstvo, da Beogradska banka sedaj pokriva že celotno celjsko regijo oziroma občine Žalec, Mozirje, Celje, Laško, Konjice, Titovo Velenje, Šmarje in Šentjur ter koroško, podravsko, pomursko in ptujsko območje.

Ves čas pa si v Beogradski banki prizadevajo tudi za to, da bi svoje usluge čim bolj približali ljudem. Tako seveda ni naključje, če nudijo svoje storitve tudi v obeh Namah — v Žalcu in v Levcu. Ob tem, ko ljudje kupujejo, imajo pri roki tudi banko, to pa je prav gotovo prednost. Še na nekaj ne smemo pozabiti: v Beogradski banki namenjajo vso pozornost odnosu do strank. O prijaznosti njihovih delavcev ni treba posebej govoriti, ker je le-ta že znana. Takšni bodo ostali tudi naprej. Čestitkam ob novem letu vsem poslovnim prijateljem pa se pridružuje tudi kolektiv poslovne enote Beogradske banke v Žalcu.

beogradska banka
temeljna banka ljubljana
poslovna enota žalec

Razmislite — odločite se

NOVO

VIŠJE OBRESTI ZA DINARSKE HRANILNE VLOGE ZA VEZAVO NAD

12 mesecev 13 %
24 mesecev 15 %
36 mesecev 20 %

Poslužujte se plačil z limitiranimi čeki!

Koristite ugodne kredite na osnovi prodanih deviznih sredstev za malo gospodarstvo, kmetijstvo in gotovinske kredite do višine 200 odstotkov deviznih sredstev.

Priporočamo vam obisk v naši PE, kjer se lahko prepričate o solidnosti naših uslug.

NAŠI OBČANI

IVAN BOŽNIK ODHAJA V POKOJ

Ivan Božnik, dolgoletni direktor in vodilni delavec Tovarne nogavic Polzela, se je v teh dneh upokojil. Lahko zapišemo, da je Ivan veliko doprinesel k razvoju te delovne organizacije, ki se danes uvršča med vodilne proizvajalce nogavic v Jugoslaviji. Člani kolektiva pa Ivana Božnika cenijo tudi zaradi njegovega tovariškega odnosa in razumevanja, ko je šlo za razreševanje tudi njihovih osebnih, rekli bi človeških problemov.

Ni naključje, da tovarna nogavic živi s krajem Polzelo in da kolektiv nikoli ni zavrnil pomoči, če je šlo za razreševanje komunalnih in drugih problemov Polzele in okolice.

Ivan Božnik je bil najprej vodja planske službe, potlej je prevzel službo tehničnega vodje in slednjič leta 1969 postal direktor. Razvojna pot kolektiva ni bila lahka. Zapišimo, da je tovarna po osvoboditvi imela vsega 500 zaposlenih, ki so letno proizvedli tri do štiri milijone parov nogavic.

Zastarelost opreme in tovarniških objektov pa potrebe po nogavicah na domačem jugoslovanskem trgu so narekovale modernizacijo in rekonstrukcijo tovarne. Te odgovorne naloge so se lotili nadvse uspešno. V prvi etapi leta 1958 so se dokopali do nove strojne opreme, v drugo etapo pa je bila zajeta rekonstrukcija objektov. Največji razvojni korak je bil storjen leta 1962, ko je prišlo do naložbe tujega kapitala v znesku 750 tisoč dolarjev.

Kolektiv je hitro obvladal tehnološke novosti na uvoženih strojih in naložbo tudi kmalu odplačal. V tem času je bil nadvse uspešen takratni direktor Veljko Repič.

Tovarna nogavic Polzela danes zaposluje 1150 ljudi, ki letno proizvedejo 33 milijonov parov ženskih in moških nogavic. V teh letih se je lepo uveljavilo tudi delavsko samoupravljanje, v kolektivu imajo razvit delegatski sistem, zgledno pa tudi skrbijo za družbeni standard zaposlenih. Naštete in druge pridobitve so nedvomno najlepše priznanje Ivanu Božniku ob njegovem odhodu v pokoj.

Tk. L.

37 let je bila učiteljica

Ni še tako dolgo, ko se je upokojila znana učiteljica Danica Špacapan iz Petrovč. Pred dnevi smo jo obiskali na njenem domu. Zmotili smo jo sredi dopoldneva, ko se je z ljubeznijo kot dolgih sedemintrideset let poprej učencem, razdajala svojemu vnučku. Dve leti je že star in mami Špacapanovi je vnuk posebna ljubezen. Pripoveduje nam o tem, kako je navihan in se mu vesela smeje. Potem pa vendarle klepetava o njenih najlepših letih.

Danica Špacapan je pot učiteljice začela v Andražu nad Polzelo. To je bilo drugega novembra 1945. leta. Takrat jih ni štela niti dvajset in po svoje je bilo kar zanimivo učiti učence, ki so bili le kakšno leto mlajši od nje. Po vojni so morali namreč v šole tudi starejši učenci. Ljudje so jo imeli radi in še danes vzdržuje z njimi tesne in prijateljske stike. Kdo bi mogel pozabiti čase, ko je bilo v Andraž treba peš s polzelske železniške postaje, po kruh in druge stvari pa je morala tako kot tudi drugi krajani, seveda tudi peš, v Šoštanj in Velenje. Danica Špacapan je imela stanovanje v šoli, a je kljub temu včasih tudi trikrat na teden hodila domov v Petrovče. Tam je živel njen oče, ki je bil bolehen, pa tudi pokojnine ni imel velike. Prav zaradi tega je Danica Špacapan zaprosila za službo v Petrovčah. Ugodili so ji in avgusta 1948. leta je pričela službo učiteljice v domačem kraju.

Kdo ve kolikokrat je Danica Špacapan že omenila, da bi tudi, če bi se morala ponovno odločati za poklic, izbrala poklic učiteljice. Delo z mladimi je lepo in človek sploh ne občuti let.

Ko jo povprašam, če so otroci dandanes zares bolj razposajeni kot včasih, pravi, da to ni res. So pa otroci mnogo bolj razgledani in se bolj zavedajo svojih pravic. Prav zaradi tega jih je včasih malce težje ugnati. Toda to, da se že mladi zavedajo svojih pravic, je po mnenju učiteljice Špacapanove le vrlina.

Razgovor nanese seveda, tudi na angažiranost učiteljev. Včasih so bili vsepovsod prisotni. Inteligence pa je danes že tudi po vaseh toliko, da delo učiteljev ne pride več toliko do izraza, meni in doda, da se morda zaradi tega malo manj občuti delo učiteljev. So pa še vedno izredno angažirani tudi izven šolskih zidov in tako je tudi prav.

Z Danico Špacapan bi prav gotovo lahko še dolgo klepetala. Koliko zanimivega bi imela povedati! V dobrih 37 letih se je gotovo nabralo veliko dogodivščin. Rada se spomni, kako so jo včasih nekateri starši prosili, naj ne pove njihovim otrokom, kakšni so bili še kot učenci. To je tudi razumljivo, saj sta k njej v šolo hodili celi dve generaciji petrovških otrok. Prav gotovo pa jo kot človeka in kot pedagoga spoštuje na stotine otrok, njihovih staršev in drugih, ki vedo o njej povedati le dobro.

Še na mnoga zdrava leta, Danica Špacapan!

jv

Babica Marija Sajovčeva s svojim varovancem Mitjem

Tisoč rojstev babice Marije

V prijazni kuhinji Marije Sajovčeve v Žalcu je bil živ žav. Povzročala sta ga Mitja in Urška, prikupna otroka, Marijina varovanca. »Veste, že od nekdaj imam rada otroke, zato sem postala poklicna babica,« je dejala Marija. Mitja ji je medtem zlezel v krilo, Urška pa je tekala po kuhinji in prevračala kozolce.

Marija je trideset let z veseljem opravljala babiško službo. Rada je imela svoj poklic in ko je bila še mlajša, je zlahka premagovala sicer utrudljive poti do porodnic.

»Takrat še ni bilo toliko avtomobilov kot danes, zato sem kolesarila poleti in pozimi, velikokrat tudi ponoči in po snegu,« se spomni Marija. ja.

Kar precej čez tisoč rojstev se je nabralo v njeni beležnici skozi trideset let. Ljudje so jo imeli radi, povsod koder se je prikazala, so jo vabili v hišo.

Marija je posedala in pokramljala z ženskami in opazovala otroke. V teh letih njenega službovanja so se spletle trdne vezi med babico Marijo in družinami, ki jih je obiskovala.

Leta so se odmaknila, otroci, ki jih je prinesla na svet, so odrasli in si spletli družinska gnezda, pa so spet klicali babico in tako je življenje teklo dalje!

Marija je že nekaj časa upokojena, spomini pa so ostali, živijo v njej . . . Skuhala mi je kavo in poklicala Urško k malici. Mali Mitja v ustih drobi piškot in me cuka za hlačnico. Vzamem ga na kolena in potlej me zvedavo opazuje in mi sega v brke, ki so mu očitno všeč.

»Najbrž ste med opravljanjem službe doživeli tudi kaj neprijetnega. Mislim na poti ponoči in na sneg, skozi katerega se je bilo treba prebijati do porodnic?«

»Nič posebnega ni bilo. No, neke zimske noči sem se vračala od sv. Jedrte domov.

Snega je namelo do kolen, naredila se je megla, jaz pa sem iskala pravšnjo smer proti Žalcu. Moj kompas je bil cerkveni zvonik, ki je molel iz megle. Hodila sem in hodila. Žalca pa nikjer. Zvonik sem videla jasneje in slednjič sem ugotovila, da sem v Gotovljah. Do Žalca potem ni bilo več daleč. Danilo se je že, ko sem prišla domov.

V spominu ima tudi silvestrovanje v Žalcu. »Bilo je veselo v pričakovanju novega leta. Tedaj me nekdo pokliče.

Morala sem takoj v Pongrac k porodnici. Stekla sem domov, pograbila torbo in kolo in se odpravila na pot. Ni bil normalen porod in za mano je prišel zdranik, ki je bil tudi na silvestrovanju. Ženo je operiral kar na njenem domu in otrok je privekal na svet zdrav in krepak. Bil je še tak čas, da sva se še vrnila na silvestrovanje.«

»Ste ponoči na samotnih poteh kdaj občutili strah?«

»Bila sem korajžna ženska, vendar so bili trenutki, ko se me je polotil tudi strah.

Nerada sem ponoči šla skozi hosto, ki ji pravijo Borovje, kajti tu je bilo več posilstev.

In ko sem se nekoč vračala ponoči domov, sem sredi hoste zaslišala nekakšno lomastenje. Polotila se me je tesnoba, krčevito sem se oprijemala kolesa in čakala, kaj bo. Bila je le srna, ki je pritekla na cesto in odskakljala naprej.«

Strah je občutila tudi takrat, ko je morala k porodnici v Brezovnik. Dan se še ni naredil in v temi je ob cesti zagledala dve postavi. Ena je čepela na tleh, druga pa je stala. Moška sta jo nepremično opazovala. Marijo je stisnilo pri srcu in še hitreje je pospešila korake navkreber.

Se vsa vznemirjena je v hiši, kjer so jo čakali, povedala, kaj je videla spodaj ob cesti. Gospodar se ji je nasmehnil in dejal, da sta bila rudarja, ki na tem mestu vsako jutro čakata na prevoz.

Bili so tudi primeri, ko porodnica ni imela plenic za otroka. Nekoč se je babica znašla v taki stiski, da je pod porodnico položila svoj plašč.

Prenekatere družine so se takrat otepale revščine. Največ pa je doživela veselih in lepih trenutkov in teh se sedaj najraje spominja.

Srečno, babica Marija!

Lojze Trstenjak

Klepet s Tilčko Novak

Člani preboldske lovske družine imajo svojo kočo pod Goljavo, ki je že vrsto let tudi priljubljena izletniška točka, ki jo je obiskalo že na tisoče ljudi. Ves ta čas so ljudje, ki imajo radi naravo, občutili prijaznost in gostoljubnost oskrbnice Tilčke Novakove in njenega moža Rafka. Kdo ve kolikokrat sta si že na tihem rekla, da bosta pustila delo pod Goljavo, toda prav tolikokrat sta si v zadovoljstvo vseh premislila.

»Saj res ni tako enostavno vsak konec tedna preživeti v lovski koči. Ko pa vidim, da so ljudje zadovoljni s tistim, kar jim nudimo, potem sem srečna tudi sama. Vesela sem, ko vidim, da dom pod Goljavo privablja vse več ljudi,« pripoveduje Tilčka Novak.

— Imate odprto tudi ob praznikih?

»Vedno in tudi dan pred prazniki. Za letošnje silvestrovanje bo znova veselo. Za silvestrovanje tu vlada precejšnje zanimanje in vsako leto novembra je že vse zasedeno. Dobrodošli pa bodo gostje tudi prvega in drugega januarja.«

— Kaj vse nudite gostom?

»Predvsem domače tople in hladne jedi. Na voljo imamo tudi prenočišča, za večje skupine pa sprejemamo prednaročila.«

— Česa ste se zadnje čase najbolj razveselili?

»Ceste na Goljavo. Sedaj se da sem pripeljati tudi z avtomobili. Tudi nam je laže, saj ni treba vseh stvari spravljati v dom v nahbrtniku ali pa z mopedom. Tudi gostov pride več. Preboldski lovci so si uredili pri domu tudi novo moderno strelišče. Te pridobitve sem se z njimi vred veselila.«

jv

IN MEMORIAM

Dr. Adam Medveščček

Sredi ustvarjalnega dela nas je nenadoma zapustil dr. Adam Medveščak, zdravnik Zdravstvenega doma v Žalcu. Bil je izkušen in priznan zdravnik, ki je ves čas nesebično pomagal ljudem in se zavzemal za osveščanje občanov v skrbi za zdravje. Dvajset let je bil predsednik organizacije Rdečega križa in v tem času je veliko pripomogel k uspelim krvodajalskim akcijam.

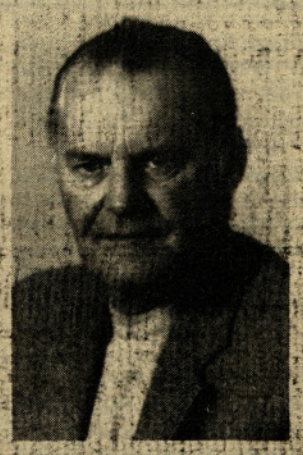

Dr. Adam Medveščak se je rodil v Gorici. Odločil se je za študij medicine. V Bologni, kjer je študiral, ga je prehitela vojna vihra. Kot antifašistično usmerjen mladinec je prekinil študij in se znašel v vrstah NOV. Bil je med garibaldinci, vestno je opravljal naporne dolžnosti sanitetnega referenta v prekomorski brigadi in potlej v IX. korpusu. Čeprav takrat še ni bil zdravnik, je pomagal povsod in borci se ga s hvaležnostjo spominjajo kot dobrega tovariša.

Medveščček se je po končani vojni vrnil v Bologno in dokončal študij medicine. Vrnil se je in potlej služboval v Kopru, Bujah, Umagu in Ankranu. Po specializaciji na Golniku je prišel med nas in se tu ustalil. Dr. Adam Medveščček ni bil le sposoben zdravnik, marveč se je uveljavil tudi kot družbenopolitični delavec. Aktiven je bil v borčevski organizaciji, RK in na drugih področjih družbenega življenja. Medveščček je za svoje požrtvovalno delo prejel mnoga priznanja in visoka odlikovanja, kar je zgovoren dokaz, da je živel bogato in delovno življenje.

Njegovi številni pacienti ga bodo zelo pogrešali, prav tako pa tudi vsi njegovi prijatelji in znanci ter sodelavci, s katerimi je deloval na področju zdravstva in ostalih aktivnosti.

Za njim je ostala vzrel, ki jo vsi bolestno čutimo.

Adi Arzenšek

Zrelo likovno ustvarjanje

Petdeseti življenjski jubilej in ducat ali še več let nenehnega ustvarjalnega dela so gotovo priložnost, da domačinu, rojaku, umetniku Adiju Arzenšku posvetimo nekaj več prostora tudi v našem časniku. Takšen jubilej pa je tudi prilika, da se ozremo na njegovo prehojeno pot oziroma rečemo besedo o tem, kako je avtor izgrajeval svoj prostor v ožjem in širšem likovnem prostoru, kjer danes nedvomno zaseda pomembno in samosvoje mesto.

Adiju je treba priznati predvsem dvoje: znal je spojiti težnjo po likovnem svetovljanstvu in neposredno vpetost v svoj lastni, domači svet Savinjske doline, od koder se oplaja in od koder razvija svojo likovno kreativnost, na kateri že dolgo ni več prostora za pomankljivosti in spodrsljaje.

Likovna dela, srebrne gravure Adija Arzenška, našega žalskega rojaka, s katerimi se po nekajletnem premoru znova predstavlja domači publiki, so nedvomno in v polni meri dela zrelega umetnika, zrelega v polnem smislu te besede, dela, ki so ob vsej Adijevi tehnični in tehnološki spretnosti, obvladanju izbranega likovnega medija tudi v vsebinskem, motivnem in idejnem izhodišču v celoti sintetizirana skozi njegovo lastno vizijo, zavestno odločitev in emotivno-domišljijski svet.

Cikla Spomini na ikone in še zlasti zadnji, naslovil ga je enostavno in domače, Moja Dolina, so drobni, a zato nič manj dragoceni izdelki, splet raznorodnih motivov pod skupnim imenovalcem, sosledje zamotanih simbolov in aluzivnih prividov z osnovnimi, primarnimi oblikami kroga in piramide.

Poldrugi ducat garaških let je pripeljal do njih. Od pogumne izbire lastnega medija in njegovega obvladovanja, preko iskanja samoniklega izraza v razponu med amaterizmom in profesonializmom, je Adi premočrtno ubiral korake v samooplemenitenje svojega jezika. Z redom in disciplino, ki ju je moč še danes le spoštovati.

Srednjeveška ikonografija, vzorci, ki spominjajo na stare pismenke in iluminacije davnih rokopisov, so postali Ediju Arzenšku uporabna, čeprav neobremenjujoča materija. Eksotični vplivi skupaj z učinki odsevov plemenitih kovin so dajali njegovim podobam tuj, skrivnosten obraz, ki ga je minuciozna risba še potencirala, barvni učinki v elegantnih odtenkih še stopnjevali.

Alegorija in metafora tujega pa najdeta svojo polno uresničitev prav zdaj, v spoju z domačim, v podobah njegove domače doline. Bogastvu izkušenj in znanja, mojstrstvo v oblikovanju male podobe, male slike, ki ji je v specifiki njenih zahtev kos le malokdo, v žlahtnih barvah in njih skupnem učinku, z natančnimi vrezi, z močjo oblikovati prefinjene detajle in potankosti — vse to Adi vgrajuje na podobi Savinjske doline s simboličnimi pečati hmeljskih nasadov, s piramidalnimi spleti hmeljevk, trdnimi oporniki, nad katerimi se pne alegorično-simbolični in domišljijski svet individualne avtorjeve kreativnosti, tiste vseobsegajoče svobode, ki je sinonim pravega likovnega dela.

In če so nekateri še sredi Adijeve poti dvomili v njegove odločitve in iskali vrzeli v njegovem delu, je z razstavljenimi deli v Žalcu suvereno potrdil, da se je odločil in garal v pravi smeri.

Marlen Premšak

Drago Kumer in njegova Savinjska dolina

Drago Kumer je ime, ki ga prav gotovo pozna vsa Savinjska dolina. Pa ne le ljudje v naši občini, pač pa domala vsa Slovenija. Skoraj je ni revije ali časnika pri nas, kjer Drago ne bi bil sodelavec. Njegove črtice in druge literarne stvaritve vedno zadevajo v človekovo srce-zaradi preprostosti, človeške topline ter navsezadnje zaradi tega, ker v vseh delih — izpoveduje ljubezen in spoštovanje do sočloveka. Prav gotovo je Drago Kumer eden tistih, ki so največ napisali o ljudeh Savinjske doline. Njihovo življenje ter probleme so z njegovim pisanjem spoznali tudi drugod po Sloveniji.

Kdo ve, koliko črtic je že napisal?! Tega ne ve niti Drago sam in ko ga povprašam, če mu je žal, da stvari, ki jih je napisal, ni zbiral, mi na to vprašanje sploh ne zna odgovoriti. Pravi le, da se mu nikdar niso zdele tako dobre, da bi čutil potrebo po arhiviranju. Včasih se mu vendarle zazdi, da ga je polomil in tako mislim tudi jaz. Povprašam Draga, kaj meni o svojem pisanju, pa se mi zdi njegov odgovor kar nekako preveč samokritičen. Pove, da bi se moral bolj poglobiti v pisanje. Za to pa nikdar ni bilo časa. Ogromno časa so mu vzele teme iz NOB. Zgodbe iz tega obdobja so vse nastale po pripovedovanju. Tem iz Savinjske doline je bilo toliko, da smo mu pred leti na ljubljanskem radiu posvetili kar celo serijo oddaj Še pomnite tovariši. Drago pove, da je pred leti pisal še več kot danes. Nekoč je v enem samem dnevu imel na radiu kar štiri oddaje. Dve na ljubljanskem in dve na celjskem.

Drago Kumer je napisal tudi vrsto igric za otroke. Predvsem enodejank. Večina njih ima veselo in zabavno vsebino ker pravi, da je otroške smeh nekaj najbolj prisrčnega in lepega. Sedaj pa pripravlja daljšo igro z več dejanji, ki naj bi jo uprizorili igralci iz Gotovelj. Kmečki glas ga je zaprosil za serijo zgodb o kmečkem življenju, za Novi tednik pa je pripravil daljši tekst o civilni poroki na kmetih.

Kaj pa knjige? Eno samo je napisal doslej. To so bile Karlekove prigode. Od takrat, ko je izšla, je minilo že trideset let. Takrat bi za to knjigo kmalu dobil tudi Levstikovo nagrado, vendar so kasneje obrazložili, da je ni zaradi tega, ker je to bila šele njegove prva knjiga. Sedaj ga Niko Grafenauer spodbuja, naj izda knjigo svojih črtic. Drago se še ni odločil.

Mnogokrat je iz njegovih del čutiti nekakšno otožnost. To mu omenim in odgovori mi, da je to bržčas podedoval iz otroštva. Živel je pri več tujih ljudeh. Saj niso bili vsi slabi, toda v človeku ostane nekakšna grenkoba, če živi

pri tujcih. Precej stvari je potem doživljal še v šoli in videl tudi otroke, ki doma niso imeli pravega otroštva in topline. To ga je vedno prizadelo in osvojilo, tako da, kot sam pravi, iz preklete sociale ne more. In to ga tudi tepe.

Največje zadoščenje ima, ko mu kdo izreče kakšno pohvalo na račun tega, kar je bral. Zadovoljen je, ko ve, da njegove stvaritve berejo tudi ljudje, ki sicer branju ne posvečajo mnogo pozornosti. In ko znova pride med ljudi v Savinjski dolini in vidi, kako ga sprejmejo, je srečen.

Drago, prepričani smo, da boš o naši dolini in naših ljudeh napisal še mnogo lepega. Za doslej opravljeno delo pa iskrena hvala!

jv

BRASLOVČE

Glavni dobitek

Dramska sekcija pri Prosvetnem društvu v Braslovčah sodi med najbolj delovne v naši občini. Vsako leto pripravijo po dve celovečerni predstavi, poleg tega pa sodelujejo na raznih proslavah v kraju. Spomladi so se domačemu občinstvu predstavili z Vorančevimi Samorastniki, sedaj pa se pripravljajo na uprizoritev veseloigre Frana Lipaka Glavni dobitek. Režiserka Anica Brišnik nam je o delu sekcije in o pripravah na novo uprizoritev povedala: »Naša dramska sekcija je res delavna. Ne mine leto, da ne bi pripravili kakšne predstave. Veliko pomagamo tudi ob raznih praznikih. Že od septembra pa se pripravljamo na uprizoritev veseloigre Glavni dobitek. Vaje imamo največ ob petkih, sobotah in nedeljah, to pa zaradi tega, ker veliko igralcev študira v Ljubljani in prihajajo domov le ob koncu tedna. Do sedaj smo imeli okoli 30 vaj, premiero pa bomo imeli 26. decembra ob 15. uri v naši kino dvorani. Z delom nameravamo tudi gostovati. Predstavili se bomo tudi našim rojakom onstran meje in sicer v Šmihelu pri Pliberku. Prav drugo leto mineva pet let, od kar imamo prijateljske stike s kulturnim društvom v Šmihelu. Gostovali bomo 5. februarja prihodnje leto. Za ta obisk pripravljamo še več krajših skečev.«

T. TAVČAR

Taborčani gostovali na Vranskem

Sredi tega meseca je na Vranskem gostovala amaterska dramska skupina iz Tabora. Predstavila se je z igro Via Mala, ki jo je režiral Tone Kozmelj. Predstavo si je ogledalo veliko naših krajanov, med njimi precej mladih, kar dokazuje, da se mladi zanimajo tudi za gledališko dejavnost. Režiser in igralci so v delo vložili dosti truda, ki pa ni bil zaman. Z igro se bodo predstavili tudi zamejcem v Borštu, s katerim že nekaj časa sodelujejo na kulturnem področju.

F. Golavšek

Kulturni utrinki iz Šempetra

V decembru je bila v Hemljarskem domu v Šempetru kulturna prireditev, ki smo jo poimenovali Hura za razvedrilo. Številni nastopajoči, med njimi učenci osnovne šole, člani KUD Svoboda, narodno zabavni in drugi ansambli so Šempetrčanom pripravili nekaj prijetnih in veselih trenutkov. Prireditev pod pokroviteljstvom Ljubljanske banke, Splošne banke Celje, je ponovno dokazala, da v Šempetru še dolgo ne bo zamrlo kulturno življenje in da je tudi med mladimi dovolj takšnih, ki bodo z veseljem širili kulturno dediščino naših prednikov.

V. Naraks

S KNJIŽNIH POLIC

V zadnji številki letošnjega leta vam predstavljamo novo rubriko, ki smo jo poimenovali S knjižnih polic. V njej bomo za vas, spoštovani bralci, pobrskali po knjižnih policah in vam predstavili knjige, ki so izšle pri naših založbah in ki jih boste lahko kupili v naši prodajalni Mladinske knjige. Hkrati pa vam bomo povedali, po katerih delih domačih in tujih avtorjev najraje segate v naši matični knižnici.

Pa še to! Knjiga je bila in bo vedno darilo, ki se ga vsakdo razveseli. Morda vam bomo z današnjimi predlogi pomagali pri izbiri novoletnega darila.

Novosti na knjižnih policah:

Čudovita Jugoslavija	več avtorjev	Mladinska knjiga
Slovenske gore	več avtorjev	Cankarjeva založba
Telo kot stroj	Christian Barnard	Pomurska založba
Belokrajnica	Marija Nemanič	Kmečki glas
Sence na mavrici	Anica Zidar	Kmečki glas
In jutri ves svet I II	Michael Burk	Založba Lipa
Izgubljena pomlad	Hans Habe	Založba Lipa
Na levem bregu Save	France Šušteršič	DZS Ljubljana

Najbolj brane knjige:

Moj dom ima dvoje vrat	Han Suyin
Izgubljena pomlad	Hans Habe
In jutri ves svet	Michael Burk
Generacija nasilja	Ron Kovic
Peti jahač	Dominique Lapierre in Larry Collins
Potopite Bismarca!	Ludovic Kennedy

-ij-

Županova Micka v Gižah

Posnetek iz vaje pred premiero

Priljubljeno Linhartovo delo Županova Micka je na odrskih deskah doma Svobode Griže v izvedbi njihove dramske sekcije navdušilo številne obiskovalce. Tokrat so se predstavili mlajši igralci, kar je še posebej hvalevredno in spodbudno. Nastopili so Bojana Hriberšek, Jože Gaberšek, Zorica Premik, Stanko Holobar, Igor Veligovšek, Božo Trnovšek in Vojko Vodeb. Po začetni tremi je predstava uspešno stekla, navdušenje v dvorani se je stopnjevalo. Povedati moramo, da je delo režiral znani gledališki igralec Matjaž Arsenjuk, ki ima nemalo zaslug za uspešno predstavo. Predsednica Svobode Griže nam je povedala, da bodo s to predstavo gostovali v občini, pripravljajo pa se tudi na gostovanje pri slovenskem prosvetnem društvu Drava v Angsburgu v Zahodni Nemčiji. S tem društvom uspešno sodelujejo že dve leti.

Posnetek iz vaje pred premiero.

jk

LETUŠ: RAZVILI PIONIRSKI PRAPOR

Ob dnevu republike je bilo slovesno tudi v krajevni skupnosti Letuš. Na podružnični osnovni šoli so svečano razvili pionirski prapor in pionirski odred poimenovali po padli prvoborki-domačinki Justini Mogu-Dragi. Razvitje prapora je bilo združeno s proslavo 40-letnice pionirske organizacije, 80-letnico podružnične šole, s praznovanjem dneva republike in sprejetjem cicibanov v pionirsko organizacijo.

Svečanosti so se udeležili številni krajani in predstavniki družbenega in političnega življenja kraja in občine. Prapor je razvil prvoborec Ivan Mogu-Marko ter nato spregovoril o svoji sestri Justini, ki je svoje življenje žrtvovala že leta 1941. Govoril je tudi o pomenu praznovanja 29. novembra — dneva republike, ko se je rodila nova Jugoslavija, nato pa izročil prapor Franciju Cevzarju, ki ga bo čuval in nosil. Učenci podružnične šole Letuš pa so pripravili prisrčen kulturni program. Na sliki: Ivan Mogu-Marko razvija pionirski prapor.

Tekst in foto: TONE TAVČAR

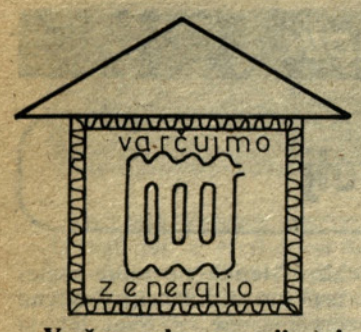

Rudi Kronovšek

Varčevanje z energijo v stanovanju

Varčna raba energije ni skoparjenje z njo na račun bivalnega ugodja, temveč preprečevanje razsipavanja in pravilna raba najbolj smiselne vrste energije in energetskih naprav, ki so nam na razpolago.

Energija je gibalo vsega civiliziranega sveta. Ob njenem pomanjkanju bi stagniral razvoj človeštva. Vsi energetiki desetletja nazaj so se temeljito ušteli. Nihče ni pričakoval takšnega povečanja porabe. Nihče ni pravočasno ukrepal. Z resnico, da zaloge energije niso neskončne, se je človeštvo soočilo šele v času energetske krize 1973. leta. Ta ugotovitev je spodbudila potrebe po varčevanju in iskanju novih virov energije. Ocene strokovnjakov o svetovni zalogi energije niso enotne. Eni trdijo, da je je v sedanji obliki dovolj še vsaj za dve desetletji, drugi pa, da za največ 50 do 100 let. Energije iz drugih svetov ne bo. Pretakala se bo edino na relaciji SONCE — ZEMLJA. Sončna, kemijska, fosilna, jedrska itd, so njene oblike.

Realnih in danes perspektivnih možnosti za njeno brezskrbno rabo je ob tem zelo malo. Zato je potrebno izkoristiti še tako malenkostno ponujeno možnost za varčevanje obstoječe in pridobivanje nove energije.

Industrijsko razvite dežele so takoj spoznale ukrepe, s katerimi lahko popravijo svoje energetske bilance. Najprej je potrebna podrobna analiza stanja, da se vidi, kje, koliko in kakšno vrsto energije rabimo. Na osnovi tega je laže narediti načrt za omejitev razsipavanja energije.

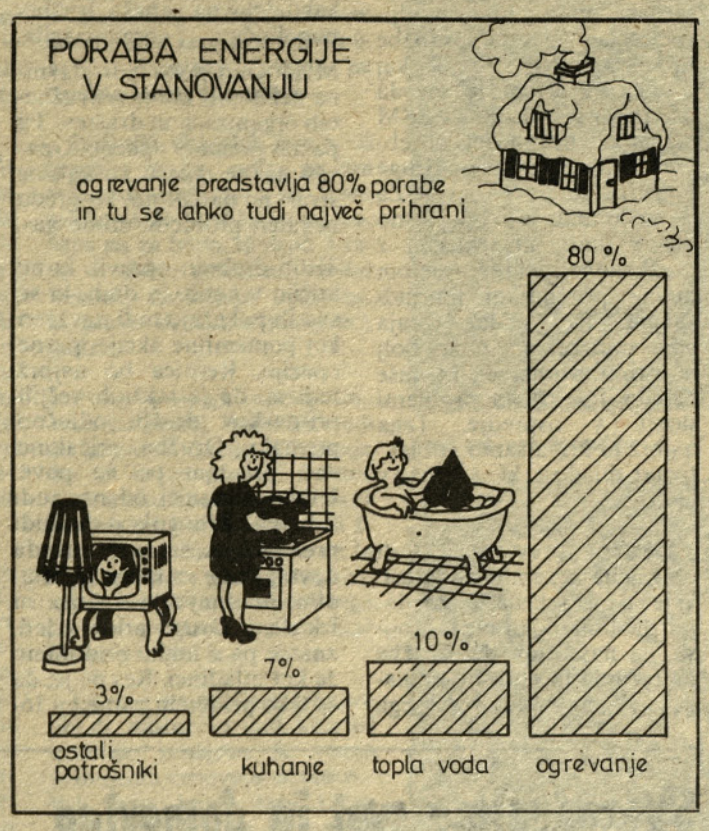

Nobena skrivnost ni, da se lahko polovica toplotne energije za ogrevanje prihrani z dobro toplotno zaščito stanovanja, kar pomeni pri novogradnji samo dva odstotka višje gradbene stroške.

Vendar to ni vse. Poraba se lahko krepko zmanjša tudi z namestitvijo modernih ogrevalnih sistemov za izkoriščanje sončne energije, energije okolja (toplotne črpalke) in z uporabo kvalitetnih ogreval (radiatorji, talno gretje) in peči. Iz tega sledi, da se lahko, če se izkoristijo vse, že danes ponujene možnosti, poraba energije za ogrevanje zmanjša kar za dve tretjini. V celotni energetski bilanci pa je to že 20-odstotni prihranek. Možnosti za varčevanje z energijo v stanovanju so naslednje:

— energetsko ustrezna arhitektura hiše (stanovanja)

— dobra toplotna izolacija

— kvalitetno stavbno pohištvo (zasteklitev)

— pravilno izbran in vzdrževan ogrevalni sistem

— pravilna regulacija sistema

— zamenjava zastarelih naprav z novimi

— uporaba sončne energije in energije okolja (toplotne črpalke)

— nizkotemperaturno ogrevanje (podno ogrevanje)

— varčna uporaba gospodinjskih aparatov z dobrimi izkoristki

K skorajšnji uresničitvi teh možnosti nas iz dneva v dan bolj sili pomanjkanje energije, visoki stroški in drugi ukrepi. Vendar ni prav, da so pod takšnimi, čedalje hujšimi pritiski, predvsem občani. Uspeh bo zadovoljiv le, če bo temu sledila tudi industrija in država s pametnim energetskih programom.

Ameriška vlada je dala pred časom industriji elektro gospodinjskih aparatov zahtevo, da v roku dveh let razvijejo nove vrste aparatov z občutno manjšo porabo energije. TV za 35 %, hladilniki in skrinje za 30 %, pralni stroji za 25 % itd.

Iz tega je razvidno, da se lahko celotna potrošnja energije v stanovanju zmanjša za več kot polovico, ne da bi bil pri tem prizadet standard ljudi. Težka energetska situacija v svetu, posebno pa še pri nas, je več kot tehten vzrok za takojšnje ukrepe v zvezi z varčno uporabo energije. Slovenija lahko danes skoraj polovico svojih energetskih potreb pokriva sama. Njena odvisnost od drugje kupljene energije pa narašča. V nič boljšem položaju niso ostale republike. Jugoslavija ima pri 0,5 % svetovnega prebivalstva samo 0,1 % energetskega potenciala, kar pomeni, da nam preti vedno večja energetska odvisnost od drugih držav, ki pa tudi nimajo energije v izobilju. Znano je tudi, da je v tehnično razvitih državah potreba po energiji večja, kar pa je za nas dodaten minus. Poprečen Američan potroši skoraj desetkrat toliko energije kot Jugoslovan.

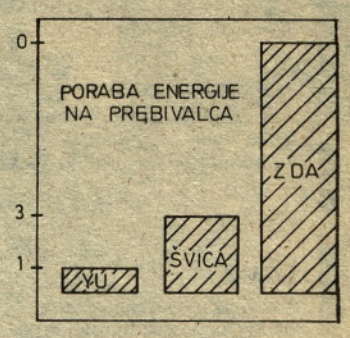

Pri vseh teh težavah, ki nam pretijo, pa je znano, da so republiški in zvezni ukrepi pogosto enostranski in nedorečeni. Kljub temu pa ostane vsakemu posamezniku še vedno dovolj maneverskega prostora, da si pripravi svoj varčevalni program. Pri tem vam je lahko v pomoč nekaj osnovnih nasvetov in priporočil od načrtovanja stanovanja (hiše) do uporabe modernih ogrevalnih sistemov, o njih bomo pisali v naslednjih številkah.

Kako varčevati z gorivom in varovati okolje

Industrija v svetu se je že povzpela do tiste kritične točke, ko njeni škodljivi vplivi vse bolj ogrožajo obstoj življenja. Ogrožen je tudi človek, kajti zrak je vse bolj nasičen s smogom in z drugimi škodljivimi primesmi pa tudi vode so že hudo onesnažene.

Ker zrak v veliki meri onesnažujejo dimniki, je še kako pomembno, da so pravilno zgrajeni in da skrbno upoštevamo pravila kurjenja. Pri tem ne gre zgolj za varovanje okolja, marveč s pravilnim kurjenjem tudi varčujemo s kurivi in to je v sedanji energetski krizi še kako pomembno.

V današnjem sestavku zato nekoliko obširneje govorimo o kurilni tehniki in o varčevanju z gorivom pa tudi o skrbi za čistejše okolje.

IGM GRADNJA Žalec

Gradivo smo prejeli iz IGM Gradnja Žalec:

Področja kot so energija, ogrevanje in promet imajo bistveni delež pri onesnaževanju ozračja in ravno tu je mogoče tudi največ storiti. Poglavitni vzrok onesnaževanja je ravno velika poraba goriv — trdih, tekočih in plinastih, ki so zelo draga, poleg tega pa še v omejenih količinah. Zato je nujno varčevati z njimi. Najcenejše gorivo je vedno prihranjeno gorivo, ki pa seveda tudi ne onesnažuje zraka. Ravno na tem področju so številne možnosti, ki pa niso dovolj izkoriščene.

Kurilni sitem kot kompleksna naprava mora imeti gorilnik, kotel, dimni priključek in dimnik. Vsi štirje (pri trdem gorivu trije) bistveni sestavni deli morajo biti usklajeni tako, da se doseže optimalni učinek celotne naprave. To pa pomeni največji izkoristek z najnižjim onesnaževanjem okolja.

Pri kontrolah kurilnih sistemov je bilo ugotovljeno, da so poprečne izgube energije zaradi pomanjkljivosti, ki jih je bilo možno odpraviti, znašale približno 25 odstotkov, v najslabšem primeru pa tudi do 50 odstotkov. S popravilom ali naravnavo posameznih delov (gorilnika ali dimnika) je bila funkcija kotlarn izboljšana v tolikšni meri, da so izgube znašale le še deset odstotkov in čisti prihranek pri gorivu poprečno 13 odstotkov. Z zamenjavo ali popravilom dimnika se prihranek pri gorivu zviša na 16 odstotkov. Iz tega sledi, da je veliko nepotrebno porabljenega goriva, s katerim za drag denar tudi lahkomiselno onesnažujemo ozračje.

V Jugoslaviji imamo več kot milijon dimnikov. Možnosti izboljšav obstajajo, v kakšni meri, pa bodo lahko ugotovili le s široko in dolgoletno akcijo, ki se bo brez dvoma bogato obrestovala tako pri porabljeni energiji kot pri ohranitvi okolja. Na širokem področju nalog je GRADNJA Žalec usmerila svojo dejavnost na področje dimnikov. Ti morajo imeti točno določene kakovosti že po veljavnih predpisih. Predvsem morajo biti plinotesni, kar pomeni, da morajo vse pline iz kurišča odvesti izven objekta. Na tej poti dimi ne smejo nikjer uhajati in tudi zunanji zrak ne sme uhajati v dimno tuljavo. Uhajanje dimnih plinov je lahko sila nevarno, še posebno, če se v njih nahaja ogljikov monoksid (CO 2). Dimniki morajo biti tudi ognjevarni iz negorljivega materiala in tako toplotno zaščiteni, da toplota dimnih plinov ne more ogreti zunanjih površin do takšne temperature, ki bi lahko povzročila vžig drugih delov zgradbe ob dimnikih.

Dimniki morajo imeti presek dimenzij, kot jih zahteva priključna moč gorišča. Le tako je zagotovljeno pravilno delovanje celotne kurilne naprave. Posebno pomembna je tudi trajnost dimnikov. Njihova življenjska doba mora biti daljša od življenjske dobe zgradbe.

Da bi lahko zadostili raznovrstnim potrebam in zahtevam, se je s splošnim razvojem tehnike pojavil tudi montažni dimnik. Znani so začetki v letu 1876 in v letu 1908, ko so dimnike izdelovali že na industrijski način. Bistveno vodilo tega napredka je bil namen: zmanjšati število stikov in s tem povečati plinotesnost, povečati gladkost sten, zmanjšati odpore ter znižati potrebni čas gradnje.

Povečanje izkoristka se kaže v ogrevalnih napravah na kotlu, pa tudi pri prenosu toplote. Z izdelavo kotlov s pretlačnimi gorišči, avtomatizacijo gorilcev s samodejno regulacijo prekinjanja in ponovnega prižiganja z ozirom na potrebni odvzem topolote in tudi znižanja temperature dimnih plinov, ki so običajno od 220-260 stopinj Celzija, se izkoriščenost kurilnih sistemov še povečuje. Tehničnim dosežkom strojnih delov kotlarn mora slediti tudi tehnični razvoj dimnika, ki je organski sestavni del vsake kotlarne. Večina ljudi ne ve, strokovnjaki pa vse preradi pozabljajo, da je dimnik nekakšen „toplotni stroj", ki toplotno energijo pretvarja v mehanično, to je za dovod svežega zraka v gorišče, brez katerega ni izgorevanja, pa tudi za odvod dimnih plinov.

Vlečna moč dimnika je toliko večja, kolikor večja je temperaturna razlika med temperaturo dimnih plinov in okoliškega zraka ter kolikor višji je dimnik. Neugodno vplivajo na vlečno moč dimnika predvsem hrapavost notranjih sten., netesnost in slaba toplotna zaščita. Dimniki morajo biti zato zgrajeni tako, da imajo čim bolj gladko površino notranje stene, da so absolutno plinotesni in, da imajo zadostno toplotno izolacijo.

Gorilci na olje ali plin običajno niso v stalnem pogonu. Ko je dosežena predvidena temperatura vode v kotlu, se izključijo in plamen ugasne. Ko temperatura vode zaradi oddajanja toplote pade — se ponovno prižgejo. Dimnik mora biti vedno sposoben prevzeti svojo funkcijo, zato se mora hitro ponovno ogreti. Za svoje ogrevanje mora rabiti čim manj toplote. Zato pravimo, da mora biti toplotna zmogljivost dimnika čim nižja.

Goriva imajo tudi razne sestavine (npr. žveplo), ki sestavljajo dimne pline (CO 2, CO, SO 2, H 2 0 — kot para). V posebnih okoliščinah, zlasti pri nizki temperaturi dimnih plinov, se plinaste sestavine vežejo s prisotno vlago v kisline, ki so zelo agresivne. Zato mora biti notranji del dimnika zgrajen iz kislinoodpornega materiala, če hočemo ohraniti zahtevano trajnost.

Dimnik je edini element zgradbe, ki je izpostavljen posebno visokim temperaturam, ki so znatno višje kot temperature ostalih delov zgradbe. Splošno znano je, da se materiali, kakor tudi posamezni deli iz njih, pod vplivom temperature razteznjo in krčijo. V gradbeništvu poznamo filatacije, ki morajo biti že zaradi nihanja zunanje temperature (poletje-zima, dan-noč). Ne smemo pozabiti, da so nihanja temperature v dimnikih nekajkrat večja in tudi mnogo pogostejša od onih v drugih delih zgradbe. Ta bistveni problem za trajnost dimnika in ohranitev plinotesnosti je mogoče reševati samo s sistemom večplastnega dimnika. Notranji del dimnika, ki odvaja dimne pline, mora biti v nosilno konstrukcijo položen tako, da se lahko neovirano razteza in krči po vsej višini in širini. Če dimnik ni zgrajen na ta način, bo njegova življenjska doba kratka, a njegova pravilna fukcija še krajša.

Takšne lastnosti dimnika je mogoče doseči samo z industrijsko izdelanimi elementi, iz katerih je mogoče na vsakem gradbišču sestaviti dimnik, ki lahko zadovolji zahtevam sodobnega dimnika.

Ne smemo pa pozabiti še na nekaj — na pravilno montažo. Tudi najboljši sestavni del je brez vrednosti, če ga z ostalimi deli ne sestavimo v pravilno celoto. Mnogih odlik (visoka trdnost, dobra toplotna izolacija, visoka odpornost proti pogostim spremembam temperature, plinotesnost, odpornost proti kislinam, ognjevarnost itd.), ki jih zahtevamo od sodobnega dimnika, ni mogoče doseči z materialom ene vrste.

Zato IGM GRADNJA Žalec izdeluje večslojne montažne dimnike po sistemu Schiedel, ki je najbolj razširjen sistem v Evropi. Ta sistem ima tri glavne sestavne dele:

— dimovodna okrogla cev iz posebnega šamota, ki ima robova prirejena za spoj na pero.

— zunanji plašč dimnika kvadratne ali pravokotne oblike, ki ima okroglo odprtino, v katero ob montaži vložimo prej opisani šamotni vložek

— tesnilo dilatacijska vrv iz mineralne volne, ovita s stekleno nitko ali bakreno žico, ki jo vložimo okoli šamotne cevi v prostor med cevjo ob zunanjim plaščem. Mineralna vrv zagotovi centriranje šamotnega v zunanji nosilni plašč, hkrati pa zračni prostor med šamotom in plaščem po višini razdeli na zaprte izolacijske celice višine 33 cm. Samo zračna plast, v kateri zrak miruje, je toplotna izolacijska plast.

Proizvodni program montažnih dimnikov SCHIEDEL, v SFRJ pod imenom SCHIEDEL YU-DIMNIK, obsega cca 70 različnih izdelkov pri dimenzijah svetlega profila šamotnega vložka od 13,5 do 100 cm, kar odgovarja kotlom moči od 12 do 20.000 KW/h. Izbira je tolikšna, da lahko za vsak kotel izberemo pravilno dimenzijo. Poleg tega pa imamo dimnike tudi z ventilacijskimi tuljavami v zunanjem plašču, dvojne dimnike v enem bloku in razne posebne izvedbe. Samo tako široka in popolna izbira montažnega dimnika omogoča dejansko optimalne tehnične in ekonomske rešitve, tako v funkciji, kakor tudi pri sami gradnji (prihranek prostora, pospešena montaža itd.) Kako izbrati pravilen dimnik? Vemo, da mora imeti zadosten svetli presek in primerno višino. Ti dve dimenziji sta v obratnem sorazmerju — čim višji je dimnik, tem manjši svetli presek zadostuje, pri nizkem dimniku pa je potreben večji presek.

Ne smemo pozabiti, da to sorazmerje ni enostavno — premočrtno, ampak zelo zapleteno. Delovanje dimnikov pa je odvisno še od mnogih drugih vplivov — z naštevanjem le-teh ne bi prišli kmalu do kraja. Tako so izdelali za dimenzioniranje dimnikov razne obrazce (formule), ki imajo teoretične in razne empirične sestavine. Najbolj znana je formula po „Recknaglu", ki je za nekatere projektante alfa in omega dimenzioniranja. Najenostavneje je določiti dimenzije dimnika z diagramom. Izšle so nemške norme DIN 4705 za določevanje preseka dimnika, ki je postala osnova za tovrstne normative v večini evropskih držav. Diagrami po DIN 4705 so sestavljeni s pomočjo računalnikov, kjer je bilo možno upoštevati nešteto različnih komponent, ki so jih stare formule zanemarjale. Diagram je torej praktični pripomoček, vendar je kljub temu potrebno za vsak posamezni primer preudarno odločati. Po diagramih dobimo v večini primerov, posebno za večje kotle prevelike dimnzije dimnikov — nikoli premajhne (mišljeni so kakovostni dimniki SCHIEDEL).

V naši nekajletni praksi smo se srečali z najrazličnejšimi rešitvami, projekti in zahtevami, ki niso bile ravno dobre. Često se dogaja, da je predviden dimnik, ki ima do trikrat večji svetli presek, kakor je svetli presek izpusta dimnih plinov na kotlu. To je velika napaka ker imamo izredno veliko raztezanje dimnih plinov, to pomeni ohlajevanje in bistveno zmanjševanje hitrosti. Čisto na kratko lahko naštejemo nekaj napotil, ki jih je pri projektiranju dimnikov potrebno in možno upoštevati:

— vsak kotel naj ima svoj dimnik, samo tako je možno dimnik pravilno dimenzionirati. Običajno je taka rešitev tudi najcenejša, da je najboljša, o tem ni dvoma.

— Kotli naj bodo čim bliže dimniku oz. dimnik približati kotlom. S pravočasnim premislekom v zasnovi projekta je to skoraj vedno izvedljivo. Pomen dimnika tudi v arhitektonskem delu nikoli ne smemo podcenjevati.

— Če se že ni mogoče izogniti priključnim kanalom, potem naj bodo čim krajši, v vzponu vsaj 5 % in po možnosti ravni. Vsak nujni zavoj naj ima radij vsaj 1,5D.

— Presek priključka od kotla do dimnika naj bo konstanten in po možnosti enak dimniku.

— Priključek dimovoda na dimnik izvesti vedno pod gotovim kotom (10, 30 in 45 stopinj)

— Pod priključkom kotla na dimnik naj ne bo visokih mrtvih prostorov.

— Hitrosti dimnih plinov naj bodo čim večje, nikakor ne pod 5m/sek.

Marko SCHMIDT

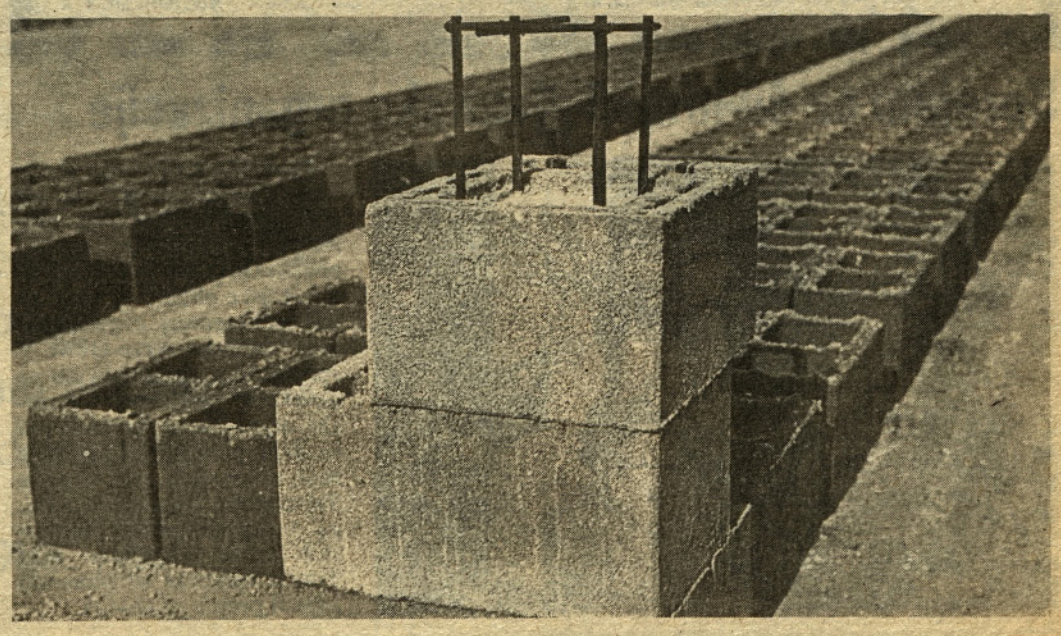

PIONIRSKI KOTIČEK • PIONIRSKI KOTIČEK

Zima se je začela

„Zbudi se! Slišiš! Poglej, sneg je zapadel! Slišiš!" me je klical ati. Počasi sem se prebudila. Zazeblo me je po vsem telesu. Pomela sem si oči in skočila iz postelje. Stekla sem k oknu in res, zunaj je bil sneg. Ko sem stopila v kuhinjo, je prijetno zadišalo. Mamica je pripravila zajtrk.

Odpravila sem se na trening. Sneg je prijetno škripal pod nogami. Pomislila sem: „Saj res, kmalu bodo počitnice! Če bo dovolj snega, bodo počitnice prav gotovo lepše. Morda se bomo šli smučat. O, ko bi bilo prav tako lepo kot lani!" Iz prijetnih sanj me je predramil avto, ki je pripeljal mimo. Skočila sem s ceste. Zopet sem se zatopila v svoje misli. Kaj pa, če snega ne bo! Ne, na to še pomisliti ne smem.

Prispela sem na avtobusno postajo. Na veliko veselje je avtobus že stal na postaji. Odpeljali smo se proti Celju. Cesta je bila slaba, zato smo porabili kar precej časa preden smo prišli do Celja. Tudi na treningu ni bilo preveč prijetno. Bilo je mrzlo, tako da smo imeli noge v drsalkah čisto premrle, sneg pa je še kar naletaval. Ko sem po treningu prišla domov, je butnila vame prijetna toplota. Pogrela sem se, nato pa pomagala mamici.

Lea Vodušek,
OŠ Peter Šprajc-Jur, Žalec

ZIMSKE POČITNICE

Čez dobre tri tedne bodo zimske počitnice. Zelo se jih že veselim. Želim si veliko snega, da se bom lahko smučala in sankala. Ati mi je obljubil, da me bo vozil s seboj na plavanje. Ob sobotah naju bo s sestrico peljal na drsanje. Med počitnicami imam tudi rojstni dan. Stara bom osem let.

Tjaša Jakop,
OŠ Peter Šprajc-Jur
Žalec

UGANKE

Vse življenje je lepa in bela,
na klopci poseda in belo me gleda.
Vedno, kadar pridem k nam,
vsa v mrazu trepetam.
A, ko gre od nas drugam,
na trati vsa vesela se igram.
(Zima)

Darja Gostečnik,
OŠ Peter Šprajc-Jur
Žalec

Star je, a ne tako,
da bi rabil palico.
Pri nogah teče mu soseda,
ki umazano ga gleda.
„Kdo je to?" te vprašam jaz,
ki pišem ta razglas.
(Žalec)

Renata Juričko,
OŠ Peter Šprajc-Jur
Žalec

ZIMA

Počasi je odhajala jesen in mrzli dnevi so nam oznanjali bližajočo se zimo. Ko sem hodila do nosu zavita v hladnih zimskih jutrih v šolo, sem venomer mislila na sneg in se jezila nanj, češ zakaj ne zapade. Čeprav sem si ga vroče želela, sem se vsako jutro razočarana zazrla v gosto meglo, ki je obdajala pusto in zasanjano mesto. Dolgi so bili ti dnevi čakanja in nejevolje in skoraj sem že obupala, da s smučanjem ne bo nič, ko ti kar naenkrat zapade. Tisto jutro moje srce ni bilo več žalostno. Vse v meni je vrelo in poskakovalo, saj se je uresničilo tisto, na kar sem dolge dneve neprestano mislila. Še v spalni srajci sem odhitela na balkon in radostno opazovala naravo pod snežno belo odejo. Hiše so bile kot pravljične vile in drevesa so se upogibala pod težkim bremenom. Vendar pa snega ni bilo veliko. Pa saj je vseeno, glavno je, da ga je vsaj nekaj. Bil pa je tudi že čas, da se nam je prikazal, saj so pred nami počitnice, ki bi bile brez njega puste in dolgočasne. Počitnic se nadvse veselim. V mislih imam že dan razdelitve spričeval in pa trenutek preselitve v novo, brezskrbno življenje za pičlih dvajset dni. Upam, da bo kmalu ponovno zapadel sneg, ko bomo vsi srečni smuknili na podstrešja po smuči in se odpravili na sneg — največje veselje vseh otrok v mrzlih zimskih dneh.

Alenka Žgank,
OŠ Peter Šprajc-Jur
Žalec

ČUDNA ZIMA

Čeprav je bilo že nekaj zelo mrzlih dni, snega še ni hotelo biti. Ko sem stopil na dvorišče, mi je veter zavijal okoli ušes in na nebu so se valili črni oblaki. Teh nekaj zadnjih dni je bilo kar prijetno toplo. Mislil sem, da snega še dolgo ne bo, pa sem si ga zelo želel. In res. Drugo jutro — kot bi sneg uslišal moke želje. Trate pred blokom so bile pobeljene, strehe hiš in blokov so bile bele, skratka, vse je bilo v snežni odeji. Vzkliknil sem: „Hura, sneg!" Otroci smo se popoldne že zbrali na dvorišču in začeli graditi iglu. Kmalu sem moral oditi domov, ker sem imel rokavice čisto mokre, pa še zeblo meje. A kljub temu si želim še več snega.

Egon Vočko,
OŠ Peter Šprajc-Jur Žalec

ZIMA

EN SAMCAT LIST NA VEJI ŠE DRHTI
IN ZIMA SE IZ DALJAVE NAM SMEJI.
MRZEL DAN JE, HITRO TU JE MRZLA NOČ
IN KMALU MORAŠ REČI: „LAHKO NOČ".

Z GRIČA SLIŠIM ŽE OTROŠKI SMEH
IN SNEŽAKI Z METLO NAM POMETAJO PO TLEH.
RES LEP JE TA NAŠ ZIMSKI ČAS,
KO BI LE DOLGO ŠE OSTAL PRI NAS.

Renata Juričko,
OŠ Peter Šprajc-Jur, Žalec

DEŽ

Gledam skozi okno.
Dežuje.
Dežne kaplje počasi drse po steklu,
s tihim šumenjem padajo na tla,
Nebo je prekrito z oblaki.
Temni so, grozeči.
Dan je mračen.
Redki ljudje hodijo po ulici.
Vsem se mudi. Kot bi se bali neprijaznega dne.

Gledam skozi okno.
Dežuje.
S tihim šumom padajo dežne kaplje na tla . . .

Irena Orgajenšek,
OŠ Peter Šprajc-Jur
Žalec

MOJA DOMOVINA

Moja domovina je smeh otroških let.
Srečna v svobodi, s Titom
in vsemi tistimi, ki so branili domovino.
Svoboda je nekaj najlepšega,
je nekaj zelo dragocenega,
zato jo ljubi ves svet.

Nikoli ne bom pozabil domovine,
nikoli ne bom pozabil Tita
in vseh tistih, ki so se borili za domovino,
da lahko mi srečno živimo.

Štiri leta slavne borbe je minilo,
ko borili so se očetje za svobodo,
za Tita, za domovino.

Domovino imam rad,
nikoli je ne bom pozabil,
če bo potrebno, jo bom branil.
Naj živi domovina in spomin na Tita.

Robi Trobina, 4. a

MOJA DOMOVINA

Domovina,
tvoje gore, ki so nekaj najlepšega.
To je sonce, ki nam daje toploto.
To je svoboda in smeh otroških let.
To so gozdovi in morje.
Domovina,
to je svobodna zemlja,
na kateri živi svobodni narod.

Moje domovine ne bom nikoli,
nikoli pozabil, saj to je moj
rodni kraj, v katerem sem se
rodil in kjer živim še zdaj.

Boštjan Lah, 4. a

Sprejem ob 40-letnici pionirske organizacije

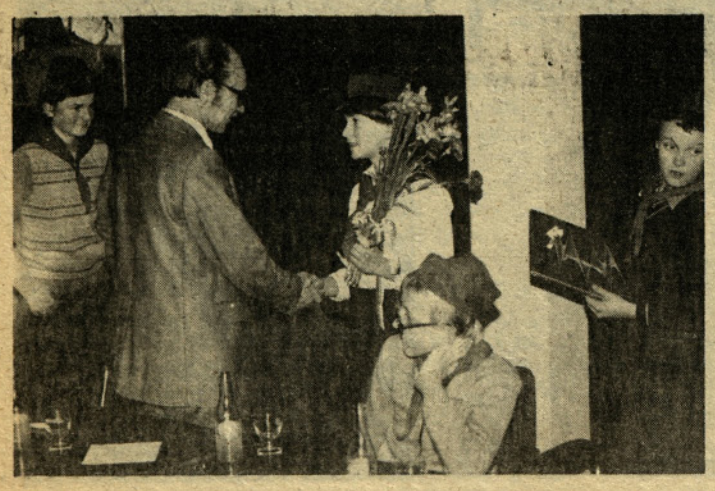

Predsednik občinske skupščine, Viljem Petek, je ob praznovanju 40-letnice pionirske organizacije sprejel predstavnike pionirskih odredov žalske občine. Z njimi so bili tudi mentorji in predstavniki Občinske zveze DPM. V sproščenem razgovoru so se dotaknili zgodovine pionirske organizacije ter življenja in dela pionirjev, ki je bilo tudi v tem letu zelo bogato. Za uspešno opravljene naloge v jugoslovanskih pionirskih igrah »Rastemo pod Titovo zastavo« so pionirski odredi prejeli priznanja.

RUBRIKA MLADIH • RUBRIKA MLADIH

Mladih v družbi ne čutimo dovolj

Že desetletja so stara tarnanja, da je mlade v družbi premalo čutiti. Mladinska organizacija med ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami nima ravno zavidljivo visokega mesta, pritožbe zaradi neaktivnosti pa so kaj pogoste. Pri tem je seveda treba upoštevati, da se v ZSM otepamo z nekaterimi posebnimi problemi, ki jih druge organizacije ne poznajo. Za člane dobimo še skoraj rosno mlade ljudi, ki izkušenj z družbenopolitičnim delom nimajo, primanjkuje jim tudi znanja. Pa vendar ostaja vprašanje, zakaj si mladi bolj ne prizadevamo, da bi naše besede, interesi in problemi stopili v ospredje. Tega najbrž ni kriva samo »objektivna« mladost, ki se izraža v letih.

Delež prevzema tudi omenjena nezainteresiranost, ki je pogosto skrita za besedami, da nimamo prave možnosti, da nas ostali del družbe ne razume in nam ne pomaga . . . Smo mladi res vsega krivi sami in za svojo krivdo drugod iščemo opravičila.

Mladinske aktivnosti, ne moremo ocenjevati le po tem, kako delovna je naša družbenopolitična organizacija.

Mladi smo ponavadi glavnina nekaterih klubov, družbenih organizacij in društev. Tu pa nas premalo opazijo. Opazijo nas le takrat, ko kakšne stvari ne naredimo, ko gredo nekateri problemi mimo nas.

Tistih drobnih opravil, ki ne kričijo v nebo, in onih, ki se včasih pokažejo tudi navzven kot pomembne akcije, pa ne opazijo. Resnica bo najbrž tudi ta, da je takšnih večjih prispevkov družbi odločno premalo. Družba pričakuje več, pri tem pa ne pove, koliko v resnici od nas tudi zahteva. Mnogokrat je tudi prezahtevna, saj se ne zaveda dovolj naše mladosti. Mladim primanjkuje znanja in izkušenj. Drugo pride z leti, znanje pa si lahko pridobimo že kot mladinci. Res pa je, da še tako priden in pameten 16- ali 17-letnik ne more vselej uspešno voditi neke osnovne organizacije. S temi leti si namreč šele začne nabirati izkušnje, ki jih bo uporabil šele čez kakih pet let.

Mladi priznavamo svoje napake in včasih tudi nedelavnost. Zaplete pa se pri vprašanju, kdo je za to kriv.

Mladinski funkcionarji pravijo, da delajo veliko, da pa je bolj malo ostalih mladincev, ki bi bili prav tako pripravljeni delati. Vendar pa smo lahko enotni da se mladinska organizacija vse bolj uveljavlja.

Toliko k članku Zdravo, nedelavni mladinec, ki je vzbudil med mladimi bralci precej polemike. Prav je, da imamo o napisanem vsak svoje mnenje, zato so takšni članki dobrodošli. Naš skupen interes je, da gremo s časom naprej, da v mladem človeku ostaja in se oblikuje človek.

I. Terglav

Spoznavajmo svet in domovino

Pet mladih nadebudnežev (Ksenija Križnik, Martina Kolšek, Milena Križnik, Uroš Vidmajer in Dino Cestnik) je v soboto 11/12-1982, odpotovala v Litijo. Sodelovali so namreč v radijski oddaji Spoznavajmo svet in domovino, kjer so se pomerili z Litijo.

Nasmejani obrazi so prekrivali notranjo negotovost in tremo. Vedeli so, da so njihovi nasprotniki »močnejši«.

Profesorji zgodovine, študent, tik pred magisterijem, in dijak res niso mogli biti enakovredni našim dijakom iz drugih in tretjih letnikov ter eni študentki prvega letnika Višje šole za socialne delavce. V Litijo niso prišli z namenom, da bi zmagali. Prignala jih je radovednost, želja po sodelovanju in prijateljstvu.

Vprašanja niso bila lahka, naši »Žalčani« pa so bili borbeni. Razlika v rezultatu je bila smo točka več za domačine.

I. T.

Mladina poje in igra

V soboto, 27. novembra 1982, je bila ob 17. uri v dvorani zadružnega doma Vinska gora vsakoletna prireditev Mladina poje in igra, katere pokrovitelja sta bila Gorenje in Zavod za načrtovanje Žalec. Na njej je sodelovalo štirinajst nastopajočih, ki so se nam predstavili vsak na svoj način. Njihova predstavitev izkoriščanja prostega časa je bila zanimiva, saj je pritegnila veliko poslušalcev. Nastopajoče smo nagradili.

Po tem pestrem programu je sledila zabava pozno v noč, zanjo sta poskrbela ansambel Šik iz Titovega Velenja in Delta iz Šempetra, ki je prejela na oddaji tudi nagrado občinstva.

Menim, da bi lahko bilo podobnih prireditev še več, saj se na njej zbira mladina iz različnih krajev in se predstavlja z delom, ki zapolnjuje njihov prosti čas.

Maja Jan

NA NEGATIVNE POJAVE V ZSMS GLEJMO OBJEKTIVNO

»Mladi so energični, »pogosto slišimo. Toda, ali niso te besede izrečene premnogokrat samo zato, da se pretrga nit tišine, ali tisti, ki jih izreče, resnično dojame njihov pomen. . .?

Mladinsko organizacijo spremlja (naj bi) vse, kar se dogaja okrog in v njej. Tu so delovne akcije, idejnopolitično delo, kulturni večeri, plesi. . . Pa se zgodi, da prvo, drugo, tretje odpade, ker. . (izgovorov je več), četrto — ples ostane.

V OO ZSMS Tabor večji del mladine vsaj do zdaj ni pokazal pretiranega zanimanja za delo. Le ko priredimo ples, se jih tam zbere veliko.

Zgodi se, da pride na tak ples »mafija«, ki hoče kazati mišice in moč, ki razgraja in potem odide, pusti za seboj posledice. Nevedneži se zgražajo nad taborsko mladino, ne da bi pri tem pomislili, da »mafija« ni iz vrst Zveze socialistične mladine, če pa je že, je samo zaradi svoje kvantitete, ne pa kvalitete.

Milena Križnik

Amaterji razstavljali

V Savinovem razstavnem salonu v Žalcu je bila do 5. decembra odprta razstava likovnih del likovnih amaterjev občine Žalec. Svoja dela so razstavljali: Nande Lesjak, Konrad Marčinko, Vlado Novak, Stane Petrovič-Čonči, Bogdan Potnik, Franc Šuler, Ernest Šeler, Srečko Škoberne, Karel in Roman Zelič.

Razstava je bila tudi v razstavnem salonu Komenda na Polzeli in sicer od 16. do 23. decembra.

Z razstave v Savinovem razstavnem salonu v Žalcu.

T. TAVČAR

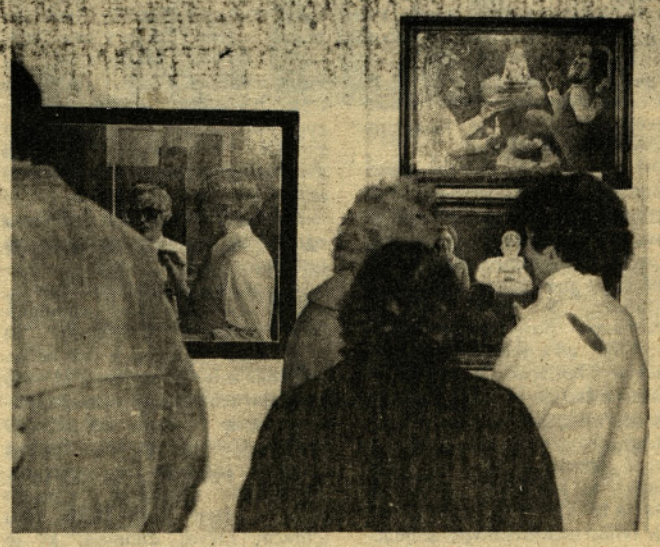

Z otvoritve razstave

Naš obisk na Vebrovi kmetiji v Galiciji

Za obisk Vebrove kmetije v Galiciji sva se pred dnevi dogovorila z mladim gospodarjem Stankom Vebrom. Srečala sva se v Žalcu, kjer je med lani najuspešnimi proizvajalci mleka prejel srębrno odličje. Ker ob dogovorjenem času nismo prišli, se je Stanko odpravil v Celje. Njegova starša — Franc in Jožefa Veber sta bila prijetna sogovornika.

Rekla sta, da se jima je rodilo pet otrok, od katerih je sin Stanko prevzel kmetijo, mlajša hči Emica pa je zaposlena v Celju, stanuje pa doma. Spomnila sta se, kako sta vsako jutro s kolesom prevažala posode z mlekom v oddaljeno Celje in imela sta srečo, če sta ga lahko prodala. Ker ni bilo traktorja in drugih strojev, je bilo treba trdo delati od zore do mraka. Marsičemu se je bilo treba odreči, samo da je bil kruh pri hiši.

Danes bolje živijo, čeprav je treba tudi sedaj veliko delati. Stanko se je hotel izučiti za elektrikarja, a ga je oče pregovoril, da je ostal doma in prevzel kmetijo. Izkazal se je kot napreden kmet, opremili so se s traktorjem in z drugimi stroji, pozidali hlev, ki je danes poln rodovniške živine. Travnike trikrat kosijo, vso zemljo obilno gnojijo in tako pridelajo dovolj mrve za živino. Ob hlevu stojita dva silosa, nekaj močnih krmil pa dokupijo.

Stanko vse vožnje opravi s traktorjem, mati Jožefa skrbi za molžo in druga dela v hlevu, žena pa je zaposlena v Celju. Ker so složni, opravijo vse pri živini in na kmetiji kar sami. Poleti, ko kliče delo na poljih in travnikih, se začne delovni dan že pred peto uro zjutraj in konča v mraku, pozimi pa družina lahko dlje poleži.

Največji dohodek imajo od prodaje mleka, nekaj pa jim vrže tudi hmelj. Lani so oddali mlekarni 26 tisoč litrov mleka, letos pa ga bodo 30 tisoč. Krave so dobre molznice, vendar Vebrovi spoštujejo pregovor, ki pravi, da krava pri gobcu molze.

Poleg prodaje mleka ima kmetija precej dohodka tudi od pitancev. Letno jih spitajo do 12 in to pomeni izdatne viške mesa. Stanko pravi, da bi mlečno proizvodno zadržali še naprej, namesto pitancev pa bi se usmerili na plemensko živino. Mlade živali rodovniškega porekla so iskane in jih je moč dobro prodati.

Glede cene mleka ni bilo pripomb, dasiravno tudi Vebrovi občutijo posledice še vedno neurejenih cenovnih odnosov. Pri živini imajo svoj račun zgolj zato, ker pri delu nihče ne gleda na uro in ker mrvo v glavnem pridelajo sami.

Povejmo še, da jim je letošnji pridelek hmelja sklestila toča, zato so ga obrali manj, kot so pričakovali.

Pogovor bi še nadaljevali, a je bilo treba v hlev k živini in tako smo se poslovili. „Pridite, ko bo Stanko doma, pa bomo še kakšno rekli," nam je naročal oče Veber.

Tk. L.

Pred Vebrovo domačijo

Krave molznice na Vebrovi kmetiji

Med pernatimi prijatelji

V petih letih je Janez Sajovec iz Žalca vzgojil preko 100 kanarčkov in papig. V kletnih prostorih z njimi preživlja svoj prosti čas. Njegovi vrstniki se podijo za žogo, zahajajo v gostilno, on pa vsak prosti trenutek nameni prijateljem, ki ga razveseljujejo z lepim petjem in z zanimivimi doživljaji. Veliko jih je, vseh ni mogoče opisati.

Pa vendar vse skupaj le ni tako enostavno, vzgoja sobnih ptic zahteva veliko časa, ljubezni in potrpežljivosti. Vse to je moral v sebi združiti Janez Sajovec, preden je zbral to lepo družčino sobnih pevcev. Morda pa le ni slučaj, da se je Janez posvetil tej humani dejavnosti, saj so ga ptice že od nekdaj zanimale, sedaj pa obiskuje drugi letnik veterinarske šole v Rakičanu. Je član društva za varstvo in vzgojo ptic v Celju in je eden najmlajših članov. „Društvo nam je v precejšnjo pomoč s strokovnimi nasveti, člani si na srečanjih izmenjujemo izkušnje pa tudi ptice. Predvsem pa je naš namen vzgojiti čim več kvalitetnih sobnih ptic. Pri vzgoji ne smeš obupati, kadar kakšna ptica tudi pogine, čeprav si na vsako posebej navezan, ampak je treba nenehno vztrajati. Ob vsem tem pa je edina nagrada uspeh pri vzgoji, tekmovanje med gojitelji in če ti uspe še koga navdušiti za to delo. Seveda je z vzgojo tudi veliko stroškov, ki si jih le delno povrnem s prodajo. Med ljudmi je za kanarčke in papige veliko zanimanje, ki jih imajo za okras in v veselje," je dejal Janez.

Med razgovorom mi je tudi pokazal katalog VII. ornitološkega prvenstva Slovenije, ki je bilo v Škofji Loki, kjer je Janez prejel šest priznanj in se je tako uvrstil med zelo uspešne gojitelje ptic. Najbolj ponosen je na prvaka-rumenega lipokromskega kanarčka, enako vesel pa je tudi drugega mesta s kolekcijo, in posamezno severnega kodrastega kanarčka, pa s papigo (Nimfa) in še bi lahko naštevali. S svojimi ptičjimi prvaki se bo čez nekaj dni udeležil tudi državnega prvenstva v Zagrebu. Tu mu želimo veliko uspeha, prav tako pa tudi pri vzgoji pernatih prijateljev.

jk

O koristnosti in uporabi medu

Obljubili smo vam zapis o koristnosti in uporabi medu. Prispevek je pripravil Anton Rozman, čebelar in predsednik skupščine občinske čebelarske zveze. V sestavku je vrsta zanimivih in koristnih nasvetov, zato predlagamo, da ga preberete.

Prvi zapiski o pomenu in koristnosti medu za zdravje segajo že v leto 1870 pred našim štetjem. Hipokrat, oče medicine, je v zdravstvene namene uporabljal med kot poživilo. Med so poznali že stari Slovani, pred 500 leti je bila v Rusiji napisana knjiga s številnimi recepti zdravil iz medu. Se bi lahko naštevali različno literaturo, ki doslej izšla, med zadnjimi je leta 1980 francoski zdravnik Yves Donadieu zbral znanstvena spoznanja zdravljenja z medom, cvetnim prahom, matičnim mlečkom in propolisom. Razveseljivo je, da se tudi pri nas vse bolj zavedamo koristnosti čebeljih prizvodov, vedno večja pa je tudi osveščenost ljudi.

V času, ko smo izpostavljeni večji nevarnosti prehlada in raznih vnetij si lahko brez zdravnikove pomoč pomagamo sami. Kadar pa gre za težja obolenja, je prav, da stopimo k zdravniku, ki nam bo poleg čebeljih proizvodov predpisal, še zdravila, ki pa se pri zdravljenju dopolnjujejo. Ugotovljeno je namreč, da so bolniki, ki so se zdravili s čebeljimi proizvodi in drugimi zdravili, ozdraveli mnogo hitreje in uspešneje.

Vsi vemo, da je med koristen, manj nam je znan hranilnih sestav.. Naj omenimo samo nekatere najpomembnejše snovi; te so: oglikovi hidrati, teh je dve tretjini, grozdni sladkor, sadni sladkor, B vitamini in druge različne substance, ki dajejo medu okus. Med vsebuje tudi več antibiotičnih snovi, med katerimi je najbolj razširjen inhibin, ki je zelo občutljiv na vročino in močno svetlobo. Zato medu ne smemo izpostavljati vročini in svetlobi. Najprimerneje pa je med shranjevati v prostoru, kjer je temperatura + 14 stopinj, kjer ostane vedno tekoč. Prav pozimi se gospodinjam največkrat med strdi in so prepričane, da med ni naraven in da je v njem sam sladkor. Pa ni res. Med se strdi zaradi sladkorja in nizke temperature v prostoru, kjer ga hranimo. Če pa se že strdi ni nobena nesreča, čez noč ga je potrebno postaviti v toplo vodo in zopet bo tekoč. S tem se vrednost medu ne zmanjša.

Med ima tudi veliko kalorično vrednost, 100 gramov medu daje organizmu 300 kalorij, torej dvakrat več kot meso in štirikrat več kot mleko. Tako kot je normalno uživanje medu zdravo, tako prekomerno ni priporočljivo. Zvrhana jedilna žlica medu tehta približno 45 gramov, kar lahko odrasel človek zaužije vsak dan. Za otroke je dovolj zvrhana kavna žlica, v kateri je 55 gramov medu. Priporočljivo je, da med uživamo redno vsak dan, kar ima tudi svojo vrednost.

Dr. Yves Donadieu piše, da z medom in drugimi zdravili uspešno zdravimo različna obolenja, med njimi motnje prebavnih organov, živčna obolenja, krčne žile, srčno ožilje in krvni obtok in še bi lahko naštevali.

S tem prispevkom smo vas želeli ponovno opozoriti na pomen koristnosti in uporabe medu; prepričajte se, ne bo vam žal.

Anton Rozman

Izletnik Celje

IZLETNIK CELJE
TOZD TURISTIČNA AGENCIJA

POSLOVALNICA ŽALEC
sporoča smučarjem, da je že v prodaji ski-boom.
Hkrati želi vsem občanom in poslovnim sodelavcem
srečno
in uspešno 1983. leto

Jelka s 50 % popustom

Problematika mladinskih organizacij na osnovnih šolah

Mladinski kongres slovenske mladine je že daleč za nami. Prav gotovo pa veje v mladinskih organizacijah nov veter, ki naj bi vlogo in pomen mlade generacije postavil v tisto vlogo, ki ji kot družbenopolitični organizaciji pripada. Tudi na področju osnovnega šolstva, kjer mladi sedmošolci ob dnevu mladosti vstopajo v mladinsko organizacijo, bo potrebno marsikaj storiti, da bodo OO ZSMS na osnovnih šolah dosegle kvalitetnejši napredek. Uroš Ločniškar je eden izmed tistih, ki so problematiko mladinske organiziranosti na osnovnih šolah spremljali bolj poglobljeno. Kot predsedniku konference mladih v vzgoji in izobraževanju pri OK ZSMS Žalec smo mu v zvezi s tem zastavili nekaj vprašanj.

S kakšnimi problemi se mora soočati mladinska organizacija na osnovnih šolah v sedanjih pogojih delovanja?

»Prvi problem, ki sem ga opazil pri delu osnovnih organizacij ZSMS na osnovnih šolah, je povezan s precejšnjo diferenciranostjo, ki je prisotna znotraj samih vzgojno izobraževalnih organizacij: pri samih učencih pa tudi pri mentorjih oz. učiteljih. Na več šolah je delo OO ZSMS povsem nepravilno, ker je ponavadi to delo forumsko, delo peščice učencev, ki ne znajo ali pa tudi niso dovolj poučeni o nalogah in delu mladinske organizacije, kakor tudi o nujni množičnosti ZSMS kot frontne organizacije. To je dokaz, da posvečamo premalo pozornosti delu in usposabljanju mladincev na šoli.«

Kako vse to preseči, kakšna je rešitev?

»Menim, da bi bilo nujno potrebno, da se v vrste ZSMS sprejmejo učenci že v šestem razredu, ker si le tako lahko ustvarijo pravilno mnenje o delu ZSMS. OK ZSMS mora posvečati več pozornosti ravno tem problemom graditve in izgrajevanja mlade osebnosti in to že v vrstah pionirske organizacije in pozneje v sami razredni skupnosti na šoli. Poudariti pa je potrebno, da pridějo z osnovnošolsko mladino v poštev predvsem razgovori. Mlad človek veliko lažje spoznava delo, če mu kdo to razloži na preprost, torej njemu razumljiv način. Ker sami še niso dovolj samostojni, je še vedno potreben mentor, ki pa naj bo predvsem usmerjevalec.«

O mentorjih se dostikrat govori in piše, dejstvo pa je, da se mnogokrat pri mentorstvu pojavljajo težave, ki so subjektivne in objektivne narave, kako je torej z mentorstvom na osnovnih šolah?

»Menim, da je mentorstvo zelo velik problem. Na nekaterih šolah določijo za mentorja učitelja, ki nima zadosti

Uroš Ločniškar

učne obveze ali pa tistega, ki nima nobenega krožka. Iz tega sledi, da so za mentorje dostikrat določeni takšni, ki jih delo z mladinsko organizacijo ne veseli. Posledica tega pa je, da dela te OO ZSMS ni čutiti, ali pa celo povsem zamre. Tako je bila zamujena priložnost, da učenca že v osnovni šoli vzgojimo v bodočega samoupravljalca, to pa se še kako pozna pri nadaljnjem študiju. Menim, da bi mentorje morali izbirati iz vrst tistih, ki jih delo z mladimi veseli. Pri izbiri mentorja pa bi prav gotovo morala imeti najvplivnejšo vlogo sama mladinska organizacija. Ob tem pa je potrebno dodati, da je OK ZSMS premalo povezana z mentorji, kar se odraža tudi na njihovi usposobljenosti za delo z mladino.«

D. Naraglav

NEVIHTA

Ravnokar sem hotel prestaviti kamen v mozaiku, ki sem ga tistega oblačnega poletnega popoldneva nizal ob reki, ko sem na mostu zagledal postavo.

Roka je obstala v čudovito usmerjeni kretnji: mezinec se je velikega, oblega, zelenega kamna skoraj dotikal. Nekaj časa sem nepremičen stal v tem ljubkem položaju in odprtih ust zijal na most.

Moški je bil ravno toliko oddaljen od mene, da nisem razločno videl obraza; oblečen je bil nekoliko nenavadno in obenem precej zanemarjeno. Suknič staromodnega kroja je bil obledele temne barve; hlače zamazane. Presenetljiva pa je bila snežno bela srajca, tesno zapeta pod vratom.

Mož me je pričenjal zanimati in mozaik mi je izpuhtel iz misli. Osredotočil sem se na postavo, ki se je z obema rokama naslanjala na ograjo mostu in strmela v reko.

Zdaj se mu že zdi, da se z mostom vred premika, sem pomislil. Dobro poznam ta občutek. Neštetokrat se na poti domov ustavim in se popeljem po reki navzgor.

Nenadoma se je mož obrnil, pobral veliko oguljeno potovalno torbo in odšel naprej. Nekoliko sem postal, da se je skril za ovinek, nato pa sem zdirjal za njim skozi grmovje in travo ob reki.

Presneto hitro jo je ubiral po topli cesti. Bilo je pozno popoldne in vedno bolj se je oblačilo. Sklenil sem, da ga prehitim. Presekal sem pot in jo mahnil čez polja do Žličkarjevega kozolca ob glavni cesti. Sedel sem na polomljen zaboj in čakal.

Zagledal sem, kako se mi približuje. Sedaj sem lahko videl obraz: star je bil morda šestdeset let, morda več; koža rjava in razpokana, čelo visoko in razumno. Oči pa so bile sive, velike, prav nič starčevske.

Umaknil sem glavo, misleč, da me je videl, pa ni bilo potrebno. Starec ni niti trenil z očmi. Enakomerno je stopal naprej in morda se mi je samo zazdelo, da se nasmiha.

Vsekozi sem ga zasledoval. Ko je prišel do prvih hiš, se je ustavil. Kazalo je, da nekaj prodaja, ker je odprl zadrgo na potovalni torbi in se namenil k Leskovškovim.

Stara je bila doma kot vedno in je priracala odpret. »No, to si dobro naletel,« sem si mislil. Videl sem, da je nekaj jemal iz torbe in ji kazal. Razumljivo, ničesar ni kupila. Prav priskutna ženska je.

Moški je pospravil stvari nazaj v torbo in z istim, enakomernim korakom in prizadetim obrazom odšel naprej. Tokrat me ni mogel prezreti, saj sem se mu nastavil pred vrtna vrata. Pogledal me je in njegove oči niso izražale ničesar; prazen, otopel pogled. Še vedno pa mu je v kotičkih ust igral tisti nedoumljiv nasmeh.

Gledal sem za njim in nisem opazil Leskovškove, ki je prišla na vrt.

»Ali si ga videl? Pijanec, kaj pa drugega.«

»Meni se ne zdi pijan,« sem rekel.

»Eh, saj vsi pijejo. Takile že, takile«.

»Kaj pa prodaja?«

Neke lesene kipce. Nage ženske pa ljudi brez obrazov in tako drago. Ne, tega nočem zastonj v hišo. Kaj bi pa moj . . .« Še bi govorila, pa sem šel domov.

V daljavi je začelo bobneti in pihal je tisti čudovito mehki veter, znanilec poletne nevihte. Pojedel sem pet na pol zelenih paradižnikov in neprestano pogledoval skozi okno. Bil je pri učiteljevih, pa tudi tam ni ničesar prodal.

Sosed je pral svojo limuzino in okrog njega je bilo zbranih še nekaj bližnjih avtomobilistov, ki so kot vsak večer razpredali svoje enolične pogovore. Zaslišal sem smeh, besede. Nekdo izmed njih je držal v rokah izrezljano leseno deklico in mahal z njo. Videti je bilo, da barantajo.

Potem se je starec naenkrat sunkovito izluščil, pograbil kipec in odšel. Videl sem mater na vrtu in ustavil se je pri njej. Še preden sem se dobro zavedel, ga je odslovila.

Tisti trenutek sem mislil, da se vse podira; videl sem starčeve velike oči in drobno, prefinjeno izrezljano deklico in bilo me je sram, zelo sram.

Na hitro sem se odločil, Zdirjal sem v kuhinjo in pograbil nekaj bankovcev iz materine denarnice. Zunaj se je zabliskalo in strašno zagrmelo. Bilo je temno od temnomodrih oblakov in prihajajočega večera.

Starec je prepričan vase še vedno polzel po hišah kot senca. Ljudje so odpirali vrata in mu poskušali vzeti samozavest, kažoč mu udobnost svojih kurnikov in vljudno treskajoč z vrati. Dež pa je lil.

Mati je stala na stopnišču in opazovala nevihto.

»Kam pa?« je vprašala, ko sem šel mimo nje, kot da je zrak.

»Ali ne vidš, kako lije?«

»Saj nisem slep,« sem zarenčal in se pognal v zaveso dežja.

Po hišah so se prižigale luči.

V trenutku sem bil moker do kože. Tekel sem po klancu navzdol, prepričan, da ga bom nekje našel.

Leskovškova je stala na balkonu. Pogledala me je, kot da me prvič vidi, ko sem jo povprašal.

»Je že šel. Čisto moker je bil. Kaj vendar . . .?« Nisem je več slišal. Dež mi je lil po obrazu in rokah. Tekel sem kot blazen.

Bil je pri Žičkarjevem kozolcu. Stal je, voda je tekla z njega. Ustavil sem se in ko me je pogledal, sem za trenutek pomislil, po kaj sem sploh prišel.

V rokah je držal drobno izrezljano deklico in njegov obraz je bil kot skrivnostno smehljajoča se maska.

»Kupim, vse kupim!« sem dahnil.

»Kaj kupiš?«

»Kipce, vaše kipce.«

Njegov pogled je bil miren.

»Res jih kupim, zelo rad jih kupim. Zelo so lepi. Vsi so zelo lepi.«

Starec jih je začel drugega za drugim polagati na zemljo.

Ženske, ženske; velike, majhne, lepe, obilne . .

»Ja, kupim, res jih kupim.«

»Pa jih kupi,« me je pogledoval in pričakoval sem odrešujoč nasmeh, a ustnice se niso hotele razčleniti.

Privlekel sem pomečkan denar iz žepa.

Niti pogledal ga ni. Vzel je nekaj bankovcev, druge pa mi je stisnil nazaj v pest.

Potem je odšel. Stopal sem za njim in se z lahkoto prilagodil njegovemu enakomernemu, lahkotnemu koraku.

Na mostu sem se ustavil, da se popeljem po reki navzgor. Mož ni rekel ničesar. Gledal sem ga, kako odhaja, in vse je bilo dobro. Pomislil sem na mozaik, ki ga bom dokončal, na drobno leseno deklico in na poletje.

Vse manjši in manjši je postajal. Dež pa je še vedno lil.

Nevenka Šivavec

Novoletna jelka

Na starega leta dan je namelo snega do kolen. Prekril je kmečke domačije, zametel ceste in poti v dolino. Bil je čas kolin in priprav za novoletni praznik.

Mladi Brežnik je že od jutra kidal sneg na dvorišču, gospodinja Gerta je pripravljala kosilo in pekla potico, njuni štirje otroci pa so v veliki izbi postavljali in krasili novoletno jelko. Tega jutra zaradi snega niso šli v šolo, saj bi bila pot v dolino preutrudljiva.

Ko je družina posedla za mizo h kosilu, je mati zavzdihnila in rekla: »Očeta tudi letos ne bo!« Spogledali so se, hči Mojca pa dejala: »Prišel bo, jaz bom šla ponj. Videl bo, kako lepo smo okrasili novoletno jelko, ki nam jo je prinesel iz gozda.«

Stari Brežnik je sedel v svoji topli kamri nad kašto, polagal na ogenj polena in skozi okno opazoval zasneženo globel. Enajst let ni prestopil praga hiše, v kateri se je rodil in odrasel. V kašto se je umaknil takrat, ko se je sin Branko vrnil iz Nemčije in pripeljal s sabo ženo — Nemko.

Sin je delal devet let v Nemčiji, pošiljal marke in se slednjič na očetove prošnje vrnil domov. Naneslo je, da se je na tujem zagledal v hčerko svojega gospodarja, premožnega kmeta, pa tudi Gerta, tako je bilo ime dekletu, se je ogrela za postavnega fanta. Ljubila sta se in iz te ljubezni se jima je rodila hči; dala sta ji ime Mojca.

Poročila sta se in tast je želel, da bi Branko ostal in nekoč prevzel posestvo. Kar je Branka vznemirjalo, so bila očetova pisma. Sporoča mu je, da zaradi let ne zmore več dela in da grunt propada. »Vrni se, zemlja je tvoja!« ga je v pismih rotil oče. Premišljeval je, kaj storiti. Tu je imel urejeno življenje, ženo in otroka, doma pa ga je čakal oče, grunt. Vse močneje se je v njem oglašala želja po domu in naslednjo pomlad se je odločil: »Vrnil se bom domov!« je pribil. »Nikar, Branko, ne bom mogla brez tebe,« je med jokom rekla Gerta. Niso ga mogli pregovoriti, da bi ostal. »Če je tako, bom šla s teboj, tvoja žena sem in otroka imava.«

Oče Brežnik se je razveselil sina, hudo pa ga je prizadelo, da je pripeljal ženo — Nemko.« Tega ne bi smel storiti sin, zaradi vsega, kar smo hudega pretrpeli med zadnjo vojno,« je oče očital sinu.

Na njihovi kmetiji so se že leta 1941. prvič oglasili partizani. Kmetija je stala ob gozdu, obdana s senožetmi in njivami, ki so segale v dolino. Iz hiše je bil dober pregled, nihče jih ni mogel presenetiti.

Brežnica je bila borcem prava mati, še zlasti potem, ko sta odšla v hosto sinova Lojz in Tine. Večkrat sta sredi noči potrkala na okno domače hiše. Brežnik je vsakič odšel pred hišo na stražo, mati pa je gostila sinova in ostale borce. Podnevi so delali na polju, ponoči sprejemali partizane.

Bila je pozna jesen leta 1943. Oče Brežnik je na voz naložil nekaj krompirja in moke, da bi imel partizanski odred kaj za pod zob. Najmlajši sin Branko je imel takrat deset let. Oče ga je vzel na voz in pognal vola navkreber.

Ko sta se pod noč vrnila domov, ni bilo več domačije. Ostal je kup ožganega tramovja, iz katerega se je sukljal dim. Sosed jima je razkril, kaj se je zgodilo. Komaj sta odpeljala, so v hrib prilomastili Nemci in obkolili domačijo. Iskali so gospodarja. Ni ga bilo, zato so začeli iz hleva izganjati živino. Brežnica se je postavila med podboje hleva in odsekala: »Ne dam živine, le preko mojega trupla!« Pokosil jo je rafal gestapovca, ki je vodil razdejanje. Ko so pobrali vse, kar je bilo kaj vrednega, so domačijo zažgali. Bilo je očitno, da jih je nekdo izdal.

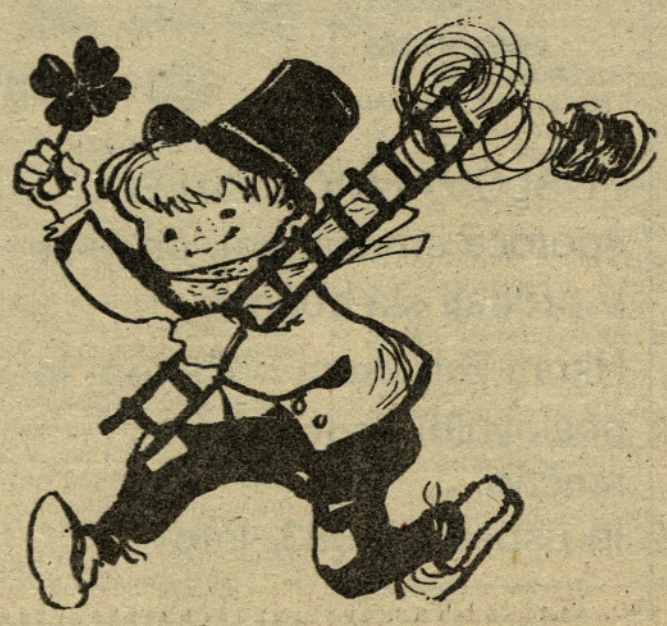

Brežniku je bilo, kot da se je podrl svet. V glavi mu je bobnelo, čepel je na pogorišču in po licu so mu polzele solze. Ovedel se je šele, ko ga je sin Branko prijel za roko in dejal: »Oče, greva nazaj v hosto. Če naju dobe Nemci, bo hudo. »Otrok je imel prav. Vola sta pustila sosedu in se odpravila v partizane. Brežnik se je hrabro tolkel z Nemci in dobil medaljo za hrabrost, staknil pa je tudi rano v koleno. Ker je poslej težko hodil, je postal bataljonski kuhar. Sin Branko pa je bil njegov pomočnik. Tako sta dočakala svobodo.

Udarcev pa še ni bilo konca. Obvestili so ju, da sta druga dva sinova padla v Kočevskem Rogu.

Branko je zrasel v postavnega fanta. S težavo sta obnovila požgano domačijo. Ko je bilo Branku 18 let, je dejal očetu, da pojde v Nemčijo. »Rad bi si nabavil traktor, pa tudi živino potrebujeva,« je govoril očetu.

Brežnik je s težkim srcem pustil sina na tuje. Vrnil se je domov po devetih letih. Bil pa je tudi že skrajni čas, kajti ostareli oče ni mogel več obdelovati njiv pa tudi živina je odšla iz hleva.

Mladi Brežnik se je zagrizel v delo. Z ženo Gerto sta vstajala ob zori in pozno legala k počitku. S prihranki sta nabavila traktor in druge stroje ter dokupila živino. Gerte sprva sosedje niso marali, pa tudi oče Brežnik je poredkoma spregovoril z njo kakšno besedo. Čas je tekel in Brežnikoma so se za Mojco rodili trije sinovi . . .

»Dedek, odpri, kosilo sem ti prinesla,« je Mojca zagostolela ob vratih njegove izbe. Dvignil se je, odprl vrata in dejal: »Lepo, da si prišla!« Počasi je jedel in jo opazoval, kako je zrasla. »Postavna bo, prava Brežnica«, je ugotavljal.

Mojca pa okrog njega in dedek je uganil, da ima dekle nekaj za bregom. »Kar z besedo na dan,« jo je spodbujal. »Dedek, bi prišel pogledat, kako lepo smo okrasili jelko, tisto, ki si nam jo prinesel iz hoste?!«

Nič ni rekel, le smehljal se je in jo držal za plavi kiti. Pa mu je ušlo z jezika: »Mojca, saj veš, da ne hodim v vašo hišo . . .« »Vem, dedek, pa mi vseeno naredi to veselje.« Nekaj se je prelomilo v njem. Vstal je, pokimal Mojci in odšla sta po lesenih stopničkah na dvorišče. Tu sta se prijela za roke in odšla v hišo, kjer je ob pogrnjeni mizi blestela novoletna jelka. . . .

Lojze Trstenjak

OBČANOVA OKROGLA MIZA — PRED PROBLEMSKO KONFERENCO O TELESNI KULTURI

Predsedstvo občinske konference SZDL in občinska telesno kulturna skupnost pripravljata problemsko konferenco o stanju in razvoju telesne kulture v občini. O vsebini in namenu konference smo pripravili razgovor za okroglo mizo, v katerem so sodelovali: Adi Vidmajer, sekretar telesno kulturne skupnosti; Branko Povše, predsednik zbora izvajalcev te skupnosti; Kristjan Marković, OK SZDL; Milan Vogrinc, OK ZSMS; Alojz Žniderščič, TVD Partizan Šempeter; Franc Špegel, TVD Partizan Vinska gora; in Vinko Banovšek, predsednik komisije za sindikalne športne igre.

Savinjski občan: »O čem bo tekla razprava na problemski konferenci in kaj želimo z njo doseči? Kako ocenjujete sedanji razvoj telesne kulture v občini?«

Adi Vidmajer: »Namen problemske konference je, oceniti razvoj telesne kulture po letu 1974, ko je bila skupnost ustanovljena. Hkrati pa želimo začrtati izhodišča za razvoj te množične dejavnosti. Prav leto 1974 pomeni prelomnico, saj smo takrat sistemsko uredili položaj telesne kulture; tako z vidika samoupravnega organiziranja, kot tudi zagotavljanja finančnih sredstev. V vseh teh letih beležimo uspešen razvoj množično rekreativne dejavnosti v vrtcih, osnovnih šolah, krajevnih skupnostih, organizacijah združenega dela in tudi občini. Ob tem ni izostala kvaliteta, izražena v tekmovalnem športu. Vrsto naših ekip uspešno nastopa na republiških in tudi na zveznih tekmovanjih. Ker smo precej sredstev namenjali za izgradnjo odprtih športnih objektov, kar je bila sicer nuja, ni bilo dovolj sredstev za redno dejavnost. Še sreča, da je v naših vrstah veliko pripravljenosti za amatersko in brezplačno delo. Prav športnim zanesenjakom gre pripisati zasluge za uspešen razvoj telesne kulture v občini. Zaradi gospodarske stabilizacije se telesni kulturi odmerja vedno manj sredstev in tako nastajajo vedno večje težave.«

Alojz Žniderščič: »Zagotovo ni mogoče z nekaj besedami povedati vse, kar je bilo na področju telesne kulture v občini storjenega. Prepričan sem, da mnogo. Sredstev nismo imeli nikoli toliko, da bi lahko zadovoljili vse potrebe. Ker pa smo se stabilizacijsko obnašali vseskozi, smo na sedanje težave pripravljeni. Vseeno pa nam ni jasno, zakaj je naša dejavnost tista, kjer se sredstva vedno bolj zmanjšujejo, ko se pa potrebe in interes delovnih ljudi in občanov povečuje. Zavedati se tudi moramo, da so naše organizacije pomemben vzgojnoizobraževalni dejavnik; mladina se najbolj množično udejstvuje. Bojim se, da se tega v naši družbi še ne zavedamo dovolj in o tem bomo morali spregovoriti tudi na problemski konferenci. In še nekaj o športnih objektih. Mnogo sredstev je vloženih v izgradnjo objektov, sedaj bo treba skrbeti tudi za njihovo vzdrževanje, nove pa graditi v okviru možnosti.«

Milan Vogrinc: »V dejavnostih mladinskih organizacij športna dejavnost predstavlja pomembno mesto. Mladi radi tekmujejo, tudi organiziramo tekmovanja, ki se jih množično udejstvujejo. Rekel bi, da je teh tekmovanj premalo, škoda, da so bila ukinjena občinska prvenstva oziroma lige. Sicer pa moram reči, da s telesnokulturno skupnostjo uspešno sodelujemo, načrtujemo in skupno izvajamo razna tekmovanja. Telesni kulturi moramo namenjati vso skrb, ob tem mislim tudi finančna sredstva.«

Franc Špegel: »V društvih se bolj zavzemamo za organizacijo turnirjev kot ligaških tekmovanj saj le-ta zahtevajo preveč sredstev, s tem pa bi prizadeli množičnost. Naš cilj mora biti; čimveč sodelujočih posameznikov in ekip.«

Kristjan Marković: »S tekmovalnim športom preko selekcij smo prišli v položaj, ko ne vemo, kako naprej. Sredstev za vse tekmovane ekipe ni dovolj.«

Adi Vidmajer: »Selekcije so dosegle svoj namen, imamo nosilce prednostnih panog, ker pa se kvaliteta dviga, se pojavljajo novi kandidati za tekmovalni šport. Vsem ne bo mogoče zagotoviti sredstev, za to se moramo skupno dogovoriti, kako naprej. Za organizacijo tekmovanj bomo rabili še več strokovnih kadrov.«

Alojz Žnidaršič: »Čeprav smo vzgoji kadrov vseskozi namenjali veliko skrbi, nam le-teh še vedno primanjkuje.«

»Vinko Banovšek: »Dvajset let že organiziramo sindikalne športne igre. Letošnjih se je udeležilo preko 3000 delavcev v šestnajstih panogah. Zanimanje zanje je iz leta v leto večje. Stroške tekmovanj v glavnem krijejo udeleženci sami. Sicer pa ne smemo gledati le stroškov, cilj je krepiti delavca za delo, tako duhovno kot tudi fizično. Imamo še primere, kjer ni razumevanja za sindikalne športne igre, tam pač moramo pomagati in jih spodbujati. Marsikje nimajo zainteresiranih posameznikov pa tudi sindikat ni aktiven. Prav bi bilo, da bi imeli v večjih delovnih organizacijah profesionalne rekreatorje, tako kot imamo kulturne animatorje.«

Savinjski občan: »Kakšne so nadaljnje naloge?«

Adi Vidmajer: »Sedanje gospodarske razmere bodo tudi od nas zahtevale stabilizacijsko obnašanje. Omejili bomo investicije, sodim pa, da je potrebno zagotoviti sredstva za razvoj množične dejavnosti. Dejavnosti v vrtcih, v osnovnih šolah, društvena dejavnost v krajevnih skupnostih, planinstvo, sindikalne športne igre in ne nazadnje tekmovalni šport bomo razvijali v okviru finančnih možnosti. Seveda tudi v bodoče pričakujemo podporo in sodelovanje mnogih športnih aktivistov. Lahko smo ponosni na dosežene rezultate, saj nas ti uvrščajo med najboljše v republiki, hkrati pa nas obvezujejo tudi za v bodoče.«

Franc Špegel: »Društva v obrobnih krajevnih skupnostih se srečujejo z mnogimi težavami. V Vinski gori nimamo telovadnice, za to v zimskem času koristimo prostore v Velenju. Zato si želimo telovadnico, ki bi služila šoli in društvu. Na šoli imamo šolsko športno društvo, mentorji so naši člani. Tudi v bodoče želimo razvijati predvsem množične dejavnosti.«

Kristjan Marković: »Glede na to, da smo dosegli pomembne rezultate, nam ne sme biti vseeno, kako v naprej. Ker je telesna kultura pomemben subjektivni dejavnik pri vzgoji mladega rodu, se morajo zanjo zagotavljati ustrezna sredstva.«

Namenoma nismo zapisali posameznih dosežkov, akcij, tekmovanj, ker vseh ne bi mogli našteti. Želeli smo predvsem opozoriti, da je telesnokulturna dejavnost pomembna za vse delovne ljudi in občane, da ji damo ustrezno moralno in materialno priznanje in pogoje.

j. k.

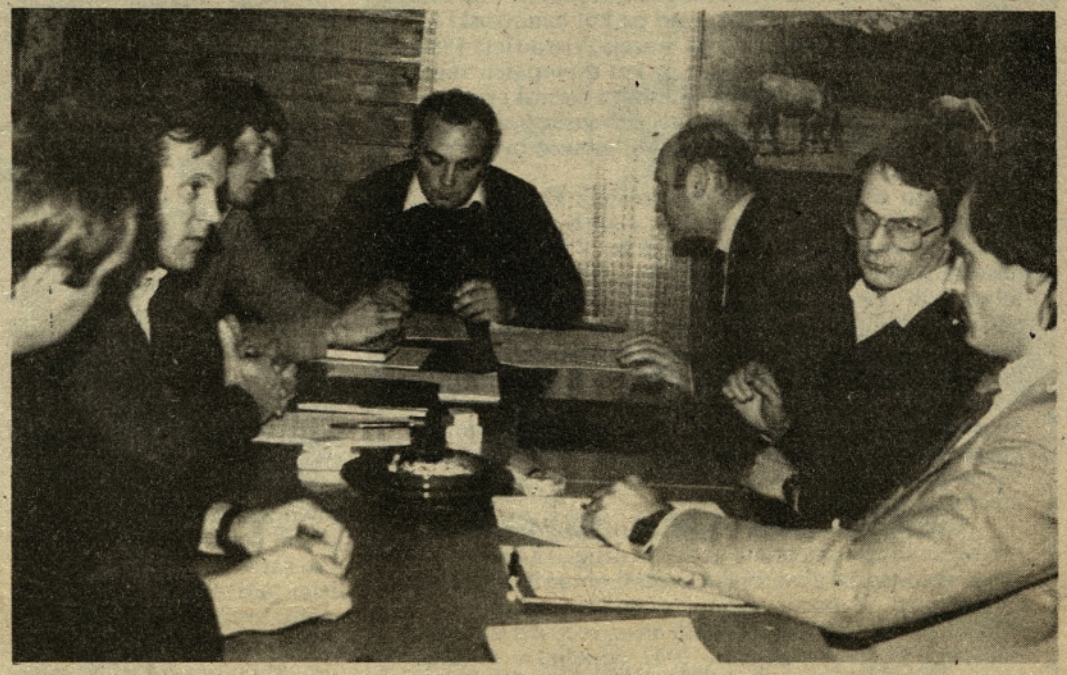

Udeleženci okrogle mize

PREBOLD

Komisija za šport in rekreacijo

Preboldska krajevna skupnost je v tekmovanju »Izbiramo najboljšo krajevno skupnost v športni rekreaciji« osvojila prvo mesto. O tem smo že poročali pred nekaj meseci. Prav to priznanje, tako občinsko, republiško in zvezno pa jih je vpreglo v voz, ki ne gre nazaj, ampak samo naprej.

V četošnjem letu so telesno kulturna društva v krajevni skupnosti izvedla večino zastavljenih akcij. Številni so bili najrazličnejši izleti, pohodi, shodi, trim akcije, manifestativne prireditve, tedni športa, turnirji in drugo. Skratka, aktivnost je bila vsaj takšna, če že ne večja kot minulo leto. Za leto 1983 so že v oktobru v okviru komisije sprejeli določene zadolžitve, ki bodo telesno kulturno dejavnost še razmaknile. Programi so že sestavljeni in iz njih veje veliko optimizma in delovne zagnanosti. Še posebno pa bo leto 1983, vsaj v prvi plovoci do meseca maja, v znamenju prostovoljnega dela vseh telesno kulturnih organizacij. Do 1. maja so se obvezali dokončno urediti vse telesno kulturne površine. Pri tem gre za nogometno igrišče pri bazenu, za tenis igrišči, za atletske naprave pri šoli, za ponovno ureditev trim steze, ureditev okolice bazena in še kaj. Svečan zaključek del pa naj bi bil ob dnevu mladosti, ko bi organizirali največjo športno akademijo v povojnih letih.

Glede na rezultate, ki jih je telesno kulturna dejavnost dosegla v minulih obdobjih, lahko pričakujemo, da bodo izpeljali zastavljene naloge, s tem pa sebi, delovnim ljudem in celotnemu Preboldu omogočili še boljše pogoje za zdravo, športno življenje, ki je v današnjem ritmu življenja — včasih že kar zanemarjeno.

Darko Naraglav

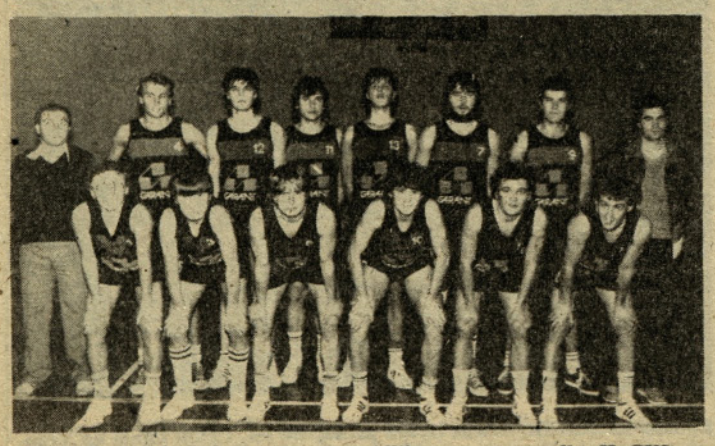

KK GARANT iz Polzele dosega zavidljive rezultate tudi v II. SKL — vzhod, kamor se je uvrstila letos poleti. Po petih kolih je še edina nepremagana ekipa.

Pisani baloni pristali v Letušu

Petek 17. december bo učencem podružnične šole v Letušu ostal še dolgo v prijetnem spominu, kajti na ta dan so ob odhodu iz šole na bližnjem drevesu opazili ogromen šop pisanih balonov. Presenečenju pa še ni bilo konec, saj so potem, ko so jih sneli, ugotovili, da so baloni prispeli iz Italije. V veliki vreči so našli pisma iz kraja Levico Terme, iz doline Trente onkraj naše meje. Čeprav šolarji niso razumeli vsebine pisem, ki so bila napisana v italijanščini, so bili zelo veseli, saj so vedeli, da gre za pisma njihovih vrstnikov. Ko so zvedeli za vsebino pisem, s katerimi so jim mladi iz tega kraja poslali mnogo lepih pozdravov z željo, da navežejo stike z njimi, so bili nenavadne pošte še bolj veseli. V pozdravnem pismu so jim italijanski sovrstniki predstavili svoj kraj, seznanili pa so jih tudi z namenom spuščanja balonov. Vsako leto namreč spustijo v zrak pisan šop balonov s pismi, ki jih zračni tokovi odnesejo na razne konce. Na ta način so navezali stike že z mnogimi vrstniki, tako tudi z učenci in vrstniki iz Letuša. Mladi iz Letuša jim bodo sedaj na njihova pisma odgovorili, o njihovem nadaljnem sodelovanju pa bomo še pisali. Mladi iz Levica Terme bodo srečnega pristanka balonov, ki so potovali pet dni, zagotovo veseli, kot bodo veseli tudi tega, da so s svojo nenavadno pošiljko razveselili učence poružnične šole v Letušu.

Popravek

V novembrski številki smo ob članku F. Radiška Z ljudmi v hribih smo si postali bližji, objavili fotografijo T. Završnika. Žal je izpadel podnapis: T. Završnik, strokovni sodelavec Samoupravne komunalne interesne skupnosti Žalec. Uredništvo se zaradi napake opravičuje.

DA NE POZABIMO

Franjo Baš

V prejšnji številki smo vam obljubili, da bomo tokrat zapisali nekaj besed in obudili spomin na Franja Baša, našega rojaka in izredno plodnega znanstvenika, raziskovalca in kulturnega delavca. Ob odkritju spominske plošče v Kamenčah je o njegovem bogatem in razgibanem življenju in delu spregovoril dr. M. Zgonik, mi pa smo iz njegovega govora izluščili nekaj zanimivosti o tem velikem sinu naše doline. Takole je o njem zapisal M. Zgonik: »Profesor Franjo Baš ni bil le ploden znanstvenik, raziskovalec, organizator in mentor, samonikel, izredno marljiv, ponosen in vsestransko izobražen mož, temveč tudi borec za resnico in pravice slovenskega človeka, zvest slovenski biti in njeni izvirnosti, njeni zemlji v preteklosti in sedanjosti. Takšen je bil že v ranih študentskih letih, takšen je ostal do poznih let življenja in delovanja.«

Znanja in učenosti si je nabiral najprej v slovenski šoli, nato celjski gimnaziji in kasneje na gimnaziji v Kranju, kjer je dočakal prvo svetovno vojno. Iz šolskih klopi ga je pot vodila na italijansko fronto, kjer je bil ujet. Po vojni je maturiral v Kranju in se nato napotil na cesarski Dunaj, kjer ga je v začetku zanimal ekonomski študij, kasneje pa premamil studij geografije in zgodovine. Diplomiral je na mladi ljubljanski univerzi, kjer se je že pokazal kot vnet in marljiv znanstveni delavec.

Njegova delovna vnema se je pokazala zlasti v Mariboru, kjer je deloval kot srednješolski profesor na klasični gimnaziji in učiteljišču, nato pa kot banovinski arhivar in ravnatelj pokrajinskega muzeja. Vse do leta 1950, ko je živel in delal v Mariboru, je kot ustvarjalen znanstveni in knjižni delavec, kot mentor in terenski raziskovalec bistveno prispeval k utrditvi slovenske kulturne in znanstvene klime ne le v Mariboru, temveč tudi v vsej severovzhodni Sloveniji.

Franjo Baš je bil med ustanovitelji Geografskega društva in Geografskega vestnika, v obeh je aktivno sodeloval pri organizaciji in vsebini dela. V Mariboru se je posvetil študiju Podravja, Maribora, Pohorja, Kozjaka, Slovenskih Goric, Dravskega polja, Pomurja in rodne Savinjske doline. Zanimala so ga tudi druga znanstvena področja, poleg zgodovinskega je prehajal še na kartografsko, etnografsko, arheološko, arhivistično in druga. V proučevanju geografskih značilnosti na slovenskem Štajerskem in Prekmurju je bil Baš eden prvih, ki je utrl pot sistematičnemu proučevanju geografskih problemov. Vse to pa je bilo povezano z bogatim organizacijskim in mentorskim delom.

Arhiv in muzejske zbirke je tako skrbno in spretno uredil, da so se pomembne listine in drugi, za zgodovino slovenske Štajerske važni dokumenti ohranili v težkem času nemške okupacije nedotaknjeni. Po njegovi zaslugi smo kmalu po osvoboditvi dobili nazaj večji del študijske knjižnice, ki jo je okupator 1941 odpeljal v Gradec. Strokovno in znanstveno je utemeljil naše zahteve po popravkih državne meje proti Avstriji na Štajerskem, zbiral gradivo proti nemškim vojnim zločincem v Mariboru itd. Po osvoboditvi je bil Baš pobudnik in organizator, mnogokrat tudi sam udeleženec zbiranja gradiva za krajevno zgodovino NOB v severovzhodni Sloveniji.

Zadnje obdobje svojega plodovitega dela je doživljal v Ljubljani, najprej kot vodja odseka za muzeje in spomeniško varstvo na ministrstvu za znanost in kulturo, nato kot ravnatelj osrednjega tehniškega muzeja Slovenije.

Opus Baševega več kot štiridesetletnega nepretrganega stvariteljskega znanstvenega dela je bogat in vsestranski. V tem času je izšlo izpod njegovega peresa 765 različnih znanstvenih in publicističnih prispevkov.

Zaključimo z mislijo, ki jo je M. Zgonik izrekel ob odkritju spominske plošče v Kamenčah: »Popotnik, ki tod mimo greš, postoj in se spomni požrtvovalnega in bogatega dela rojaka in velikega moža!«

I. Jelen

VPRAŠAJTE — ODGOVARJAMO

Kako varčujemo z energijo

V mesecu oktobru so na Polzeli v 40-stanovanjskem bloku zamenjali peč za centralno ogrevanje na trdo gorovi s pečjo na mazut. Sprašujem, ali je to skladno z zakonskimi prepdisi in z družbenimi prizadevanji. Pa tudi stabilizacijsko obnašanje to ni. Kaj o tem menijo Samoupravna stanovanjska skupnost in inšpekcijske službe?

ODGOVOR:

Na zastavljeno vprašanje je odgovorila Samoupravna stanovanjska skupnost:

Kotlovnica v bloku št. 205 abc je bila zgrajena sočasno s stanovanjskim objektom v letu 1980 in sicer s takšno zmogljivostjo, da se lahko priključijo sosednji objekti za centralno ogrevanje, ko bodo dotrajane sedanje peči. Instalacije so bile urejene že v letu 1981. Letos sta bila priključena še dva objekta. Torej v tem primeru ne gre za urejanje ogrevanja na novo, jasno pa je, da je potrebno obstoječe kapacitete izkoristiti. Torej niso kršena zakonska določila.

Delegatska vprašanja in odgovori

V zapisniku petega skupnega zasedanja zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti z dnem 28. 10. 1982 (Delegat št. 13) smo med delegatskimi vprašanji zasledili zahtevo krajevne skupnosti Griže za odgovor na delegatsko vprašanje, na katero ni dobila odgovora od upravnega organa. Menim da na ta način brez potrebe obremenujemo skupščino, ker zadošča odgovor upravnega organa. Zanima me tudi, zakaj se odgovori na delegatska vprašanja ne objavljajo v Delegatu?

F. J., Griže

Kadar je delegatsko vprašanje zastavljeno skupščini, je ta dolžna odgovoriti. Res je, da marsikdaj z odgovori kasnimo, kar pa je odvisno od zahtevnosti vprašanja. Trudimo se in se bomo tudi v bodoče, da bodo odgovori objavljeni v Delegatu.

Jože Golič,
sekretar skupščine

Kakšna organizacija dela?

Dela na izgradnji kolektorja v Petrovčah potekajo zelo počasi. To je še posebej opazno pri vrtanju vrtnine pod cesto v križišču. Izvajalec del je sicer na gradbišče pripeljal strojno opremo, vendar pa delavci kopljejo ročno. Največkrat pa delavci stojijo ob ognju in se grejejo. Občanom torej ni vseeno, kako se izvajajo dela, za katera se sredstva zagotavljajo tudi iz samoprispevka. Ali niso zaradi slabe organizacije dela tudi stroški večji, saj vemo, koliko bo celotna izgradnja stala?

I. U. Petrovče

Za odgovor smo zaprosili predstavnika Nivoja, Borisa Cimpermana, vodjo gradbišča, in Marjana Rajna, predstavnika Geološkega zavoda Ljubljana. »Investitor izgradnje kolektorja je delovna organizacija NIVO-TOZD Vodnogospodarstvo Celje, izvajalec del pa ista delovna organizacija TOZD vodne in nizke gradnje. Izgradnja kolektorja poteka po terminskem planu, čeprav smo z deli pričeli namesto februarja šele junija, predvsem zaradi neurejenosti zemljišča, kar pa ni bilo odvisno od nas. Sedaj gradimo drugi del kolektorja, kjer pa se zlasti Geološki zavod srečuje z odgovorno in zahtevno nalogo. Torej vrtanje opravlja omenjeni zavod, mi pa izvajamo ostala dela,« je dejal Boris Cimperman.

»Predvidevali smo strojno vrtanje, vendar pa to ni mogoče zaradi izredno majhnega padca (1,07 promile) in neprimernega sestava tal. Za to smo bili prisiljeni kopati ročno, kar je izgledalo čudno in primitivno. Štirje delavci so dnevno skopali tri metre rova. V rovu lahko dela samo en delavec, delavci pa se pri kopanju menjujejo. Za to so občani videli delavce stati in se greti ob ognju. Zaradi tega pa dela ne bodo nič dražja,« je dejal Marjan Rajn.

DEDEK MRAZ V ŠEMPETRU

Društvo prijateljev mladine v Šempetru vsako leto organizira praznovanje dedka Mraza. Tudi letošnje leto so prireditve potekale ves teden, za zaključek pa je KUD Svoboda skupno z recitatorji osnovne šole pripravilo igrico Pravljica za dedka Mraza. Na pomoč sta nam priskočila tudi ansambel Led in ritmična skupina šempetrske osnovne šole. Prireditev je otroke razvedrila, najbolj pa so bili veseli dedka Mraza in njegovih darov.

V. Naraks

GRADITEV NOVEGA STANOVANJSKEGA BLOKA

Stanovanjska izgradnja v Preboldu ne miruje. V blokovnem naselju ob Doljski v teh dneh intenzivno pripravljajo teren za izgradnjo novega stanovanjskega bloka, ki ga bo gradilo GIP Ingrad Celje.

Opravljena so že prva zemeljska dela, dovoz do gradbišča in izkop za temelje. Z izgradnjo tega stanovanjskega objekta se bo stanovanjski problem rešil za novih 20 družin.

Tekstilna tovarna Prebold posveča stanovanjski problematiki veliko pozornost, saj je vanjo vložila mnogo sredstev.

Pri tem pa je potrebno povedati, da je v minulih dveh letih povsem obnovila in posodobila obstoječe stanovanjske objekte, zgrajene že pred vojno, tako da je tudi tem stanovalcem zagotovila urejene stanovanjske razmere.

D. Naraglav

FOTOKRONIKA

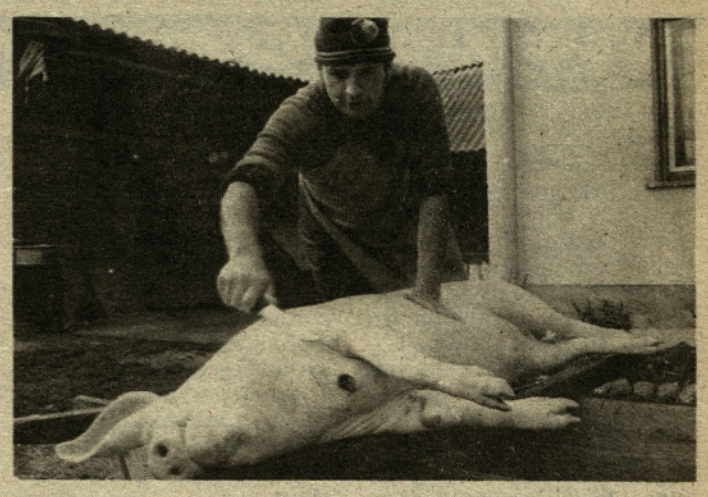

Zimske dni so marsikje izkoristili za koline. Kljub temu da so cene prašičev precej visoke, se marsikdo še odloči za domače koline. Temu je deloma vzrok pomanjkanje mesa v mesnicah, prav gotovo pa je tudi res, da je čez dobre domače pečenice in krvavice ni. Pri Ažmanovih v Letušu so prašiča zredili doma, kar je seveda še boljše.

T. Tavčar

Čeprav se je hitro stalil, je otrokom napravil veliko veselje. Upamo, da ga bo med letošnjimi počitnicami čisto zares dovolj.

Letošnjega srečanja starejših krajanov, ki ga je pripravila krajevna organizacija Rdečega križa Žalec, se je udeležilo veliko krajanov, starih več kot 70 let. V kulturnem programu so sodelovali člani Svobode, vzgojnovarstvene ustanove in osnovne šole Peter Šprajc-Jur. Ob zaključku srečanja so udeleženci izrazili željo, da bi bilo še več podobnih srečanj, hkrati pa so se zahvalili za izkazano pozornost.

Drobna zanimivost, tokrat izpred petnajstih let. Cenik bifeja na Vranskem. Takrat je bil par hrenovk še tri dinarje, liter vina osem, kava pa samo sedemdeset par. Kako lepo bi bilo, ko bi te cene veljale še danes. Foto: M. Palir

ŠE O 1000-LETINICI POLZELE

Kratek šaljiv razpis v septembrski prilogi Lastovke, v kateren smo zapisali, da krajevna skupnost Polzela išče kvalificiranega zgodovinarja, ki bi uspel dokazati, da Polzela kot naselje obstaja najmanj tisoč let, je menda povzročil v uredniški politiki Savinjskega občana pravo zmedo. Drugače ni mogoče razumeti, ker sta na to temo objavljena že dva „odgovora" v oktoberski in novembrski številki občinskega glasila. Vsega priznanja je vredno, da uredniška politika Savinjskega občana spremlja vsebino tovarniških in krajevnih glasil. Manj prijetno je spoznanje, da so tako imenovani odgovori osnovni namen prispevka v prilogi Lastovke razširili v neželjene dimenzije.

Zgodovinarji ali manj kvalificirani kronisti so običajno zelo natančni ljudje. Ko so zapisali, da so Žovneški gospodje gradili „tainta grad", so tudi vedeli, da je to bilo tlačansko, ne pa viteško delo. Enako poučen kronist sedanjega časa bi moral vedeti, kaj dandanes gradimo Polzelani. In to tudi zapisati. Seveda, če ima odkrit namen kakšni dejavnosti z javno publikacijo dati priznanje ali izraziti dvom v njeno primernost. Če ga nima, postavlja tri pike.

Viteškega je ostalo za današnjo rabo bore malo. Razen navade seveda, da posamezne pridobitve pripisujemo žovneškim gospodom ali vitezom sedanjosti. To pa nikakor ni polzelska specialnost. Največ šans za to sorto viteštva imajo redki posamezniki, ki znajo bistroumno oceniti, kje se danes skriva tisto, kar je bilo pred stoletji poglavitna viteška dejavnost. Oblast in denar. Obojega je med Polzelani vedno manj. Tudi po zaslugi sodobnega viteštva.

Če se bomo kdaj odločili za praznovanje okrogle obletnice obstoja Polzele, bomo prosili samo za eno pomoč: da bi nam za krajši čas „posodili" občinske institucije. Že sedaj obljubljamo, da bomo osebje in inventar pošteno vrnili.

Franci JELEN

UREDNIŠTVO

Ni bil naš namen vneti viteški boj za pravdo o zgodovini Polzele, zato želimo z objavljenim prispevkom pomiriti duhove. In prenehati o tem pisati, za to niti nismo poklicani. Nikoli pa se ni odveč spomniti pomembnih obletnic, ki opozarjajo na zgodovinske vrednote, na katere smemo biti ponosni.

PRIMI SE ZA GUMB — DIMNIKAR GRE

V žalski enoti Dimnikarskega podjetja z Raven delajo Norbert Kelenberg, ki je vodja, ter dimnikarji Leopold in Ivan Novak, Tibor Horvat, Marjan in Milan Posilovič, Stevo Gmajnič ter Jože Gmajnič, ki je trenutno pri vojakih. Dimnikarje smo obiskali v njihovih prostorih v Žalcu že kar nekaj minut čez šesto uro zjutraj. Tam se zbero, dogovorijo za plan dela ter oblečejo. Okrog pol sedme gredo na teren. Tam se tudi pričenja njihovo pravo delo, ki še zdaleč ni lahko.

Ob našem obisku smo v Žalcu srečali le tri dimnikarje: Leopolda Novaka, Steva Gmajniča in Tiborja Horvata. Prijetni sogovorniki so in takoj so bili pripravljeni na klepet.

Najprej seveda obvezno vprašanje: Kakšno je njihovo delo? Pripovedujejo, da niti najmanj prijetno. To jim radi verjamemo, saj so izpostavljeni vročini, plinom, sajam in kot sami pravijo, najtežji stvari: vremenskim pogojem. Pozimi je še najslabše, saj jih pogosto zebe. Zaradi dela samega ne smejo biti preveč oblečeni, ker morajo biti okretni. Če bi imeli na sebi preveč obleke, bi jim bilo gibanje, včasih tudi v dimnikih, onemogočeno.

Na teren hodijo peš, z avtomobili, kolesi in mopedi. Pravijo, da najraje delajo v tovarnah. V organizacijah jih povsod lepo sprejmejo, pa tudi zaslužek je tam še boljši. Po svoje je lepo tudi delo na terenu med ljudmi, vendar ne vedno in povsod. Ljudje so različni in mnogokrat se jim zgodi, da jim kdo pred nosom zaloputne vrata ali pa jih nadere, češ pusti me pri miru in ne moti me. So pa seveda tudi dobri in prijazni ljudje. Taki, ki jih radi povabijo naprej, jim postrežejo ter z njimi poklepetajo o tem in onem. Trudijo pa se, da vsakogar obiščejo vsaj mesečno ali vsaka dva meseca. Zgodi se tudi, da le enkrat v treh mesecih. To predvsem zaradi tega, ker je dimnikarjev premalo, sami pa tudi ne zmorejo vsega.

Beseda je nanesla tudi na to, da za poklic dimnikarja ni več pravega zanimanja. Šola je v Mariboru, letos pa so se vanjo vpisali le trije učenci. Pravijo, da bo morda sedaj z usmerjenim izobraževanjem bolje. Da ni zanimanja za dimnikarski poklic ni kriv le osebni dohodek, pač pa slabi delovni pogoji. Osebni dohodki sami pa niso niti slabi, toda glede na delo, ki ga opravljajo, bi prav gotovo lahko bili večji.

Seveda bi o delu mož v črnem, ki prinašajo srečo, vsaj tako pravijo ljudje, lahko še marsikaj napisali. Toda fante nismo hoteli več motiti. Mudilo se jim je na teren. Odšli so vsak na svoj konec: Stevo Gmajnič v sosesko Ložnico, Leopold Novak v Galicijo in Tibor Horvat na Polzelo. In če bodo kdaj prišli k vam, recite jim prijazno besedo. Že to jim precej pomeni. Navsezadnje se je le treba zavedati, da ne hodijo naokrog zaradi sebe, pač pa predvsem zaradi nas. Požarov je tako in tako že preveč, vzrok zanje pa so vse prevečkrat tudi neočiščeni dimniki. Sicer pa fantje pravijo, da tistega, ki ne pusti pregledati dimnika, prijavijo ustrezni inšpekciji.

Pa srečno, dimnikarji iz Žalca in še dolgo prinašajte srečo v naše domove.

KAKŠNO NAJ BO SLOVESNO OBLAČILO

Lepo, udobno in modno. To je najenostavnejši odgovor. Težave nastopijo, ko se moramo odločiti za material, barvo in kombinacijo. Morda vam bo prišlo prav nekaj drobnih nasvetov pri izbiri novoletnega oblačila.

Izberite obleko, ki jo boste radi nadeli tudi potem, ko bodo novoletni prazniki že za vami. Nepremišljeno bi bilo, če bi oblačilo, za katerega ste morali seči kar globoko v žep, izkoristili samo za enkratno priložnost. Zato naj bodo kroj, barva in material skrbno izbrani in uporabni.

Moški, katere po navadi kar na hitro odpravimo z elegantno obleko in belo srajco, bodo imeli kot vedno, manj težav. Pa kljub temu nasvet: uporabite obleko, ki ste jo najraje nosili in se v njen najbolje počutili. Čisto odveč je nova obleka najnovejšega kroja. Izberite in dodajte novo srajco, kravato, pas ali kakšen drug dodatek, ki ne predstavlja tolikšnega izdatka. Srajca naj ne bo klasična. Zapenja naj se ob strani ali diagonalno. Lahko je v dveh kontrastnih barvah, ali pa bolj umirjena in enobarvna. Zgornji gumbi dvobarvne srajce naj bodo odprti, da je vidna tudi druga barva, namesto kravate, pa se bo k njej podal kratek svilen šal. Letos so zelo modni široki pasovi, zato nikar preozkega pasu. Čevlji naj bodo iz mehkega usnja, linija je ožja, peta pa obvezno nizka.

Kaj pa nežnejši spol? Kroj, barva, dolžina — ne predstavljajo problemov, le odločiti se je treba za najprimernejše. Najteže je izbrati material, še posebno, če si boste obleko sešile same ali vam bo pri tem pomagala šivilja, kajti res modnih materialov v naših trgovinah ni dobiti. Za letošnja svečana oblačila so najbolj aktualni materiali: brokat, damast (apretirani) in atlas platno. Vsi ti materiali so zelo kompaktni, imajo svilen lesk, pogosto so v reliefnih vzorcih. To so pravi materiali za letošnje kroje, ki imajo veliko volanov, široko napihnjene rokave in so sploh zelo nabrani.

Materiali, kot so pliš, etamin, viskoza-saten in muslin, so tudi zelo iskani in jih je le težko najti v naših trgovinah. So nežnejši od prej omenjenih, bolj padajoči in uporabnejši. Naravna vlakna, ki so prijetna za nošenje, so redka in draga. Izjema je bombaž, ki ga včasih staknemo kot flanelo ali etamin z malo svetlikajočim sojem. Če naletite nanj, se kar odločite, ali pa kupite svilen jersey, tanek volnen žoržet, lahko pa tudi sintetični material, ki se ne mečka in je modne barve.

Modnih barv je letos veliko. Pravzaprav so to vse barve, ki so močne in poudarjene. Zanimive so zlasti kombinacije teh močnih tonov: črna z rdečo, rdeča in zelena, modra in zelena, črna in oker . . .

Zamislite si torej obleko v več ali vsaj v dveh barvah. Prevladuje naj osnovna barva, volani ali vstavki pa naj bodo v drugi ali v več barvah.

Dolžino izberite takšno, ki vam najbolj ustreza. Vse so primerne. Če se ne boste odločile za nakup nove obleke ali pa zelo modne z volani, izberite dodatek: zelo širok pas, usnjen ali iz blaga, močne barve, ali pa morda veliko ruto, domiselni brezrokavnik, lahko pa tudi samo nenavadne nogavice. Obvezni del toalete je tudi nakit.

Za dekleta, ki bodo najdaljšo noč preživele v disko clubu, pa velja pogum. Izbero naj ekstravagantno oblačilo, s katerimi letošnja moda res ni skromna. Prelistajte kakšno revijo in se oblecite v disco-stilu. Izberite čim krajše krilo, v gležnarje pa obujte letos tako aktualne gamaše, spletene iz lurexa.

Upam, da vam bodo domislice iz današnjega modnega kotička pomagale, da boste čim bolj udobno in veselo preživeli najdaljšo noč v letu. Srečno.

Myriam

★ ★ ★ ★

HOTEL
GOLDING RUBIN

Srečno novo leto 1983

delovnim ljudem in občanom občine Žalec ter poslovnim partnerjem

Vabimo vas na novoletni ples 1. in 2. januarja 1983.

ljubljanska banka

Splošna banka, Celje

Ekspozitura Žalec

želi

vsem varčevalcem in poslovnim sodelavcem

srečno in uspešno leto 1983

Na osnovi zakona o raziskovalni dejavnosti in raziskovalnih skupnostih ter sklepa skupščine Občinske raziskovalne skupnosti Žalec objavljamo

RAZPIS

raziskovalnega programa Občinske raziskovalne skupnosti Žalec za leto 1983

Izvajalce pozivamo, da sodelujejo pri izvajanju naslednjih nalog:

1. Raziskava dolgoročnega razvoja občine Žalec
2. Poskus pridelovanja zdravilnih rastlin v hribovitih predelih — III. del
3. Raziskava naravnih virov tople vode — toplice za gospodarske namene
4. Izboljšanje tehničnih postopkov pridobivanja hmelja
5. Raziskava kraških jam

Predvidena skupna sredstva v letu 1983 znašajo 1.800.000 dinarjev.

Navodila za prijavo so objavljena v DELEGATU št. 12 (december 1982).

Ostale potrebne informacije dobe interesenti na Občinski raziskovalni skupnosti.

Prijave pošljite do 15. februarja 1983 na Občinsko raziskovalno skupnost Žalec, Kardeljeva 12.

Olga RATEJ - FIRŠT

Izdelovalnica drobnih kovinskih predmetov
Petrovče 97, tel.: (063) 737-209

Posebno sporočilo!

Od 1. oktobra 1982 dalje imamo v Žalcu, Šlandrov trg 2, expres izdelovalnico ključev ter prodajalno celotnega programa.

Iz našega proizvodnega programa vam nudimo:

karnise:
— lesene v več barvah
— aluminijaste z imitacijo lesa
— plastične z imitacijo lesa
— aluminijasta enotirna in dvotirna vodila

stavbno kleparske izdelke:
— žlebovi 333 in 280
— odtočne cevi premera 100
— žlebni kotliči
— odtočna kolena — dvojna
— odtočna kolena — enojna
— žlebni krajniki
— veterne obrobe — aluminijaste in pocinkane

Delovni čas od 7—15 vsak dan, razen sobote.

Se priporočamo!

Foto — Tonica
Žalec

Šlandrov trg,
telefon 710-561

želi

svojim strankam in poslovnim sodelavcem

srečno in uspešno
NOVO LETO 1983

in se še vnaprej priporoča.

Stane Mirnik

Stavbno kleparstvo,
Hausenbichlerjeva 8,
ŽALEC, telefon 710-695

se vsem poslovnim partnerjem zahvaljuje za sodelovanje, hkrati pa želi vsem srečno novo leto 1983.

NOVOLETNI COCTAIL

Ob novem letu je čas, da polagamo račune za vse dobro in slabo, kar smo storili v preteklih 365 dneh. Malo za šalo, malo za res pobrskajmo po dogodkih letošnjega leta v naši dolini.

Savinjčani nikakor ne moremo mimo tega, da je bila naša metropola v tem letu v znamenju 800-letnice. Ob proslavljanju tega častitljivega jubileja smo vsaj za trenutek pozabili na vsakodnevne skrbi in tegobe, ki so nas pestile: pomanjkanje praška, kave, britvic, čistil za pomivanje posode in vsega drugega, kar smo zaman iskali na policah naših trgovin. Na vse te stvari prav gotovo ni nihče pomislil, ko smo proslavljali Žalsko noč. Ko nas je Trefalt s svojo ekipo na proslavljanju žalskega tabora popeljal 110 let nazaj, smo bili znova zadovoljni, saj smo si na tihem mislili, da vseh stvari, ki jih pogrešamo danes, niso imeli niti naši predniki. Imeli pa so vrli Slovenci zaupanje vase in vzdržali so. Vera v bodočnost naroda jim je pomagala prebroditi težave. Tudi nam bo, saj nam volje do dela ne manjka.

Pri dosežkih v gospodarstvu nam je nekoliko spodletelo, za kar pa so seveda krivi predvsem objektivni vzroki. Leta 1981 se je dohodek tako zelo povečal, da se primerjalno v letu 1982 ni mogel več za kdo ve koliko. Veseli pa smo lahko da se je izvoz na konvertibilno področje močno povečal. Nismo pa povsem prepričani, če je povečan izvoz posledica dejanske prepričanosti naših gospodarstvenikov ali pa jih je v to bolj prisilila prva dama naše vlade. Pri tem seveda mislimo Milko, da ne bi kdo mislil katere druge. Vraževerni pravijo, da je za slabše rezultate pri nas kriv začetek leta, ki se ni pričel s primernim dnevom. Zagotovo pa bo prihodnje leto gledano s tega stališča manj težav, saj se bo leto 1983 pričelo s soboto.

In kaj se je še pomembnega zgodilo v naši zeleni dolini v tem letu? V najmlajši krajevni skupnosti so končno dobili svojo trgovino, ki je bila marsikomu trn v peti, sami krajani pa so menili, zakaj le bi hodili po nakupih v sosedni Žalec. Pot do trgovine je krajša, zbirati pa tako ni kaj. V obeh primerih željenega ne dobiš. V Savinjskem magazinu se izgovarjajo, da ne po njihovi krivdi. Sicer se pa tolažijo s tem, da tudi Ljubljančani nimajo vsega.

Savinjčani se letos lahko pohvalimo kar z dvema tombolama; pa naj še kdo reče, da nismo produktivni. Za prihodnje leto pa ob takšnem pomanjkanju bencina predlagamo, da bi imeli dve kmečki tomboli in nobene šoferske. Kdo le bo še hodil po avtomobile, če pa že sedaj ne vemo, kaj početi z njimi.

Obrtnikom se je izpolnila velika želja. Dobili so svoj dom in če ga imajo že oni, potem bi bilo prav, da ga dobijo še kulturniki. Pa saj smo se zanj izrekli na referendumu! Ob tem nas zanima, kako se bo odločil naš likovni umetnik Adi; bo razstavljal v domu obrtnikov ali pa morda v bodočem kulturnem hramu? Sicer smo se pa letos Žalčani proslavili na kulturnem področju s Planinsko rožo. Upamo, da bo cvetela tudi prihodnje leto, ko bo treba še bolj kot doslej misliti tudi na višinske predele, kjer vse bolj cvete osat. Navsezadnje je že skrajni čas, da nehamo zidati na najbolj rodovitni zemlji v dolini.

Pri stanovanjski izgradnji nismo v letošnjem letu stopili le droben korak naprej, ampak smo napravili ogromen skok — na Škafarjev hrib, ki je bil še toliko težji, ker so skakali tisti s polnimi žepi. Ker so se interesi vseh tako lepo ujemali, je šlo vse kot po maslu. Le malo stanovanjskih problemov smo rešili tako hitro.

Preletimo še dogodke v naši delovnih organizacijah. V Sigmi se ni zgodilo nič novega, ker so si nekateri še vedno v laseh in tudi obrekovanj ne manjka. V SIP-u so dobili novega direktorja, v AGROSU pa SIP-ovega. V Tovarni nogavic jim zmanjkuje deviz, k sreči pa zaenkrat še ne nogavic. Tekstilna tovarna Prebold se širi na morje in vedno večje je njeno obzorje. MIK je napravil velik skok in osvojil ženska srca. GARANT je uspešno prodajal na tuje. Zavod za načrtovanje pa je uspešno premagal struje in zares mora biti direktor lisjak, da ve, kaj je prav in kaj nápak. Zarja je letos še bolj blestela in dokler bo tako, se kakšnih večjih dram ni bati. V Gradnji je potreben plan, kajti tako pravi Jan. Plan proizvodnje so presegli. Menda jim bo uspelo vse celo prodati. V Hmezadu vodi krmilo Gorišek in odtlej je v našem kmetijstvu le še višek, višek . . .

V Šempetru so dobili nov vrtec, na Gori Oljki pa planinski dom, ki so ga planinci tako vneto obnavljali, da se je od tega vnel potem, ko je bil gotov. Tako tudi v bodoče ne bodo le hodili po hribih.

Jamo Pekel letos niso tako zelo obiskovali, ker so ponekod bili že brez tega v peklu.

Soseda Franca, ki je ostala brez premoga, pravi, da bi za trenutek bila prav rada v njem, bi se vsaj ogrela. Tja pa bi še bolj z veseljem poslala kakšnega trgovca, ki kar obljublja in obljublja, iz vsega skupaj pa ni potem nič.

No, takšnih trgovcev je povsod dovolj, ne le v našem kraju. Direktor gostinstva in turizma se v mislih spominja tistih dni, ko so iz Francije monterji v hotelu bili. Franki so bili takrat zelo dragoceni, dandanes pa bi bili zelo zaželjeni, ker en sam Frankovič tudi ne zmore vsega. Kako so poslovali v hotelu Golding-Rubin je bila skrivnost, če pa vemo, da rubin poceni ni, je razumljivo, da odgovora iz Kruševca ne bo in ga ni. Ferralit je tudi letos trden bil, Juteks pa je na račun izvoza v Sovjetsko zvezo doma precej izgubil. Bistven pa je le izvoz in to dobro vedo tudi v Minervi. Tu in tam so že kaj izvozili in letos novega direktorja dobili. Mlekarna v Arji vasi je rasla po planu in upamo lahko, da molža dobra bo. Družbeni pravobranilec Venčeslav še nikdar ni šel prek glav, a zaupanje delavcev le uživa, pa čeprav mu vsak Polde ne vzklika: »Eviva!« Polde Rajh zdaj Agros vodi in on že ve, kam vse to vodi.

Vsega seveda ni treba jemati zares. Pravijo, da je humor pol zdravja in upamo, da ste ga vsaj nekaj našli tudi v gornjem sestavku. Torej na zdravje in pogumno v novo leto.

Iskrice o sreči

Sreča daje mnogim preveč, nikomur pa dovolj.

Marcial

***

Sreča in steklo — kako naglo se zdrobita.

nemški pregovor

***

Sreča je kakor sonce. Kadar je najlepša, zatone.

I. Cankar

***

Kdor o sreči samo sanja, naj se nikar ne čudi, če jo bo prespal.

F. Deutsch

***

Nikoli ne bo resnično srečen tisti, ki ni bil nikoli nesrečen.

Graf

***

Moškega osreči mnogo stvari, ženo samo ljubezen.

Schleich

***

Skrivnost sreče je v tem, da pričakuješ mnogo od sebe, pa malo od drugih.

Guinon

***

Biti moraš srečen, da lahko nekoga osrečiš; treba je nekoga osrečiti, da bi ostal srečen.

Maeterlinck

AKCIJSKI PROGRAM DEDKA MRAZA

Letos se je dedek Mraz malo bolj zgodaj spravil k urejanju organizacijskih vprašanj, kako najbolje, najpravičneje in najučinkoviteje obdarovati tiste, ki še verujejo vanj, pa tudi tiste, ki so pripravljeni verovati vanj le enkrat na leto.

Delo je bilo naporno. Zahtevalo je veliko potrpežljivosti, organizacijskih sposobnosti, poštenosti, nesebičnosti, pa tudi kanček zvitosti, ki nikoli ni odveč, če je le mera pravšnja.

Ko je delo dokončal, si je globoko oddahnil: „Morda pa ne bo čisto brez haska — ta moj akcijski program. Treba je načrtovano le tankovestno opraviti, pa bo."

Pripravil si je koš, vanj skrbno zvil svoj rdeči kožuhovinasti plašč in kosmato, koničasto kapo, ob koš pa primaknil še palico in skrbno pološčene škornje. Za letos (pa najbržše naslednje leto) bo moralo vse to še služiti, saj si vendar ob teh cenah ne more privoščiti nove opreme.

Silno ga je vznemirjala misel, če morda le ni česa pozabil. Obrisal je očala, si jih nadel in ponovno vzel v roke svoj obdarovalni program. S prstom je sledil točki za točko:

A) Dojenčkom, doječim materam, nosečnicam in otrokom vse do stotega leta starosti zagotoviti dovolj kaloričnega, zdravega mleka.

Paket: Nujno potrebno preoblikovati kmetijcem miselnost, da je večja prireja molznic stvar narave same.

B) Predšolskim in šolskim otrokom zagotoviti varstvo, da ga bo vesela družba, starši — pa tudi jaz d. M.

Paket: Samoprispevki.

C) Šolstvo, usmerjeno izobraževanje in izbiranje deficitarnih poklicev očuvati pred nenehnimi reformami.

Paket: Plato z velikim napisom, da je šolstvo odraz narodove kulture.

D) Tovarnam — izvozno naravnavanim, takim, za domači trg, predvsem pa tistim, ki imajo akutne izgube — v novem 1983 srečno poslovno leto.

Paket: Več deviz, repromateriala in pa veliko razumevanja za geslo: daj-dam!

E) Upravnim organom več posluha za delovnega človeka in manj tarnanja zaradi novega delovnega časa.

Paket: Zmanjševanje števila tistih, ki so v službi zaradi službe — beri OD.

F) Drobnemu gospodarstvu več delavnic in sodobnih lokalov.

Paket: Davkarjem obrazložiti, da ne daje malo le tisto, kar je tudi videti majhno.

G) Družbenopolitičnim organizacijam zagotoviti dovolj konkretnih nalog in razvedriti zakajene sejne sobe.

Paket: Zaostriti osebno odgovornost in nabaviti premične naslonjače, ki peljejo tudi v bazo.

H) Trgovcem (grosistom in maloprodajni mreži) izostriti občutek skrajne odgovornosti in resnosti.

Paket: Cesta je široka za vse. Ni pomanjkanja tam, kjer je doma organiziranost.

I) Izvršnemu svetu skupščine občine Žalec veliko sreče pri kreiranju gospodarske politike v prihajajočem letu. Republiškim in zveznim enakim institucijam pa manj silovitosti in barantanja.

Paket: Več neposrednih delegatskih vprašanj, ki zadevajo v živo in terjajo konkreten odgovor.

J) Jugoslovanskim narodom in narodnostim paket ni potreben, saj so ga sprejemali dnevno že tam od leta 1941 dalje in so dobro seznanjeni z vsebino vsakega posebej.

K) Kraigherjevi komisiji vse najbolje, pakete pa tako ona odreja.

Jaz-dedek Mraz — se ogrevam za zadnjo točko, kajti iz dolgoletnih izkušenj vem, da bo rešila tudi ostale točke mojega akcijskega programa.

Pa srečno 1983!
Dedek Mraz

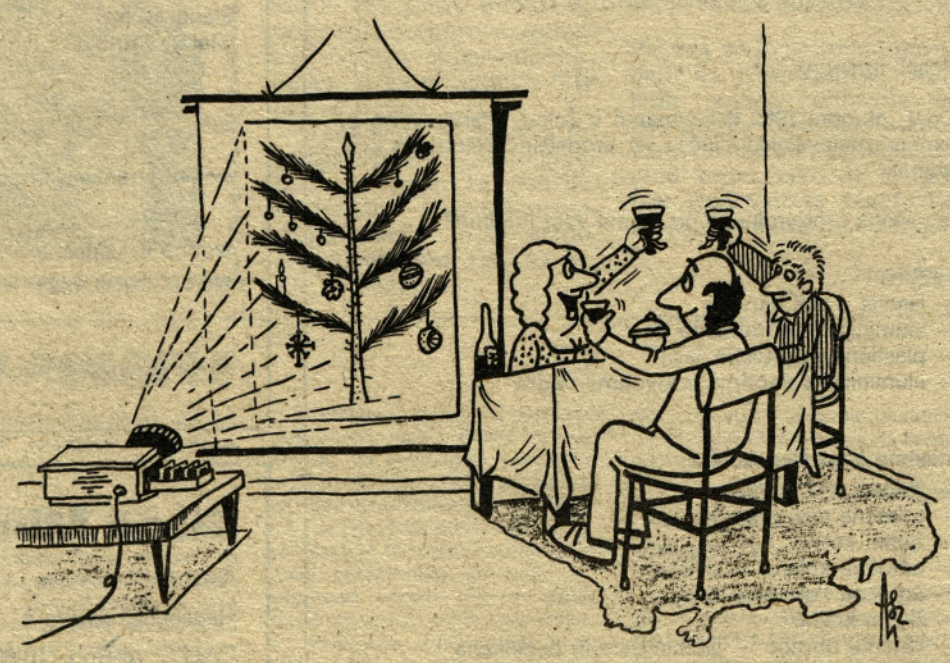

Sodobno pričakovanje novega leta